

Tekesin tilinpäätös 2016

27.2.2017

Käsitelty Tekesin YT-johtoryhmässä 13.2.2017
ja johtoryhmässä 20.2.2017

Käsitelty ja hyväksytty Tekesin
johtokunnassa 27.2.2017

Sisältö

Toimintakertomus

1	Johdon katsaus	1
2	Tuloksellisuus	3
3	Vaikuttavuus	5
3.1	Toiminnan vaikuttavuus	5
3.2	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus	5
4	Toiminnallinen tehokkuus	13
4.1	Toiminnan tuottavuus	14
4.2	Toiminnan taloudellisuus	14
4.3	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	15
4.4	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus	15
5	Tuotokset ja laadunhallinta	16
5.1	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet	16
5.2	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	22
6	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	25
7	Tilinpäätösanalyysi	27
7.1	Rahoituksen rakenne	27
7.2	Talousarvion toteutuminen	27
7.3	Tuotto- ja kululaskelma	32
7.4	Tase	33
8	Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma	33
9	Arviointien tulokset	34
10	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	35
10.1	Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot	35
10.2	Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot	35

Tilinpäätös

11	Talousarvion toteumalaskelma	38
12	Tuotto- ja kululaskelma	42
13	Tase	43
14	Liitetiedot	44
15	Allekirjoitus	59

1

Johdon katsaus

Tekesin rahoituksella on suuri vaikutus yritysten kasvuun ja menestymiseen. Yli 80 prosenttia innovaatiotoiminnassaan onnistuneista Tekesin asiakkaista on tutkitusti sitä mieltä, että Tekesin rahoitus on ollut merkittävä tekijä menestyksessä. Tutkimusten mukaan Tekes on ollut rahoittamassa 65 prosenttia suomalaisista yleisesti tunnistetuista innovaatioista.

OECD kannustaa lisäämään tutkimuksen ja elinkeinoelämän vuorovaikutusta

Vuonna 2016 yritysten panostukset tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaan laskivat kymmenen prosenttia ja jäivät neljään miljardiin euroon. Tekesin mahdollisuudet kannustaa uutta luovaan tutkimukseen ja kehitystyöhön heikkenivät olennaisesti, kun Tekesin avustusmuotoisesta innovaatorahoituksesta leikattiin kolmasosa.

Suomen tutkimus- ja innovaatiopolitiikan maa-arviointiraportin luonnoksessa OECD esittää, että yhteiskunnan rahoitusta tulisi kohdistaa yritysten tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan sekä tutkimuksen ja elinkeinoelämän vuorovaikutuksen lisäämiseen. OECD:n linjaus on tärkeä ja tukee Tekesin esityksiä.

Tekesin rahoitus vaikuttaa yritysten kasvuun ja menestymiseen

Vuonna 2016 päättyneissä projekteissa syntyi 2 250 tuotetta, palvelua tai muuta innovaatiota ja 1 000 patenttia tai patenttihakemusta.

Liikevaihto kasvoi Tekesin rahoittamissa pk-yrityksissä 56 prosenttisyksikköä enemmän kuin pk-yrityksissä keskimäärin kaudella 2012–2015. Vienti kasvoi Tekesin rahoittamissa pk-yrityksissä yli 2,6 miljardia euroa ja työpaikat lisääntyivät 16 prosenttia kaudella 2012–2015.

Vuonna 2016 innovaatorahoitusta sai 881 Tekesille uutta asiakasyritystä. Lisäksi syksyllä 2016 käyttöön otettu innovaatioaseteli toi yli 1 100 yritystä innovaatiotoiminnan piiriin.

Rahoitusvaltuuksien leikkaukset näkyivät tuloksissa

Tekesin avustusten leikkausten vaikutukset näkyivät jo vuoden 2016 tuloksissa. Tekesin rahoitus yliopistoille ja tutkimuslaitoksille supistui alle puoleen, 98 miljoonaan

- Tekes auttaa suomalaisia yrityksiä kasvuun ja menestymään kansainvälisessä kilpailussa.
- Tavoitteenamme on vauhdittaa innovaatiovetoista viennin kasvua ja luoda Suomesta houkutteleva innovaatioympäristö.
- Tekesin rahoitus on tutkitusti vaikuttavaa toimintaa.

euroon. Projekteissa syntyneiden opinnäytteiden määrä putosi puoleen, 680 opinnäytteeseen. Rahoituksen vähentyminen vaikutti suoraan siihen, että yritysten ja tutkimusorganisaatioiden verkottuminen supistui 25 prosenttia.

Verkottumisen vähentyminen on huono asia elinkeinoelämäämme hyödyttävän tutkimuksen, tutkimustulosten hyödyntämisen ja elinvoimaisten ekosysteemien syntymisen kannalta. Pidemmällä aikajänteellä niukempi tutkimusrahoitus tuottaa vähemmän elinkeinoelämän haasteisiin vastaavia ratkaisuja ja osaamista ja heikentää näin mahdollisuuksia radikaaliin uudistumiseen ja läpimurtoihin.

Team Finland -yhteistyö eteni, muutokset jatkuvat 2017

Vuonna 2016 Team Finland -yhteistyötä vietiin eteenpäin erityisesti Tekesin, Finnveran ja Finpron kesken. Helsingissä muutto yhteiseen toimitaloon Ruoholahteen helpotti arjen yhteistyötä ja mahdollisuuksia palvella asiakkaita yhdessä. Osana toiminnallisen yhteistyön tiivistämistä Tekes, Finnvera, Finpro, ELY-keskukset ja ulkoministeriö tekivät yhteisen ehdotuksen tarjottavista Team Finland -palveluista 373 kansainvälistä kasvua hakevalle pk-yritykselle, mikä ylitti asetetun tavoitteen.

Tekes ja Finpro tiivistivät ohjelmayhteistyötä, jotta kokonaisuus olisi selkeämpi ja palvelisi paremmin asiakkaiden tarpeita.

Syksyllä 2016 käynnistettiin Team Finland -toiminnan rakenteellisten kehittämismahdollisuuksien selvitys- ja valmisteluhanke. Siinä arvioidaan ennen kaikkea Tekesin ja Finpron mahdollista yhdistämistä. Hankkeessa selvitetään, olisiko rakenteellisilla muutoksilla saavutettavissa nykyistä rakennetta suurempia etuja, vaihtoehtoja Tekesin ja Finpron yhdistämiselle uudeksi kokonaisuudeksi sekä Tekesin, Finpron ja ulkoministeriön ulkomaanverkostojen mahdollista yhdistämistä yhdeksi kokonaisuudeksi. Hallitus tekee ratkaisut etenemisestä puoliväliriihessään huhtikuussa 2017.

ELY-keskusten kasvu- ja innovaatiohenkilöstö siirtyi Tekesin palvelukseen

ELY-keskusten kasvu- ja innovaatiohenkilöstöstä noin 90 henkeä siirtyi vuoden 2017 alusta Tekesin palvelukseen. Henkilöiden toimipisteet ja tehtävät säilyivät siirrossa ennallaan, vain työnantaja vaihtui. Siirto perustui hallituksen päätökseen siirtää innovaatio- ja keksintötoimintaa ja liiketoiminnan kansainvälistymistä koskevat kehittämis- ja koordinaatiotehtävät sekä pieniä energiatukia koskevat tehtävät ELY-keskuksista Tekesiin. Siirto yksinkertaistaa johtamista ja hallintoa ja sujuvoittaa asiakkaiden palvelua.

ELY-keskuksiin jäi 18 Team Finland -kasvu- ja kansainvälistymiskoordinaattoria, yksi kutakin maakuntaa varten. Koordinaattorit edistävät maakunnissa yritysten kasvua ja kansainvälistymistä ja toimivat linkkinä maakuntien ja valtionhallinnon toimijoiden välillä. Varmistaa hyvän yhteyden jatkossakin Tekes nimesi maakuntavastaavat edistämään aktiivista yhteistyötä ja yhteydenpitoa kunkin maakunnan kanssa.

Tekes painotti parempia osallistumismahdollisuuksia pk-yrityksille Horisontti 2020 -ohjelmaan

Kannanotossaan EU:n Horisontti 2020 -puiteohjelman väliarviointiin Tekes kaipasi parempia osallistumismahdollisuuksia pk-yrityksille. Sinänsä pk-yritysten osuus Suomeen saadusta Horisontti 2020 -rahoituksesta on tuplaantunut edellisestä EU-puiteohjelmasta, mikä on hyvä asia.

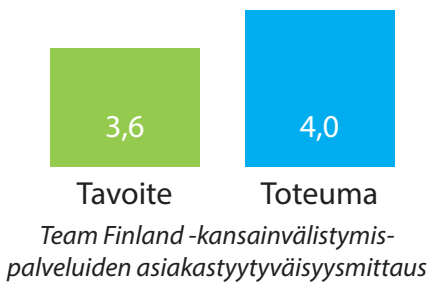
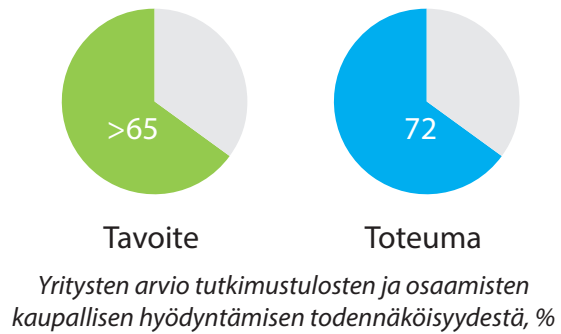
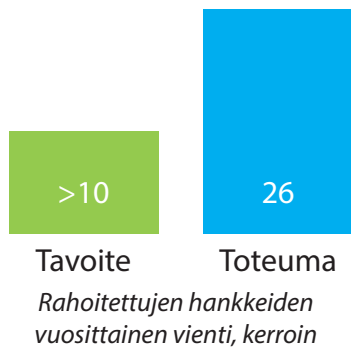
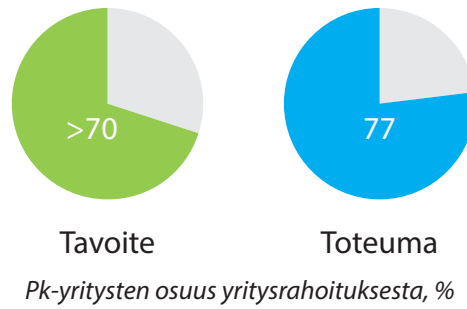
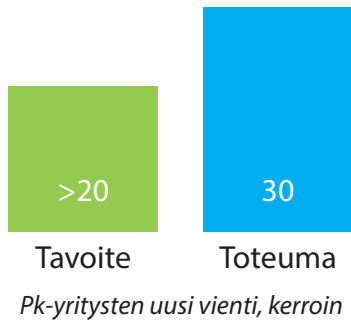
Kannanotossaan Tekes toivoi rahoituksen tasapuolista jakautumista tutkimukseen ja innovaatio toimiin. Hakemusmäärän perusteella pk-instrumentti on osoittautunut menestykseksi, mutta hakemusten hyväksymisprosentit ovat painuneet hälyttävän mataliksi. Pk-instrumentin budjettia pitäisi kasvattaa ja näin parantaa pk-yritysten osallistumismahdollisuuksia, jotta instrumentti toimisi pk-yritysten kansainvälisen kasvun vahvistajana.

2

Tuloksellisuus

Vuoden 2016 tulossopimuksessa Tekesille asetetut tavoitteet täyttyivät hyvin. Tekesille tulossopimuksessa asetetut suuntaa antavat tunnuslukutavoitteet toteutuneen on esitetty toimintakertomuksen seuraavissa luvuissa.

Kuvan 1 tunnuslukujen mukaan Tekesin panostus vientiyriyten tunnistamiseen ja aktivointiin on onnistunut ja Tekes on saanut asiakkaikseen merkittävään kansainväliseen kasvuun pyrkiviä yrityksiä.

Kuva 1 Tekesin tulosmittareita, joiden tavoitteet ylittyivät selvästi.

Pienten ja keskisuurten yritysten osuus kaikesta yrityksille suunnatusta rahoituksesta nousi. Yrityksistä 72 % pitää todennäköisenä, että he voivat hyödyntää tutkimusprojekteissa syntyneitä tutkimustuloksia ja osaamista. Team Finland –palveluehdotuksen saaneiden asiakkaiden palaute oli varsin hyvää.

Tekesin toiminnan tuloksellisuus näkyy pidemmällä aikavälillä Tekesin asiakkaiden tuloksina ja Tekesin toiminnan vaikuttavuutena. Tekesin tärkeimpiä vaikuttavuustuloksia vuodelta 2016 ovat olleet:

Tekes on ollut rahoittamassa

65%

suomalaisista yleisesti tunnistetuista innovaatioista

Yli 80%

innovaatiotoiminnassaan onnistuneista Tekesin asiakkaista sanoo, että Tekesin rahoitus on ollut merkittävä tekijä menestyksessä

2016 päättyneissä projekteissa syntyi **2 250** tuotetta, palvelua tai muuta innovaatiota ja **1 000** patenttia ja patenttihakemusta.

Kuva 2 Tekesin vaikuttavuusmittareita

3

Vaikuttavuus

3.1 Toiminnan vaikuttavuus

Tekesin toiminnan vaikuttavuus syntyy asiakkaiden ja sidosryhmien toiminnasta. Tekesin asiantuntija- ja rahoituspalvelut liittyvät toisiinsa niin tiiviisti, ettei niiden vaikuttavuutta ole tarkoituksenmukaista käsitellä erikseen. Vaikuttavuus on raportoitu seuraavassa luvussa.

3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

3.2.1. Vaikuttavuuden seuranta

Tekes on keskeinen innovaatiopolitiikan toteuttaja Suomessa. Tekes arvioi säännöllisesti tässä tehtävässään onnistumista vaikuttavuustutkimusten avulla sekä pyrkii osaltaan kehittämään tätä koskevia menetelmiä. Tekes hyödyntää uusia tapoja tulosten viestinnässä sekä kehittää yhdessä muiden toimijoiden kanssa innovaatio-toimintaa kuvaavia tilastoja ja kansainvälisiä vertailutietoja yhteiskunnan hyödynnettäväksi. Muutamia Tekesin vaikuttavuuden tunnuslukuja on esitetty kuvissa 2 ja 3.

Työ- ja elinkeinoministeriö ja Tekes ovat sopineet, että Tekesin vaikuttavuutta, eli tulosopimuksessa asetetun kahden strategisen päämäärän toteutumista, seurataan ensisijaisesti asiantuntijoilla teetettävillä vaikuttavuus-selvityksillä. Toimintavuonna 2016 päämäärät olivat:

- 1) globaalisti kilpailukyinen elinkeinoelämä (Tekesin strategiassa: innovaatiovetoinen vienti) ja
- 2) houkutteleva innovaatioympäristö.

Päämääriä koskevia vaikuttavuusselvityksiä tilataan yksi vuosittain vuorotellen kustakin päämäärästä. Touku-kuussa 2016 käynnistyi vaikuttavuusselvitys houkuttelevasta innovaatioympäristöstä. Tutkimusta on kuvattu luvussa 3.2.3.

Vuonna 2016 saatiin päätökseen vaikuttavuusmallin uudistus, jonka tavoitteena oli laaja-alaisempi vaikuttavuuden kokonaiskuvan näkökulma. Tekesin uusi vaikuttavuusmalli otettiin käyttöön vuoden 2017 alusta, ja sen mukaan kehitetään Tekesin sisäisiä työkaluja kuten arviointia, jolla rahoitettavat projektit valitaan, sekä toimivampaa asiakkaiden ja ekosysteemien hallintaa.

Kuva 3 Tunnuslukuja Tekesin vaikuttavuudesta vuonna 2016. Tekesin rahoitus on ollut merkittävä tekijä menestyksessä.

Vaikuttavuusmallia on kehitetty kuvaamaan Tekesin eri asiakassegmenttejä ja instrumenttikohtaisia tuloksia ja vaikutuksia. Uudistettu vaikuttavuusmalli sopii paremmin vaikuttavuustiedon hyödyntämiseen esimerkiksi vaikuttavuuspolkujen avulla, joita tehdään eri teemoista (mm. cleantech, digitaalisuus, terveys). Samalla vahvistetaan vaikuttavuustiedon hyödyntämistä Tekesin strategisessa päätöksenteossa, ennakoivaa vaikuttavuutta sekä Tekesin ulkoista viestintää.

Vaikuttavuusviestintää on kehitetty edelleen hyödyntäen visualisointia, asiakassegmentointia, case-analyysijä ja kehityspolkuja.

Vuoden 2016 aikana Tekesin ja innovaatioympäristön vaikuttavuudesta tehtiin nopeita arviointeja yhteistyössä strategisen kumppanin kanssa mm. seuraavista aiheista:

- 1) vaikuttavuuspolut cleantechiin liittyvistä digiyrityksistä sekä digitalisaatiosta Augmented/Virtual reality-näkökulmasta;
- 2) Liiketoiminta- ja kilpailukykyvaikutuksista SOTE-uudistuksessa;
- 3) Tutkimustulosten hyödyntämisestä ja Suomen talouskasvusta;
- 4) Innovaatiotoiminnan pullonkaloista;
- 5) Tekesin pitkän aikavälin vaikuttavuudesta Nesteen biopoltoaineiden (NExBTL) kehittämiseen.

Tekesin rahoittamista kotimarkkina- ja paikallisyrittäjistä teetettiin arviointi, jossa näitä verrattiin saman tyyppiisiin verrokkiyrityksiin. Tehdyn arvioinnin mukaan Tekesin asiakkaat ovat aloittaneet verrokkeja useammin uutta liiketoimintaa ja hyödyntäneet uutta tietoa yritystoiminnassaan. Lisäksi Tekesin asiakkaat ovat tuoneet markkinoille verrokkeja useammin uusia tuotteita ja palveluja, ja 2/3 Tekesin asiakkaista on saanut itselleen uusia asiakkaita. Kaiken kaikkiaan Tekesin asiakkaiden kilpailukyky on parantunut ja vienti on lisääntynyt enemmän kuin verrokkiyrityksissä.

Strategisille tutkimusavauksille tehtiin ennakoivan arvioinnin malleja. Tekesin strategiset tutkimusavaukset ovat läpimurtoa tavoittelevia projekteja, joissa luodaan uutta huippuosaamista ja tavoitellaan uusin ja merkittävien kasvualojen syntyä Suomeen. Yksi arvioinnin tuloksista oli, että Tekesin tuki strategisille tutkimusavauksille oli vahvaa ja hyödyllistä hankkeen valmisteluvaiheessa, ja vastaavan tyyppistä apua erityisesti verkottamisessa tarvittaisiin myös hankkeiden kaupallistamisvaiheissa. Strategiset tutkimusavaukset edellyttävät suuria rahallisia panostuksia ja pitkäjänteistä tutkimustyötä. Samalla projektien tutkimuksellinen riski on korkea. Tekesin uudessa myöntövaltuustilanteessa ei nähty tarkoituksenmukaiseksi suunnata vaadittua rahoituspanostusta tämän tyyppiin julkisen tutkimuksen hankkeisiin, vaan resurssit kohdennettiin lähempänä elinkeinoelämän tunnistettuja tutkimustarpeita oleviin hankemalleihin.

Tekes tilasi yhdessä Suomen pääomasijoitusyhdistyksen (FVCA) kanssa Kasvun nälkä -selvityksen, jossa selvitettiin Tekesin innovaatorahoituksen ja yksityisen pääomasijoitustoiminnan vaikuttavuutta yritysten kasvuun. Raportin mukaan työllisyysvaikutukset ovat positiivisimmat pienissä ja nuorissa innovaatorahoitusta saaneissa yrityksissä. Myös työn tuotavuudessa kehitys oli myönteisintä pienissä ja nuorissa Tekesin innovaatorahoitusta saaneissa yrityksissä. Tekesin ja pääomasijoittajien välillä havaittiin toimiva yhteistyö, sillä ensimmäisen kerran yksityistä VC-rahoitusta saaneista yrityksistä 39 % oli saanut aikaisemmin Tekes-rahoitusta (edellisen 3 vuoden aikana). Kaiken kaikkiaan lähes kolme neljäsosaa Venture Capital -vaiheen ensisijoituksen saaneista yrityksistä on saanut myös Tekesin innovaatorahoitusta tutkimuksessa määriteltynä ajanjaksona (yksityistä VC-ensisijoitusta edeltäneinä kolmena vuonna, ensisijoitusvuonna ja ensisijoituksen jälkeisinä kolmena vuonna).

3.2.2. Globaalisti kilpailukykyinen elinkeinoelämä

Suomen talouskasvu perustuu suurelta osin tavaroiden ja palveluiden vientiin. Viime vuosien globaali lama on vaikuttanut Suomeen siten, että vienti ei ole toipunut lamaa edeltävälle tasolle. Innovaatiotoiminnalla on entistä suurempi rooli Suomen talouden kääntämisessä kasvuun. Uudentyyppisillä innovaatioilla voimme lisätä talouskasvua ja vientiä ja korjata elinkeinoelämän rakenteita.

Tavoitteet, toimenpiteet ja tunnusluvut vuonna 2016

Tavoite: Suomeen kehittyä paljon kilpailukykyisiä ja kasvuhakuisia toimijoita kumppaniverkostoineen. Uudet tuotteet ja palvelut pääsevät kansainvälisille markkinoille ja onnistuneet läpimurrot kasvattavat vientiä nopeasti

Globaalisti kilpailukykyinen elinkeinoelämä -päämäärälle on asetettu kaksi alatavoitetta:

- 1) Kilpailukykyiset ja kasvuhakuiset suomalaiset toimijat kumppaneineen saavat uusia tuotteita ja palveluita kansainvälisille markkinoille
- 2) Onnistumiset skaalataan nopeasti.

Päämääräselvityksen (2015)¹ mukaan Tekesin asiakkaat ovat onnistuneet kasvamaan ja kansainvälistymään selvästi muita yrityksiä nopeammin. Tekesin suurimmat vaikutukset näyttäisivät keskittyvän ekosysteemien alkusäykseen ja perustan rakentamiseen. Esimerkiksi peliekosysteemin menestyksessä Tekesillä on ollut merkittävä rooli.

¹ Reid et al, How to improve global competitiveness of Finnish Business and Industry – Impact study, Tekes Review 330/2016

Tavoite: Segmentti alkavat ja pk-yritykset

Tekes tukee alkavien yritysten liiketoiminta-osaamisen vahvistumista ja kannustaa suuren määrän yrityksiä merkittävään kansainväliseen kasvuun innovaatioiden avulla sekä kehittymään houkutteleviksi sijoituskohteiksi yksityisille sijoittajille.

Tekes on kannustanut yrityksiä kehittämään liiketoimintaansa ja kasvamaan vientimarkkinoilla. Kysynnän kasvattamiseksi on tehty mm. asiakkaiden etukäteisparrausta, viestintäkampanjoita, verkottumistilaisuuksia ja muuta aktiivointia.

Tekes tuotteisti vuonna 2016 rahoituspalvelujaan. Uusilla rahoituspalveluilla vahvistettiin yritysten kasvu- ja innovaatiokyvykkyyttä. Rahoituspalvelut kuvattiin asiakkaille helposti ymmärrettäviksi ja lähestyttäväksi. Asiakastyötä ja rahoituksen toimintamalleja on kehitetty edelleen. Tekesissä otettiin loppuvuodesta käyttöön asiakkuuksien johtamisen malli, jolla tavoitellaan entistä parempaa asiakaskokemusta sekä suurempaa vaikuttavuutta asiakkaan koko elinkaaren ajan. Asiakastyön toimintamallin jalkautus ja jatkokehittäminen jatkuvat vuonna 2017.

Team Finland –toimijoiden yhteinen palvelumalli toimii asiakaspalautteen mukaan hyvin. Team Finland –tunnustelupalvelu on toiminnassa ja siitä on viestitty selkeästi asiakaskuntaan. Team Finland -palveluehdotuksia tehtiin vuonna 2016 yhdessä TF-kumppaneiden kanssa 373. Palveluja näihin liittyen on toteutunut 615, joista Tekesin rahoitusta 239 palvelussa yhteensä 36 milj. euroa.

Tekesin palvelujen avulla asiakas voi verkottua kansainvälisesti ja saada tietoa liiketoiminnan kehittämisen tueksi. Tekesin ohjelmat tarjosivat rahoitus- ja asiantuntijapalveluiden kokonaisuuksia, Market Access -ohjelmat auttoivat yrityksiä valmistautumaan kasvuun ja hankkimaan kansainvälisen liiketoiminnan osaamista. Ajankohtaisilla teemakampanjoilla yrityksille annettiin mahdollisuus löytää erilaisia rahoitusmahdollisuuksia ja verkottumistapahtumia.

Tekesin www-sivuilla julkaistiin ennakointitoiminnassa käytettävä Team Finland Market Opportunities -palvelu, jossa suomalaisyrityksille etsitään merkittäviä tulevia kasvumarkkina-alueita. Lisäksi Tekes aloitti TekesMatch- asiakkaiden ja sidosryhmien verkottumispalvelun suunnittelun ja toteutuksen. Työ jatkuu vuonna 2017.

Taulukossa 1 on esitetty tulossopimuksen tunnuslukutavoitteet globaalisti kilpailukykyiseen elinkeinoelämään liittyen.

Alkavien yritysten keräämä vieras yksityinen pääoma –tunnusluku ei yltänyt tavoitteeseen. Tunnusluvun taustalla oleva yrityskehittäminen jakauma oli profiililtaan vielä terävämpi kuin etukäteen osattiin olettaa, mistä seurasi, että vaikka koko aineiston keskiarvo oli 2,0, jäi parhaan neljänneksen alarajaksi 1,6. Parhaan neljänneksen keskiarvo oli 5,4. Tyypillisesti yritykset saavat yksityisiä sijoituksia pari vuotta Tekes-rahoituksen jälkeen.

Pk-yritysten uusi vienti ja Rahoitettujen hankkeiden synnyttämä vuosittainen vienti -tunnusluvut kasvoivat selvästi vuodesta 2015 ja ylittivät reilusti vuodelle 2016 asetetut tavoitteet. Molempien mittareiden laskennassa on käytetty sekä pk-yritysten että Midcap-yritysten (yritykset, joiden liikevaihto on enintään 300 milj. euroa) vieniennusteita. Tunnusluvuista voi päätellä, että Tekesin panostus vientiyritysten tunnistamiseen ja aktiivointiin on onnistunut ja Tekes on saanut asiakkaiden merkittävään kansainväliseen kasvuun pyrkiviä yrityksiä.

Taulukossa 2 on esitetty tulossopimuksen seuranta-mittareita liittyen globaalisti kilpailukykyiseen elinkeinoelämään.

Taulukko 1 Tulossopimuksen tunnuslukutavoitteet, globaalisti kilpailukykyinen elinkeinoelämä

Globaalisti kilpailukykyinen elinkeinoelämä				
Tunnusluku	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 toteutuma	2016 tavoite
Alkavat ja pk-yritykset 1)				
Alkavien yritysten keräämä vieras yksityinen pääoma/Tekesin rahoitus, kerroin (paras neljännes ylittää tavoitearvon) ²⁾	1,7	1,1	1,6	>2
Pk-yritysten uusi vienti /Tekesin rahoitus, kerroin (paras neljännes ylittää tavoitearvon)	17	19,2	30	>20
Rahoitettujen hankkeiden synnyttämä vuosittainen vienti / Tekesin rahoitus, kerroin	17	17,8	26	>10

1) Pk-yrityksiin luetaan poikkeuksellisesti myös ns. MidCap-yritykset (EU:n pk-määritelmää suuremmat yritykset, joiden liikevaihto on alle 300 milj. euroa).

Tekesin asiakkaana olevien aloittavien yritysten määrä strategisilla kasvualoilla kasvoi 690:een eli 33,5 % edellisvuoteen verrattuna. Tekesin rahoitus pilot- ja demonstraatiohankkeisiin strategisilla kasvualoilla kasvoi vuoteen 2015 nähden 5,5 % ja ylitti reilusti vuodelle 2016 asetetun arvion. Kansallisiksi painopistealueiksi määritellyt strategiset kasvualat: bio, cleantech, digitaalisuus ja terveysala, ovat aloittavien ja pk-yritysten sektoreilla erittäin merkittäviä.

Rahoitettujen hankkeiden riskitaso, eli ennakoitu liikevaihto suhteessa Tekes-rahoitukseen, on ollut noususuunnassa sitten vuoden 2014 ja nousi edelleen päätyen 37:een vuonna 2016. Toteuma ylitti myös vuodelle 2016 asetetun arvion. Tunnusluku osoittaa, että rahoitetuilla kansainvälisillä kasvuyrityksillä on edellisvuotta suuremmat odotukset liikevaihdon kasvulle. Rahoitettujen yritysten positiivisia odotuksia kuvaa myös tunnusluku Team Finland –yhteisasiakkuusyritysten (yritysten, joille on tehty Team Finland –palveluehdotus) viennin kasvusta, jonka mukaan kasvu ylittäisi moninkertaisesti sille asetetun arvion. Tunnusluvun laskenta perustuu TF-palveluehdotuksen saaneiden yritysten toteutuneeseen ja ennustamaan vientiin. Yritysten antama vientiennuste oli n. 4,5 mrd. euroa.

Työorganisaatioiden kehittämishankkeita oli viime vuonna kaikkiaan 190 ja rahoituksen määrä 7,3 (milj.euroa). Hankkeiden lukumäärä kasvoi selvästi vuodesta 2015 ja ylitti myös vuodelle 2016 arvioidun määrän. Rahoituksen määrä laski hieman vuoteen 2015 verrattuna ja alitti myös vuoden 2016 arvion. Suurten yritysten Tekes-rahoituksen leikkaus on johtanut suurten yritysten hankkeiden pois jäämiseen. Tekesin strategisten valintojen myötä kotimarkkinayrityksiä rajautuu Tekesin rahoituksen ulkopuolelle. Tämä on johtanut lievästi laskevaan kokonaisrahoitukseen, vaikka kappalemäärät ovat pysyneet vakaana.

Työorganisaatioiden kehittämishankkeiden määrä on toiseksi suurin vuoden 2010 jälkeen ja euromääräisesti pienin vuoden 2010 jälkeen.

3.2.3. Houkutteleva innovaatioympäristö

Meillä on Suomessa hyvä innovaatioympäristö: vahva osaaminen, laaja yhteistyö yritysten ja tutkimusmaailman välillä, monipuoliset verkostot ja toimiva infrastruktuuri. Innovaatioympäristömme kehittäminen entistä enemmän kansainvälisesti houkuttelevaksi on keskeinen tavoite.

Tavoitteet, toimenpiteet ja tunnusluvut vuonna 2016

Tavoite: Suomalainen huippuosaaminen, kokeilualustat ja verkostot kutsuvat ja innostavat läpimurtoihin. Maailman tuloksellisin palvelukokonaisuus ja toimiva Team Finland yhteistyö mahdollistavat innovatiivisten yritysten menestymisen Suomessa.

Houkuttelevan innovaatioympäristön päämäärälle on asetettu kaksi alatavoitetta: 1) Huippuosaaminen, kokeilualustat ja verkostot Suomessa kutsuvat sekä innostavat läpimurtoihin; 2) Maailman tuloksellisin palvelukokonaisuus ja toimiva Team Finland-yhteistyö mahdollistavat asiakkaidemme menestymisen. Näihin tavoitteisiin perustuva päämääräselvitys tilattiin nimellä "Attractive Innovation Environment". Siinä tavoitteena oli tuottaa ennakoiva arviointi, miten Suomen innovaatioympäristön houkuttelevuutta tulisi kehittää ja mitkä ovat Tekesin ja muiden innovaatioympäristön toimijoiden (mm. Team Finland) roolit, jotta ne voivat edesauttaa Suomen houkuttelevuuden lisäämistä. Selvityksen päätulosten mukaan Tekesillä on vahva brändi ja erinomaiset suhteet elinkeinoelämään.

Taulukko 2 Tulossopimuksen seurantamittarit, globaalisti kilpailukykyinen elinkeinoelämä

Tunnusluku	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 toteutuma	2016 arvio
Tekesin asiakkaana olevien aloittavien yritysten määrä strategisilla kasvualoilla (biotalous, cleantech, digitaalisuus, terveysala)	563*	517	690	
Tekesin rahoitus pilot- ja demonstraatiohankkeisiin strategisilla kasvualoilla (bio, clean, digi, terveys) (milj. €) *	40	126	133	30
Rahoitettujen hankkeiden riskitaso (kansainvälistyvien kasvuyritysten ennakoitu liikevaihto /Tekesin rahoitus, kerroin)	24	26	37	>21
Team Finland yhteisasiakkuus-yritysten (yritysten, joille on tehty TF-palveluehdotus) viennin kasvu	Ei seurannassa	Ei seurannassa	203 %	20 %
Työorganisaatioiden kehittämishankkeiden määrä	213	134	190	140
Työorganisaatioiden kehittämishankkeiden rahoituksen määrä (milj. €)	10,7	7,8	7,3	11

*Vuoden 2014 luku ei ole vertailukelpoinen uudempien lukujen kanssa seurantatavan uudistamisen vuoksi.

Muut Tekesin vahvuudet ovat asiakaspalvelussa, start-up-yritysten tukemisessa, rahoituksen suuntaamisessa ja monitoroinnissa sekä t&k-kyvykkyyksien kehittämisessä. Haasteita ovat ohjelmatoiminnan ja rahoituksen painopisteen siirtäminen eri osapuolten yhteistyön kehittämiseen, tuottavuutta edistävien verkostojen rakentamiseen ja vahvojen uusien ekosysteemien muodostamiseen. Keskeinen tekijä on kilpailukykyiset dynaamiset kyvykkyudet edellä mainituissa verkostoissa ja ekosysteemeissä. Päämääräselvitys julkaistaan kokonaisuudessaan helmikuussa 2017.

Ulkomaisten investoijien kiinnostus Suomea kohtaan on kasvanut. Invest in-toimintaan liittyykin nyt suuria mahdollisuuksia. Erityisesti kiinalaiset ovat kiinnostuneita investoimaan Suomeen ja saamaan tuotteilleen eurooppalaisen brändin. Toisinaan Invest-In -tilanteissa Tekesin rooliin on liittynyt joskus ylisuuriakin odotuksia.

Tavoite: Segmentti suuret yritykset

Tekes kannustaa suuret yritykset rohkeaan ja kansantalouden kannalta merkittävään uudistumiseen sekä osaamista ja liiketoimintamahdollisuuksia kumppaneille synnyttävään yhteistyöhön.

Yrityksissä on edelleen havaittavissa varovaisuutta isompaan riskinottoon. Tekesin avustusvaltuuksien leikkausten seurauksena Tekesin rahoitusmahdollisuudet suurten yritysten projekteihin eivät vastaa kannusteiden tarpeita. Tieto kannusteiden leikkauksista on vähentänyt suurten yritysten aktiivisuutta hakea Tekes-rahoitusta. Suurten yritysten merkitys osaamisen kehittämisessä ja toimialojen uudistamisessa on merkittävä. Tekesin avustusleikkaukset vaikuttavat pitkällä aikavälillä osaamiseen, verkostoihin ja pitkäjänteiseen kehitystyöhön, joiden pohjalle voidaan rakentaa uutta liiketoimintaa. Suurten yritysten verkottuminen tapahtuu yhä useammin yhteishankkeen muodossa, eikä alihankintana. Yhteishankkeissa on mukana runsaasti pk-yrityksiä. Nykyisillä avustusvaltuuksilla Tekesin on vaikea vastata yhteishankkeiden rahoituskysyntään.

Tavoite: Julkiset tutkimusorganisaatiot

Tekes vauhdittaa taloudellisesti ja yhteiskunnallisesti hyödyllisten osaamisen, verkostojen ja tutkimustulosten synnyttämistä ja siirtymistä elinkeinoelämän hyödynnettäväksi.

Tekes kehitti vuonna 2016 uusia toimintamuotoja tutkimuksen kaupallistamisen edistämiseen. Tekes käynnisti Challenge Finland -kilpailun, jossa luotiin uudentyyppinen kaksivaiheinen toimintatapa yritysten ja tutkimusorganisaatioiden yhteistyölle. Tavoitteena oli tutkimustulosten tehokas hyödyntäminen innovaatioiden luomisessa yrityksissä. Kilpailulla haettiin kaupallis-

tettavia ratkaisuja merkittäviin ongelmiin ja vauhditettiin uusien suomalaisten vientituotteiden ja palvelujen löytämistä. Challenge Finland kokeilu tuotti paljon uutta tietoa yritysten ja tutkimuslaitosten yhteistyön organisoimisesta ja aktivoimisesta innovaatiotoimintaan. Palaute yrityksiltä ja tutkijoilta on ollut vahvasti positiivinen. Kilpailun jälkimmäinen vaihe jatkuu vielä vuonna 2017.

Research Benefit -rahoituksella Tekes saattoi erilaisen tutkimusyhteisöjen, kuten SHOKien, lähes valmiita tutkimustuloksia hyödynnettäväksi yritystoiminnassa. Rahoitus on osoittautunut hyväksi toimintamuodoksi, joka on saanut tutkijat ja yritykset tiiviiseen yhteistyöhön tutkimustulosten kaupallistamiseksi. Rahoitus vahvistaa tutkimuksen ja elinkeinoelämän yhteistyötä ja vivuttaa innovaatiot kilpailukykyisiksi kansainvälisille markkinoille. Hankkeet ovat vahvasti yritysvetoisia, mikä on saanut hyvää palautetta erityisesti pk-yrityksiltä.

Innovation Scout -rahoituksella Tekes paransi tutkimusorganisaatioiden ja tutkijoiden innovaatio- ja kaupallistamisosaamista. Rahoituksella Tekes kannustaa tutkimusorganisaatioita tuomaan tutkijoiden ja tutkimusryhmien osaamista esille avoimen tiedon periaattein sekä selkeyttämään yritysyritysten pelisääntöjä siten, että ne tukevat paremmin tutkimuksen taloudellista hyödyntämistä. Tekes käynnisti ”innovaatiopankin” suunnittelun. Innovaatiopankin kokeilu käynnistetään vuonna 2017.

Uusien toimintamuotojen lisäksi Tekes jatkoi aiemmin käyttöön otettua Tutkimuksesta liiketoimintaa -rahoitusta (TUTL). Näissä projekteissa tutkijaryhmät edistävät idean kehittämistä ja samanaikaisesti valmistelevat idean kaupallistamista uudeksi liiketoiminnaksi. TUTLI-hakujen yhteydessä tutkimusorganisaatiot järjestävät pitchaus-päiviä, joissa esitellään ehdotukset rahoitushakemuksiksi Tekesille. Pitchaus-tilaisuudet antavat hyvän mahdollisuuden kehittää ideaa oikeaan suuntaan.

Tavoite: Tekes kannustaa suomalaisia tutkimus- ja innovaatiotoimijoita hyödyntämään eurooppalaisia osaamisia, verkostoja ja rahoitusta.

Suomi on hyvässä vauhdissa [Horisontti 2020](#) -rahoituksen kotiuttajana. Ohjelman kautta on Suomeen tähän mennessä saatu rahoitusta jopa hieman enemmän suhteessa asetettuun tavoitteeseen (Taulukko 3).

Tekes on kehittänyt palveluja H2020-hakemusten valmisteluvaiheeseen, jotta Suomesta saataisiin riittävän korkealaatuisia hakemuksia pärjäämään kireässä kilpailussa. Tekes on jatkanut Horisontti 2020 -hankkeiden valmistelun rahoittamista. Valmistelurahoituksen kriteereitä on muokattu kohdistamaan rahoitusta nyt myös tasolle, missä suomalaisten hakuaktiivisuus on suurinta. Lisäksi loppuvuodesta käynnistyi H2020-hakemusten sparraukseen oma pilotti.

Tekes on lisännyt Horisontti 2020 – panostustaan vahvistamalla omaa kansallisen yhteyshenkilöverkoston (NCP) resursointia. Horisontti 2020 –rahoituksen palvelut ja osaaminen ovat näin vankemmin osa asiakkaiden kansainvälisen kasvupolun sparrausta. Horisontti-rahoituksen palvelut on saatu myös paremmin sisällytettyä Tekesin asiakkuuksien johtamismalleihin ja kytkettyä tiiviimmin osaksi Tekesin muita rahoitus- ja asiantuntija-palveluja. Samalla Horisontti 2020 –rahoituksen tukipalvelujen kokonaisuudet on määritelty asiakkaiden tarpeiden kannalta ja niiden tuotteistaminen on käynnistynyt.

Pitkäjänteisenä työnä Tekes vaikutti eurooppalaisen t&k&i-tarjonnan kehittämiseen entistä paremmin suomalaisten osallistujien tarpeita palvelevaksi. Tekes oli aktiivisesti mukana TEMin johdolla valmistelemissa Suomen kannanottoa Euroopan Unionin tutkimuksen ja innovoinnin puiteohjelman Horisontti 2020:n (H2020) loppuosan strategiseen ohjelmaan ja vuosien 2018-2020 toteutukseen. Vuonna 2016 aloitettiin myös seuraavan puiteohjelman valmisteluun liittyvät keskustelut ja niihin liittyen Tekes oli yhteistyökumppanina [Science|Business](#) -verkoston järjestämässä yhdeksättä puiteohjelmaa koskevassa konferenssissa Brysselissä. Lisäksi Tekes auttoi Euroopan komissiota yhdessä muiden eurooppalaisten innovaatorahoittajien kanssa Euroopan Innovaationeuvoston (European Innovation Council, EIC) valmistelussa. Tässä tarkoituksessa kahdeksan innovaatorahoittajan pääjohtajat tapasivat tutkimus- ja innovaatiokomissaarin, minkä lisäksi komission kanssa järjestettiin työpajoja hyvistä innovaatorahoituskäytännöistä. Näistä ensimmäinen oli kahdenvälinen Tekesin ja komission kesken.

Tekes haki ja sai Suomelle [EUREKA](#)-verkoston puheenjohtajuuden kaudelle 1.7.2017 – 30.6.2018. Tiivis osallistuminen verkoston johtamiseen osana puheenjohtajuustroikkaa Ruotsin ja Espanjan kanssa alkoi jo heinäkuussa. Keskeinen tavoite on kehittää EUREKAA entistä paremmaksi ensisijaiseksi alustaksi yritysvetoiselle

rajat ylittävälle t&k-yhteistyölle sekä nostaa merkittävästi suomalaisten osallistumista toimintaan.

Tekes oli mukana kahdeksassa ERA-Net –hankkeessa, jotka verkottavat julkisen sektorin organisaatioita ohjelmayhteistyöhön Euroopassa. Hankkeet voivat avata yhdessä hakuja eurooppalaisille konsortioille.

Taulukossa 3 on esitetty tulossopimuksen tunnuslukutavoitteet houkuttelevaan innovaatioympäristöön.

Suurten yritysten tutkimus- ja innovaatioalihankinnat pk-yrityksiltä ja tutkimuslaitoksilta –tunnusluku oli 90 %. Toteuma kasvoi jonkin verran edellisvuodesta ja on nyt tavoitetasolla.

Yrityksistä 72 % piti todennäköisenä, että he voivat hyödyntää omassa työssään projekteissa syntyneitä tutkimustuloksia ja osaamista. Tavoitearvoksi oli asetettu >65 %, joten se ylittyi selvästi. Samalla on huomattava, että aidosti uusiin tutkimuskokonaisuuksiin liittyy aina myös epäonnistumisen riski. Jälkeenpäin tarkasteltuna kaikkien hankkeiden ei pidäkään tuottaa suoraan hyödynnettäviä tuloksia. Jos näin kävisi, Tekes olisi rahoittanut tavoitetasoltaan liian vaatimattomia hankkeita.

Horisontti 2020-ohjelman kautta kotiutettavan EU-rahamäärä lisääntyy 7. puiteohjelmaan verrattuna 54 %. Tunnusluku kasvoi hieman vuoteen 2015 nähden ja ylitti hiukan myös vuodelle 2016 asetetun tavoitteen. Suomalaisten hakemusten määrä on hyvällä tasolla, mutta onnistumisprosentissa on vielä parantamisen varaa. Pk-yritysten aktiivisuus ohjelmassa on erittäin hyvää, mutta tutkimusorganisaatiot voisivat olla aktiivisempia yhteishankkeissa.

Taulukossa 4 on esitetty tulossopimuksen seuranta-mittarit houkuttelevaan innovaatioympäristöön.

Rahoitettujen innovatiivisia julkisia hankintoja valmistelevien hankkeiden volyyymi ja määrä laskivat reilusti vuoteen 2015 nähden. Hankkeiden rakentaminen on osoittautunut hyvin hitaaksi aktivoinnista huolimatta. Tiivistä kansainvälistä yhteistyötä sisältävien hankkeiden osuus kaikista rahoitetuista hankkeista pysyi vuosien 2014 ja 2015 tasolla.

Taulukko 3 Tulossopimuksen tunnuslukutavoitteet, houkutteleva innovaatioympäristö

Houkutteleva innovaatioympäristö				
Tunnusluku	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 toteutuma	2016 tavoite
Segmentti: Suuret yritykset				
Suurten yritysten tutkimus- ja innovaatioalihankinnat pk-yrityksiltä ja tutkimusorganisaatioilta /Tekesin rahoitus (%) ¹⁾	87	83	90	>90
Julkiset tutkimusorganisaatiot				
Yritysten arvio tutkimustulosten ja osaamisten kaupallisen hyödyntämisen todennäköisyydestä, %	Ei seurannassa	Ei seurannassa	72	>65
Kaikkien segmenttien yhteinen tavoite				
Horisontti 2020-ohjelman kautta kotiutettavan EU-rahamäärä lisääntyy 7. puiteohjelmaan verrattuna (%).	Ei seurannassa	45	54	>50

1) Ei koske ns. MidCap-yrityksiä (EU:n pk-määritelmää suuremmat yritykset, joiden liikevaihto on alle 300 milj.euroa).

Taulukko 4 Tulossopimuksen seurantamittarit, houkutteleva innovaatioympäristö.

Tunnusluku	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 toteutuma	2016 arvio
Rahoitettujen innovatiivisia julkisia hankintoja valmistelevien hankkeiden volyymi (milj. €)	3,2	1,2	0,3	
Rahoitettujen innovatiivisia julkisia hankintoja valmistelevien hankkeiden määrä (kpl)	24	8	3	
Tiivistä kansainvälistä yhteistyötä sisältävien hankkeiden osuus kaikista rahoitetuista hankkeista	20	21	20	

Taulukko 5 Tulossopimuksen seurantamittarit, valtiontukiohjelman mukainen alkavien yritysten pääomasijoitustoiminta.

Tunnusluku	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 toteutuma	2016 arvio
Vuoden aikana toteutuneiden rahastositoumusten lukumäärä (kpl)	0	2	2	3
Vuoden aikana tehdyt sijoitussitoumukset rahastoihin (milj. €)	7,4	12	12	18
Tekes Pääomasijoitus Oy:n rahastositoumukset yhteensä (milj. €, kumulatiivinen)	7,4	19,4	31,4	37,4
Rahastojen uusien kohdeyritysten lukumäärä	29	20	41	
Tekes Pääomasijoitus Oy:n maksamat rahakutsut (milj. €)	1,2	1,5	3,4	
Yksityisen pääoman osuus Tekes Pääomasijoitus Oy:n rahastosijoituskohteissa (milj. €, kumulatiivinen)	48,7	68,1	83,8	
Ulkomaisen pääoman osuudet ja määrät rahastoissa	-	0	0,2	

*Taulukon lukuihin on sisällytetty Finnvera Oyj:lta ostettujen Vigo-rahasto-osuuksien tiedot paitsi rivillä Vuoden aikana tehtyjen uusien rahastositoumusten lukumäärä ja Vuoden aikana tehdyt sijoitussitoumukset rahastoihin.

**V. 2015 luvut ovat joltain osin hieman muuttuneet aikaisemmin raportoiduista. Laskentatavasta johtuen määrissä on pientä vaihtelua.

Taulukossa 5 on esitetty Tekesin tulossopimuksen seurantamittarit valtiontukiohjelman mukaiseen alkavien yritysten pääomasijoitustoimintaan.

Tekesin pääomasijoitustoiminnan toteuttamisesta vastaa Tekes Pääomasijoitus Oy, joka on valtion kokonaan omistama ja Tekesin omistajaohjauksessa oleva osakeyhtiö. Rahastosijoittajana toimivan Tekes Pääomasijoitus Oy:n toiminta käynnistyi vuonna 2014.

Valtion pääomasijoittajien työnjaon mukaan Tekes Pääomasijoitus Oy kohdistaa toimintansa alkavan vaiheen venture capital –rahastoihin. Yhtiö voi tarvittaessa käyttää epäsymmetristä voitonjakoa yksityisen riskipääoman kanavoimiseksi alkuvaiheen riskirahoitukseen. Yhtiön sijoitukset rahastoihin voivat sisältää valtiontukea ja yhtiön Riskirahoitusohjelma on ilmoitettu Euroopan komissiolle.

Tekes Pääomasijoitus Oy teki vuoden 2016 aikana kolme ehdollista sijoituspäätöstä pääomarahastoihin. Päätöksistä kaksi toteutui vuoden 2016 lopussa ja toteutuneiden sijoitussitoumusten määrä oli yhteensä 12 miljoonaa euroa. Toteutuneet sijoitukset olivat yhtiön Riskirahoitusohjelman mukaisia sijoituksia pääomarahastoihin. Kolmannen ehdollisen päätöksen toteutus, sijoitus Euroopan investointirahaston hallinnoimaan European Angels Fund -bisnesenkelirahastoon, lykkääntyi vuodelle 2017. Vuonna 2015 aloittaneet rahastot saavuttivat vuoden aikana tavoitekokonsa ja yhtiön Riski-

rahoitusohjelman mukaisten rahastojen yhteenlaskettu koko vuoden 2016 lopussa oli 66,7 miljoonaa euroa. Vigo-rahastot huomioiden yhtiöllä oli vuoden lopussa osuuksia kymmenessä eri pääomarahastossa, joiden yhteenlaskettu koko oli 106,8 miljoonaa euroa.

Uusien rahastosijoituskohteiden määrä ja yksityisen pääoman määrä rahastosijoituskohteissa jäi arvioidusta, koska muutama ennakoitu rahastohanke lykkääntyi myöhemmäksi. Vuoden 2015 lopulla aloittaneiden rahastojen sijoitustoiminta oli aktiivista, minkä ansiosta uusien sijoituskohteiden määrä oli huomattava vuonna 2016.

Tekes Pääomasijoitus Oy laatii oman tilinpäätöksensä. Yhtiökokous järjestetään Tekesin tilinpäätöksen hyväksymisen jälkeen. Jos ilmeni, että yhtiökokouksella on vaikutusta Tekesin tilinpäätöksen sisältöön, Tekes Pääomasijoitus Oy toimittaa Tekesille tarvittavat lisätiedot.

3.2.4. Biotalous ja cleantech

Tekesin rahoitus projekteihin, joilla edistetään energia- ja ympäristötavoitteita, laski selvästi edellisvuodesta 280 miljoonasta eurosta 173 miljoonaan euroon. Pudotus johtuu Tekesin toimintavaltuuksien leikkauksesta, mikä kohdistui pääosin suurten yritysten ja tutkimusryhmien rahoitukseen ja heijastui varsinkin biotalous ja cleantech –sektoriin. Lisäksi Tekesin ohjelmatoiminnassa tapahtui

muutoksia, kun Green Growth –ohjelma päättyi 2015 lopussa ja Green Mining-ohjelma kesällä 2016. Painopisteet suunnattiin ohjelmien ja kampanjoiden osalta pk-yritysten aktivointiin ja ekosysteemien synnyttämiseen.

Bionets –ohjelman kautta käynnistetty ekosysteemi-haku tuotti useita aloitteita, joista päädyttiin rahoittamaan neljää kokonaisuutta: Baltic Sea Groupin koordinoima ”Ravinteiden Kierrätys”, Pöyryn koordinoimat ”Ligniini-ekosysteemi” sekä ”Pakkauslaakso” ja Clic Innovationin koordinoima ”Kuitupohjaiset Uudet Tuotteet”. Näiden lisäksi Arktiset Meret ohjelmassa on vaikutettu ”Miehittämättömän Meriliikenteen” ekosysteemin syntymiseen.

Tekesin viisivuotinen Green Mining –ohjelma päättyi kesällä 2016. Ohjelma kokosi yhteen suomalaisia ja kansainvälisiä yrityksiä sekä tutkimusryhmiä. Ohjelmassa rahoitettiin yhteensä 103 projektia, Tekesin rahoituksen ollessa 55 miljoonaa euroa ja ohjelman kokonaisvolyymien 115 miljoonaa euroa. Yritysprojekteja aktivointiin kaiken kaikkiaan 69 ja mukana oli 170 suomalaista ja kansainvälistä yritystä. Green Mining –ohjelma herätti runsaasti kansainvälistä huomioita ja onnistui kasvattamaan mm. yritysten kriisin hallinta- ja kaivosvesiosuamista. Jatko-ohjelma on käynnistynyt muutamia isoja pilot –projekteja.

Tavoitteet, toimenpiteet ja tunnusluvut vuonna 2016

Tavoite: Uusia työpaikkoja syntyy kestävän luonnonvarojen käytön ja cleantech-yritysten kasvun myötä.

Nopeasti kasvavat biotalouden ja cleantechin markkinat haastavat suomalaisyrityksiä raaka-ainekeskeisestä toiminnasta markkinalähtöiseen. Kysyntää on ratkaisuille, jotka vähentävät energian ja materiaalien käyttöä, auttavat eroon fossiilisiin raaka-aineisiin perustuvasta tuotannosta sekä edistävät kiertotaloutta. Cleantech-markkinan ennustetaan kaksinkertaistuvan vuoteen 2020 mennessä. Kestävään luonnonvarojen ja cleantechin käyttöön liittyvissä organisaatioissa työpaikkojen kasvu on nopeampaa kuin muilla aloilla keskimäärin.

Tekesin cleantech-asiakasyrityksissä työpaikat lisääntyivät 29 % vuosina 2010-2014². Tekes Review 330/2016:n mukaan cleantech-yrityksistä suuri osa on Tekesin asiakkaita ja he ovat tyytyväisiä Tekesin toimintaan. Tekesin cleantech-asiakkaat ovat kasvattaneet liikevaihtoaan ja vientiä, vaikka Tekesin erillisvaikutusta siihen on vaikea täsmällisesti erottaa. V. 2017 toteutetaan cleantech-ohjelmien arviointi, jonka tuloksia on odotettavissa alkusyksystä.

Tekesin kaikissa vuonna 2016 rahoittamissa alan hankkeissa organisaatiot arvioivat työpaikkojen määrän olevan noin 12 900 (pk-yritysten osuus 38 %). Työpaikoista 97 % on uusia tai uusiutuvia. Työpaikoista 30 % on toteutumassa vuoteen 2020 mennessä ja 97 % vuoteen 2025 mennessä. Hankkeisiin liittyvä liikevaihto on 3925 milj. euroa. Liikevaihdosta pääosa on uutta tai uusiutuvaa (99 %). Liikevaihdosta on toteutumassa vuoteen 2020 mennessä 40 % ja vuoteen 2025 mennessä 95 %. Alan uuden ja uusiutuvan viennin osuudeksi organisaatiot arvioivat 3211 milj. euroa, josta 41 % toteutuisi vuoteen 2020 mennessä ja 94 % vuoteen 2025 mennessä.

Tavoite: Biotalous- ja cleantech-ratkaisuja kehittävien pk-yritysten vienti kasvaa.

Ohjelmien, kampanjoiden ja asiakastyön kautta haastettiin pk-yrityksiä kehittämään kyvykkyyksiä kansainvälistymiseen ja kasvuun liittyen. Yrityksille järjestettiin mm. ”pitsauskoulutusta”. Yhteistyötä Team Finland toimijoiden kanssa tiivistettiin ja varsinkin Finpron kasvuohjelmien kanssa kehitettiin yhteisiä palveluja yritysten kansainvälistymisen edistämiseksi.

Yhteistyössä kansainvälisten viranomaisten ja yhteistyökumppaneiden kanssa avattiin pk-yrityksille suunnattuja rahoitushakua ovia avaamiseksi tavoitelluille markkinoille. Mm. Kiinan tiede- ja teknologiaministeriön sekä Jiangsun ja Zhejiangin provinssien kanssa organisoitiin vuoden aikana kaksi rahoitushakua, mikä aktivoi yli viisikymmentä yhteistyöaloitetta.

Taulukko 6 Tulossopimuksen tunnuslukutavoite biotalous- ja cleantech-yrityksille.

Biotalous- ja cleantech-ratkaisuja kehittävien pk-yritysten vienti kasvaa				
Tunnusluku	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 toteutuma	2016 tavoite
Biotalous- ja cleantech-ratkaisuja kehittävien pk-yritysten viennin määrä, milj.euroa		1009	1758	-

² Lähde: Reid et al, How to improve global competitiveness of Finnish Business and Industry – Impact study, Tekes Review 330/2016

Biotalous ja cleantech –ratkaisuja kehittävien pk-yritysten innovaatiohankkeisiin myönnettiin rahoitusta yli 135 milj. euroa. Vientiodotukset näiden hankkeiden osalta olivat 1758 milj. euroa, mistä 50 % toteutuisi jo vuoteen 2020 mennessä. Vientiodotukset ovat selvästi kasvaneet vuoteen 2015 verrattuna jolloin vastaava luku oli 1009 miljoonaa euroa. Luvussa on mukana vain Tekesin rahoittamien pk-yritysten vientiodotukset. (Taulukko 6)

4 Toiminnallinen tehokkuus

Tavoite: Tekes osallistuu kansainvälistyville pk-yrityksille tarkoitetun Team Finland –palvelumallin ja kasvuohjelmien sekä muiden yhteisohjelmien kehittämiseen ja toteutukseen asiakkaille arvoa tuottavalla ja hallituksen kärkihankkeita palvelevalla tavalla.

Tekes on osallistunut Team Finland palvelumallin kehittämiseen ja toteuttamiseen yhdessä kumppanien kanssa. Pääkumppaneina toimivat Finpro, Finnvera, ELY keskuskeskukset sekä Ulkoministeriö. Tuotimme yhteensä 373 kpl palveluehdotuksia kansainvälistyville pk –yrityksille. Palveluehdotuksissa esitetään asiakastarpeen mukaisesti asiakkaan tilanteeseen sopivat Team Finland palvelut. Näin asiakas saa yhden kanavan kautta koko Team Finland palvelutarjoaman käyttöönsä. Asiakaspalautte palveluehdotuksista oli hyvä. Erityisesti asiakkaat arvostivat asiointin toimivuutta ja sujuvuutta. Toiminta kattoi koko maan, mutta palvelua toteutettiin kehitysvaiheessa vain pieni osa Tekesin asiantuntijoista. Palveluehdotuksista seurasi mm. Tekesin rahoituspäätöksiä n. 36 Meur arvosta.

Tekes osallistui TF kasvuohjelmatoimintaan sekä ohjelmiansa että asiakaspalvelunsa kautta. Kasvuohjelmien palveluja tarjottiin mm. Tekesin asiakkaille valituissa teemoissa. Tekesin ohjelmat järjestivät yhteistyössä

Kasvuohjelmien kanssa mm. maakohtaisia yhteismatkoja ja tilaisuuksia. Esim. Terveys teemassa USA:han ja Englantiin sekä Digiteemassa Saksaan. Tekes ja Finpro yhdessä kehittivät ohjelmien ohjausmallin, jonka kautta ohjelmatoiminnan johtaminen yhdistetään. Yhteinen ohjelmatoiminta käynnistyi vuoden 2017 alusta.

Team Finland –palvelumallista tärkeimmän osan muodostaa Team Finland –palveluehdotusten antaminen asiakkaille. Team Finland -palveluehdotuksen saaneiden asiakkaiden arvio palveluiden laadusta ja hyödyllisyydestä asteikolla 1-5 oli 4,0. Tulosta voi pitää varsin hyvänä. (Taulukko 7)

Tavoite: Digitaalisuuden edistäminen

Tekes edistää yhdessä Team Finland toimijoiden kanssa digitaalisuutta Team Finland –palveluissa ja organisaatioiden toimintojen yhteensovittamisessa.

Tekes on osallistunut TEMin ja Team Finlandin yhteiseen CRM- ja Asiakastietovarantokokonaisuuden toteuttamiseen. CRM-järjestelmän kilpailutuksen uusinta viedtiin maaliin Team Finlandin yhteisenä projektina. Hankinnan toteutus alkoi alkusyksystä. Tekesistä on ollut projektikokonaisuuden käytössä yksi täysipäiväinen

Taulukko 7 Tulossopimuksen tunnuslukutavoite, Team Finland -asiakastytyväisyyssmittaus

Yhteiset Team Finland -tavoitteet				
Tunnusluku	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 toteutuma	2016 tavoite
Yhteinen Team Finland –kansainvälistymispalvelujen asiakastytyväisyyssmittaus	Ei seurannassa	Ei seurannassa	4,0	3,6

projektipäällikkö sekä useita asiantuntijoita eri tehtävissä. Tekes on ollut etulinjassa testaamassa Asiakastietovarannon (ATV) ensimmäisiä palveluja ja auttanut KEHA-keskusta parantamaan ATV:n kautta jaettavien tietojen laatua.

Tekes siirtyi ensimmäisenä Suomessa KAPA-lain mukaisen Suomi.fi-tunnistamisen käyttöön, joka antaa mahdollisuuden keskittyä lisäarvon tuottamiseen Team Finlandin asiakkaille. Uudistetulla hakemuspalvelulla ja Suomi.fi-asiointivaltuuksia käyttämällä Tekes voi digitalisoida kokonaan uusia prosessivaiheita ja luoda perustaa myös Team Finlandin tulevaisuuden toimintamallille.

Team Finland -talon IT-muutto oli suuri yhteinen ponnistus Finnvera, Finpron ja Tekesin IT-yksiköille. Paikasta riippumattoman ja uudenlaisen työn tekemisen tukeminen mm. uudella langattomalla tietoliikenneverkolla on onnistunut hyvin. Käyttöön otettiin myös uusia neuvottelu- ja tilanvarausratkaisuja.

Tavoite: Tekes toteuttaa ja ottaa käyttöön rahoituspäätöksiin liittyvän sähköisen tiedoksiannon osana verkkoasiointia ja luopuu asiakkaan suostumuksella päätösten ja ilmoitusten postituksesta.

Kesäkuusta 2016 lähtien Tekes on toimittanut asiakkaille rahoitustoimintaan liittyvät asiakirjat ainoastaan sähköisesti asiointipalveluun ja luopui paperipostin lähettämisestä asiakkaille. Ainoastaan Tekes-tarkastusten yhteydessä asiakkaille lähetetään vielä perinteistä paperipostia. Tekes on edelläkävijä sähköisessä asiointissa suomalaisessa valtionhallinnossa.

Tavoite: Tekes ja Finnvera selvittävät yhteisen sähköisen hakemuksen käyttöönottoa.

Tekesin ja Finnveran selvityksen mukaan kummankin tarpeet hakemuksissa oleviin tietoihin perustuvat eri lainsäädäntöön ja ovat siksi erilaisia eikä niissä ole keskenään yhtymäkohtia. Yhteistä sähköistä hakemusta ei sen vuoksi ole hyödyllistä tehdä. Sen sijaan painopisteenä on ollut toimijoiden saumaton tietojenvaihto sekä asiakkuudenhallinnan kehittäminen ja tehostaminen. Tavoitteena on mm. että asiakkaalta kysyttäisiin tieto vain kerran.

4.1 Toiminnan tuottavuus

Työpanoksen kokonaismäärä väheni 4 %. Tämä liittyy pääosin Tekesin toimintamenojen leikkausten asettamaan paineeseen vähentää myös henkilöstökuluja. Vuosien 2015 ja 2016 lukujen vertailtavuutta heikentää hieman se, että Kiekun käyttöönoton yhteydessä myös toimintojen sisällöt muuttuivat jossain määrin. Yleisesti voi kuitenkin todeta, että innovaatorahoituksen osuus on edelleen kasvanut, koska entistä suurempi osa Tekesin henkilötyöresursseista on haluttu ohjata suoraan asiakkaille arvoa tuottavaan asiakastyöhön.

4.2 Toiminnan taloudellisuus

Toiminnan kustannusjakauma selvitettiin toimintolaskennan ja sen taustalla olevan kattavan työajan kohdentamisen avulla. Laskelmissa ovat mukana sekä Tekesin että ELY-keskuksissa Tekesin tehtävien hoitamisen aiheuttamat kustannukset. Tekesin toiminta ei ole luonteeltaan perinteistä viranomaistoiminnan suoritustuotantoa,

Taulukko 8 Työajan seurantajärjestelmästä saatu työpanoksen kohdistuminen eri ydintoiminnoille

Ydinprosessi	2014		2015		2016	
	Työaika	Htv	Työaika	Htv *)	Työaika	Htv *)
Innovaatorahoitus						
Tekes	74,6 %	166	67,6 %	167	64,2 %	177
KI Pirkanmaan ELY	25,4 %	57	32,4 %	80	35,8 %	99
Innovaatorahoitus yhteensä	61,6 %	223	63,7 %	247	74,1 %	276
Ohjaus ja kehittäminen						
Tekes	85,5 %	70	82,4 %	70	95,1 %	44
KI Pirkanmaan ELY	14,5 %	12	17,6 %	15	4,9 %	2
Ohjaus ja kehittäminen yhteensä	22,8 %	82	21,9 %	85	12,3 %	46
Strategiset ohjelmat						
Tekes	86,8 %	49	85,7 %	48	90,7 %	46
KI Pirkanmaan ELY	13,2 %	7	14,3 %	8	9,3 %	5
Strategiset ohjelmat yhteensä	15,6 %	56	14,4 %	56	13,6 %	51
Yhteensä						
Tekes	79,0 %	286	73,5 %	285	71,6 %	267
KI Pirkanmaan ELY	21,0 %	76	26,5 %	103	28,4 %	106
Kaikki yhteensä	100,0 %	362	100,0 %	388	100,0 %	373

*) KI Pirkanmaan ELYn osalta henkilömäärä 31.12.2016

joten tulosprisman mukainen toiminnallisen tehokkuuden mittaus ja raportointi toteutetaan sijaissuureiden avulla. Tällöin kehitystä seurataan kohdistamalla kustannukset ja työpanokset ydinprosesseille. Vuosien 2015 ja 2016 lukujen vertailtavuutta heikentää hieman se, että Kiekun käyttöönoton yhteydessä myös toimintojen sisällöt muuttuivat jossain määrin.

Toiminnan kokonaiskustannukset pienenevät 1 %. Tekesin kustannukset pienentyivät 4 %, mutta ELY-keskuksissa tehdyn työn kustannukset nousivat 26 %. Elyissä tehdyn työn kustannusten nousua selittää osaltaan vuonna 2015 elyissä ollut tiukka kulukuuri, jonka vuoksi esim. lomarahoja vaihdettiin silloin merkittävästi enemmän vapaaksi kuin vuonna 2016. Toinen selittävä tekijä on vuonna 2016 lanseerattu innovaatioaseteli, joka lisäsi erityisesti Elyissä työskentelevien palveluneuvojen Tekes –tehtäviin käyttämää työaikaa.

Tekesin toiminnan taloudellisuutta kuvaava rahoitustoiminnan kustannusten prosenttiosuus myönnetystä rahoituksesta oli 6,0 (tavoite <7). Myönnetyn rahoituksen määrä oli kaikkiaan 455 milj. (vuonna 2015 574,6 milj. euroa). Kaikkien toiminnan kustannusten suhteellinen osuus rahoituksesta oli 10,2 % (vuonna 2015: 8,1 %). Kustannukset per myönnetty rahoitus siis nousivat. Tätä selittää se, että Tekesin käyttöön myönnettyjen valtuuksien pienentymisessä hankkeiden määrä ei ole vastaavasti pienentynyt, vaan myös hankekoot ovat aiempaa pienempiä. Vaikka pienten hankkeiden evaluointi tehdään suuria hankkeita kevyemmällä prosessilla, on työmäärä silti enemmän riippuvainen hankemäärästä kuin euroista. Tunnusluvun heikentymiseen vaikuttaa myös muutamien viime vuonna käyttöönotettujen uusien rahoit-

tuspalveluiden, kuten innovaatioaseteli, messuavustus ja vientirenkaat käyttöönotto, joka voi näkyä tilapäisenä heikentymisenä.

4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Tekes ei esitä maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmaa, koska maksullinen toiminta on vähäistä. Vuonna 2016 maksullisen toiminnan tuottoja kertyi yhteensä noin 6000 euroa pääosin Tekes Pääomasijoitus Oy:ltä laskutetuista vuokrista.

4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Tekesin yhteisrahoitteisessa toiminnassa on kyse EU:lta saatavasta rahoituksesta ERA-NET -verkostojen koordinointiin ja niihin osallistumiseen. Hankkeet verkottavat julkisia rahoittajia ja voivat avata yhdessä hakuja eurooppalaisille konsortioille. Tekesin komissiolta omaan toimintaansa saama rahoitus oli alle miljoona euroa vuonna 2016, joten Tekes ei esitä kustannusvastaavuuslaskelmaa.

Taulukko 10 Tulossopimuksen tunnuslukutavoite, toiminnallinen tehokkuus

Taloudellisuus				
Tunnusluku	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 toteutuma	2016 tavoite
Rahoitus- ja asiakkuustyön kokonaiskustannus/ myönnetty rahoitus, %	4,4	4,1	6,0	<7,0

Taulukko 9 Toimintolaskennan tuloksena saatu kustannusten kohdistuminen eri ydintoiminnoille

Ydinprosessi	2014		2015		2016	
	1 000 €	%	1 000 €	%	1 000 €	%
Innovaatorahoitus						
Tekes	19 942	82,5 %	19 776	83,1 %	21 298	77,7 %
KI Pirkanmaan ELY	4 224	17,5 %	4 016	16,9 %	6 118	22,3 %
Innovaatorahoitus yhteensä	24 167	49,4 %	23 792	50,8 %	27 416	59,0 %
Ohjaus ja kehittäminen						
Tekes	11 047	88,1 %	11 605	94,6 %	8 658	98,2 %
KI Pirkanmaan ELY	1 492	11,9 %	659	5,4 %	162	1,8 %
Ohjaus yhteensä	12 539	25,7 %	12 264	26,2 %	8 821	19,0 %
Strategiset ohjelmat						
Tekes	11 491	94,4 %	10 168	94,6 %	9 854	96,5 %
KI Pirkanmaan ELY	685	5,6 %	576	5,4 %	360	3,5 %
Strategiset ohjelmat yhteensä	12 176	24,9 %	10 744	23,0 %	10 214	22,0 %
Yhteensä						
Tekes	42 480	86,9 %	41 549	88,8 %	39 810	85,7 %
KI Pirkanmaan ELY	6 402	13,1 %	5 251	11,2 %	6 640	14,3 %
Kaikki yhteensä	48 882	100,0 %	46 800	100,0 %	46 450	100,0 %

5

Tuotokset ja laadunhallinta

5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Tässä luvussa Tekesin toimintaa vuonna 2016 kuvataan Tekesin keskeisten kokonaisuuksien näkökulmista. Tarkasteltavat kokonaisuudet ovat asiakkuudet, innovaatio-rahoitus, elinkeinorahoitus, strategiset ohjelmat, kärkihankkeet sekä strategia, ohjaus ja kehittäminen.

Asiakkuudet

Tekesin toimintatapoja on kehitetty niin, että asiakkaille voidaan tarjota tarpeisiin osuvia ja laadukkaita kokonaisratkaisuja elinkaaren eri vaiheisiin. Tekesin innovaatio- ja elinkeinorahoituksen palvelut on tuoteistettu vuoden 2016 aikana. Tekesin tuottamat kohtaamis- ja Horisontti 2020-rahoituksen neuvontapalvelut on tuoteistettu. Tekesissä on kuvattu ja otettu käyttöön segmenttikohtaiset palvelumallit, joilla määritellään raamit eri asiakasryhmille tarjottavalle palvelulle. Asiakaskokemuksen kehittymistä seurataan jatkuvalla asiakaspalautekyselyllä, joka on uudistettu vuonna 2016.

Asiakaskokemusta on parannettu myös uudistamalla Tekesin hakemuspalvelu. Uudistuksen keskeinen periaate on ollut asiakkaalta vaadittavan turhan työn vähentäminen ja olennaiseen keskittyminen. Uudistuksen onnistumisesta kertoo se, että 97 % asiakkaista on ollut tyytyväisiä uuteen hakemuspalveluun.

Tekesille on kuvattu uusi asiakkuuksien johtamismalli (LDA-malli), jossa asiakastyö jaetaan kolmeen vaiheeseen. LDA-mallissa liidi-vaiheessa keskitytään asiakasvalintaan ja -kvalifointiin, develop-vaiheessa asiakkaan kasvusuunnitelmien ja palvelutarpeiden selventämiseen sekä oikeisiin palveluihin ohjaamiseen ja laajemman account-vaiheessa asiakkuuden hoitoon sovittujen palvelumallien mukaisesti. Asiakastyön rooleja ja mittareita on lähdetty uudistamaan LDA-mallin mukaisesti.

Tekes on osallistunut aktiivisesti Team Finland-palvelumallin jatkokehitykseen. TF-tasolla on kehitetty yhteistä toimintamallia ensivaiheen yhteydenottojen hoitamiseen ja proaktiiviseen asiakashankintaan.

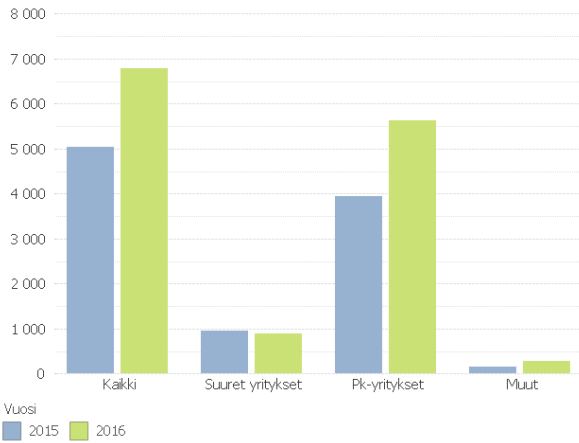
Tekesin asiakaskanta vuoden 2016 lopussa koostui noin 5000 asiakkaasta (v. 2015: 4530). Luku sisältää Tekesin systemaattisen, asiakashallinnan piirissä olevat Tekesin rahoitusasiakkaat. Organisaatioita, joilla on käynnissä Tekesin rahoittama yksi tai useampi hanke, oli vuoden lopussa 3050. Nämä olivat pääosin yrityksiä. Tutkimusorganisaatioita ja tutkimusryhmiä oli tässä joukossa 48. Osa hankkeista oli yritysten ja tutkimuslaitosten välisiä yhteishankkeita. Vireillä olevia rahoitusasiakkuuksia oli n. 1400 kpl.

Tunnustelupalvelun kautta Tekes on antanut asiakkaalle tietoa ja sparrausta ennen hakemuksen jättämistä yhteistyössä muiden yrityspalveluverkostojen kanssa. Vuonna 2016 Tekes sai 2469 (v.2015: 2185) tunnustelua tekes.fi/tunnustelu -sivun kautta. Tunnusteluyhteydenottojen määrä lisääntyi n. 13 % edellisestä vuodesta. Osan (1185) tunnusteluista Tekesin asiantuntijat kirjasi-ivat yrityksen puolesta. Vuoden 2016 aikana yhteistyötä on tiivistetty erityisesti Team Finland -toimijoiden kanssa ja useissa yhteisissä kampanjoissa.

Tekesin asiakastyössä tapaamisten määrä nousi jo kuudentena vuonna peräkkäin. Pk-yritysten tapaamismäärän kasvu jatkui viime vuonna ja on nyt nelinkertainen verrattuna vuoteen 2010. Viime vuonna pk-asiakkaita tavattiin jo yli 5 500 kertaa. Suurten yritysten ja julkisten toimijoiden sekä tutkimusorganisaatioiden edustajien asiakastapaamiset pysyivät samalla tasolla kuin edellisenä vuonna (Kuva 4).

Taulukko 11 Tulossopimuksen tunnuslukutavoite, toiminnallinen tehokkuus

Suoritteet ja julkishyödykkeet				
Tunnusluku	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 toteutuma	2016 tavoite
Pk-yritysten osuus yritysrahoituksesta, %	63	70	77	>60

Kuva 4 Asiakastapaamisten lukumäärä

Innovaatorahoitus

Tekesin innovaatorahoitus yrityksille ja tutkimukseen oli yhteensä 444,3 milj. euroa (koko rahoitus elinkeinorahoitus mukaan lukien 455 milj.e). Pienten ja keskisuuren yritysten osuus yrityksille suunnatusta innovaatorahoituksesta nousi 77 %:iin ja ylitti tulossopimuksessa annetun tavoitteen (Taulukko 11).

Alla olevassa kuvassa on esitetty tunnuslukuja Tekesin innovaatorahoituksesta vuonna 2016.

Haettu rahoitus

857,7 M€

Myönnetty rahoitus

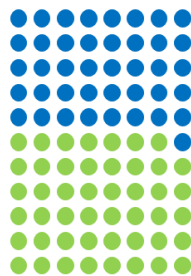
444,3 M€

3 887

rahoitushakemusta

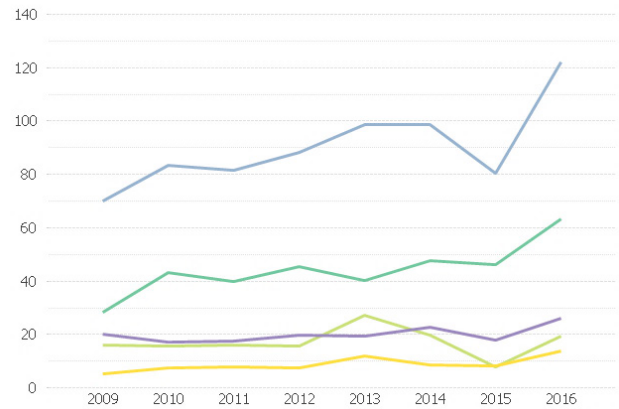
2 238

myönteistä rahoituspäätöstä

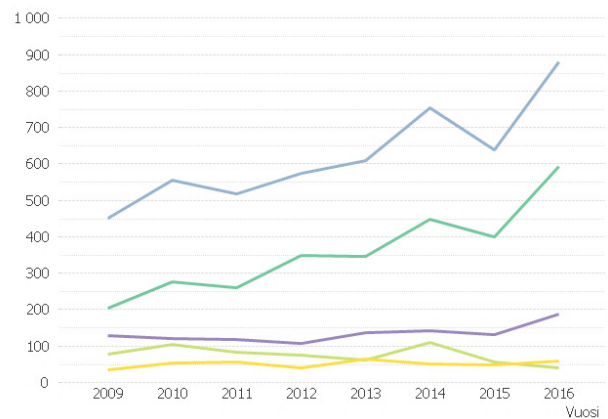

Kuva 5: Tunnuslukuja Tekesin innovaatorahoituksesta 2016.

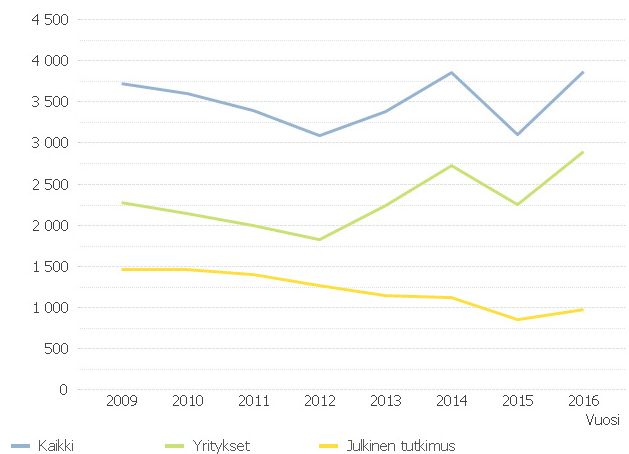
Uusien asiakkaiden lukumäärä ja niille myönnetty innovaatorahoitus nousivat edellisestä vuodesta selvästi. Erityisesti nousi uusien mikroyritysten määrä ja niille myönnetty rahoitus. Uudet yritykset vaikuttavat olevan aikaisempaa aktiivisempia, ottavan riskiä ja etsivän rohkeasti innovaatioita hyödyntäviä uusia liiketoimintamalleja. (Kuvat 6 ja 7)

Kuva 6 Uusille yritysasiakkaille myönnetyn innovaatorahoituksen määrä 2009–2016

Kuva 7 Uusien innovaatorahoituksen yritysasiakkaiden lukumäärä 2009-2016

Kuva 8 Hakemusten lukumäärä 2008-2016

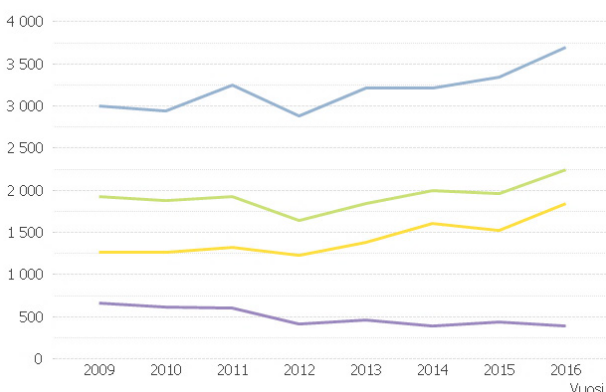
Kuva 9 Haettu rahoitus 2008-2016

Hakemusmäärät kasvoivat selvästi (25 %) vuodesta 2015. Yritysrahoitushakemuksia kirjattiin selvästi enemmän kuin vuonna 2015 ja niiden määrä palautui vuoden 2014 tasolle. Julkisen tutkimuksen hakemusten nousu oli maltillisempaa. Vuonna 2015 julkisessa tutkimusrahoituksessa siirryttiin kolmeen keskitettyyn teemahaakuun, mikä paransi hakemusten laatua ja poisti turhaa valmistelutyötä, mutta samalla myös laski hakemusmäärää. Vuonna 2016 julkisen tutkimuksen hakemusmäärä vakiintui nousten hieman vuoden 2015 määrästä. (Kuva 8)

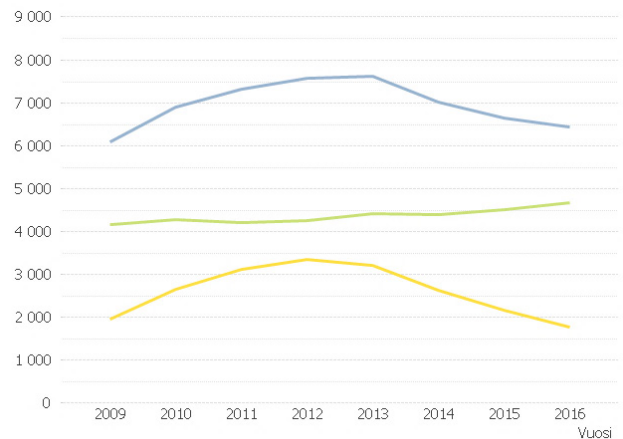
Rahoitushakemuksia tuli yhteensä 3887, joista eniten yritysten tutkimus- ja tuotekehityshankkeita (2807) ja tutkimushankkeita (972). Tutkimus- ja tuotekehityshankkeiden osuudessa on varsinaiseen t&k:n keskittyvien projektien lisäksi sekä t&k-projekteja valmistelevia että niiden tulosten hyödyntämistä edistäviä projekteja. (Kuva 8)

Haetun rahoituksen yhteismäärä nousi 11 % (Kuva 9), ollen 857,7 milj. euroa. Haetun rahoituksen volyymi lähti taas nousuun vuoden 2015 selkeän notkahduksen jälkeen. Yritysprojeekteissa haettu rahoitus projektia kohden pienenee edelleen. Osittain projektikoon keskiarvon pienenemistä selittää ”Tekesin uudet pienet rahoitustuotteet”, kuten Tempo- ja Kiito-rahoitus.

Rahoituspäätösten määrä nousi selvästi ja maksatuspäätösten yhteismäärä väheni, väheneminen tapahtui julkisen tutkimuksen hankkeiden osalta. Tekesin myöntövaltuudet julkiseen tutkimukseen ovat vähentyneet, mikä on suoraan vähentänyt päätösten määrää ja maksatusten määrää. (Kuvat 10 ja 11). Uusista hakemuksista tehtiin päätöksiä yhteensä 3 689 kpl, joista myönteisiä oli 2 238 kpl. Hankkeille myönnetty keskimääräinen rahoitus laski edelleen. Vuonna 2016 se oli noin 204 000 kun se vuonna 2015 oli noin 240 000, missä luku ei sisällä SHOK-hankkeita.

Kuva 10 Rahoituspäätösten lukumäärä 2009-2016

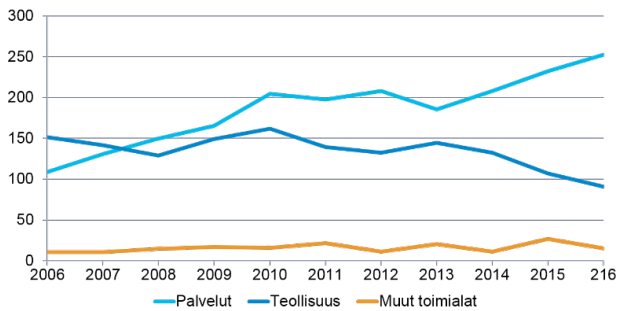

Kuva 11 Maksatuspäätösten lukumäärä 2009-2016

Volyymiltaan ylivoimaisesti tärkeimpänä yritysten rahoitusinstrumenttina säilyi rahoitus tutkimus- ja kehittämishankkeisiin. T&k-rahoitusta myönnettiin 688 projektiin yhteensä 252 milj. euroa, josta lainojen osuus oli 171 milj. euroa. Rahoituksessa lainojen ja avustusten suhde ei viime vuonna muuttunut edellisestä vuodesta. Nuorten innovatiivisten yritysten rahoitusta myönnettiin 77 projektiin (25,3 milj. euroa). Yrityshankkeiden määrät ja volyymit pysyivät melkoisen samanlaisina kuin edellisenä vuonna. Tutkimushankkeiden, sisältäen tutkimuksesta liiketoimintaa (TUTL), strategiset tutkimusavaukset (STRAT) ja elinkeinoelämän kanssa verkottuneen tutkimuksen (EVET) - instrumentit, rahoitus oli noin 98 milj. euroa 396 hankkeeseen. (vuonna 2015 kokonaissumma oli 194 milj. euroa 608 hankkeeseen). Julkisen tutkimuksen sekä volyymi että projektien määrä on siis laskenut noin puoleen edellisestä vuodesta.

Nuorten innovatiivisten yritysten (NIY) rahoitus luo uusia kasvuyrityksiä. NIY-rahoituksen kokonaismäärä laski vähän vuoden 2015 tasosta, ollen 25,3 milj. euroa vuonna 2016 (vuonna 2015: 27,4 milj. euroa). Kaikkiaan NIY-rahoitusta sai vuonna 2016 77 yritystä. Kyseisen, kansainvälisen liiketoiminnan kehittämiseen myönnettävän yleisrahoituksen lisäksi vuonna 2016 NIY-rahoitusta saaneille myönnettiin 6 milj. euroa t&k&i-projekteihin (vuonna 2015: 10,9 milj. euroa). Tehdyn vaikuttavuusarviointin mukaan NIY-rahoituksella on ollut merkittävä vaikutus yritysten liikevaihdon kasvuun, yritysten resursseihin ja kansainväliseen kilpailukykyyn. Jopa joka kolmas NIY-yrityksistä on huippumenestyjä, joka voimakkaalla kasvullaan saavuttaa mittavia taloudellisia tuottoja.

Tekesin yrityksille tekemistä innovaatorahoituksen rahoituspäätöksistä kohdistui palveluihin n. 70 % (252 milj.euroa), teollisuuteen n. 25 % ja muille toimialoille n. 4 %. Rakennusosalalle tehdyt rahoituspäätökset sisältyvät teollisuuden lukuihin. Palveluista selkeästi suurin rahoitettu toimiala oli ohjelmistotuotanto ja tietojenkäsittely, jonka osuus rahoitetuista palveluista oli n. 41 % (103,8 milj. euroa).

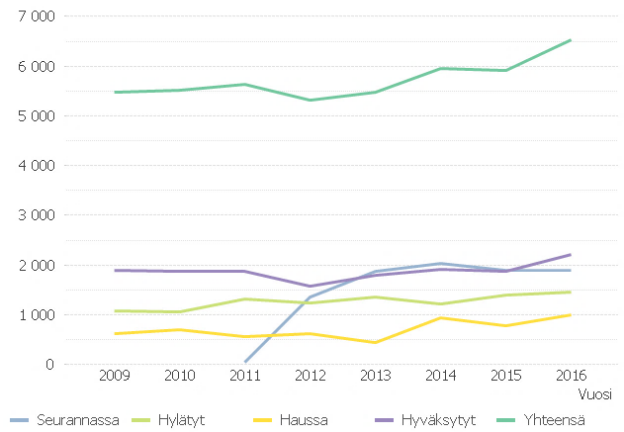
Kuva 12 Tekesin rahoituspäätökset teollisuuteen ja palveluihin, v. 2007-2016, milj.euroa.

Projektinaikaisten muutosten määrä nousi edellisestä vuodesta vähän. Yhteensä Tekesissä tehtiin vuoden 2016 aikana 3 110 projektien muutospäätöstä (2015: 3 030 kpl, + 2,6 %). Nousu liittyi julkisen tutkimuksen projekteihin, joissa muutosten määrä oli vuonna 2015 poikkeuksellisen alhaalla. Muutoksista 2391 (- 1,6 %) liittyi yritysprojekteihin ja 719 (+ 19,6 %) julkiseen tutkimukseen. Tekesin on kyettävä reagoimaan joustavasti muutostarpeisiin, joita yrityksille aiheuttavat esimerkiksi markkinaolosuhteiden muutokset.

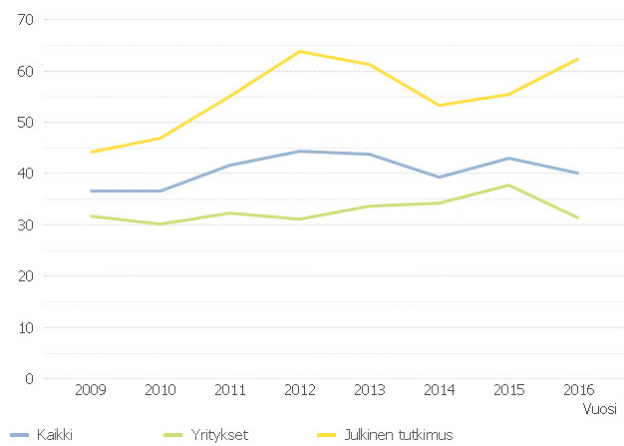
Tekesin käsittelemien ja seuraamien projektien kokonaismäärä nousi kahdeksan prosenttia. Tekesin projektisalkku on kasvanut kolmessa vuodessa noin 1 000 projektilla. Vuonna 2016 projektisalkussa oli 6537 projektia. Hakemusmäärän kasvu näkyy myös projektisalkun kasvuna. Myös seurannassa olevien määrä kasvoi (Kuva 14). Käsiteltyjen ja seurattavien hankkeiden kokonaismäärään lasketaan mukaan kaikki vuonna 2016 hylkäävän tai hyväksyvän rahoituspäätöksen saaneet projektit sekä ne aiemmin rahoitetut hankkeet, joiden seuranta oli kesken vuoden lopussa.

Hakemusten hylkäysprosentti nousi julkisen tutkimuksen projekteissa. Yritysten projekteissa se sen sijaan laski (Kuva 15). Julkisen tutkimuksen hankkeista hylättiin jo 62 %, (2015: 55 %) Yritys-projektien hylkäysprosentti viime vuonna oli 31 % (2015: 38 %).

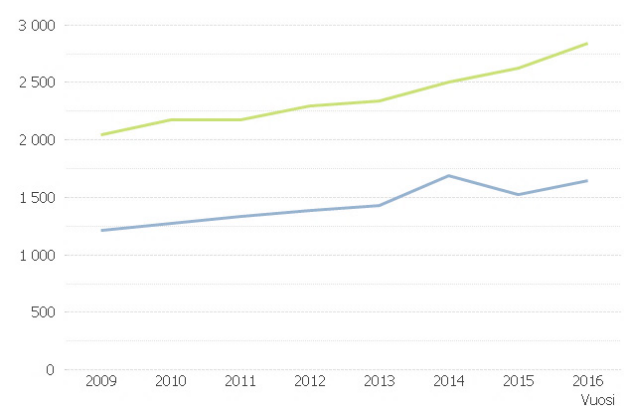
Rahoituspäätöksen saaneiden yritysten määrä kääntyi taas nousuun vuoden 2015 notkahduksen jälkeen. Maksatuspäätöksen saaneiden yritysten määrä jatkoi nousua ja oli viime vuonna jo 2 845 (Kuva 16). Lukuihin on laskettu kaikki osapuolet. Maksatuspäätöksen saaneiden yritysten määrä jatkoi nousuaan nousseen edellisestä vuodesta 7,5 %. Rahoitusta myönnettiin 1 643 yritykselle ja maksettiin 2 845 yritykselle.

Kuva 13 Tekesin aktiivinen projektisalkku

Kuva 14 Tekesin saamien hakemusten hylkäys%

Kuva 15 Aktiivisten yritysasiakkaiden määrä (ryhmähankkeet jaettu eri asiakkaille) v. 2009-2016

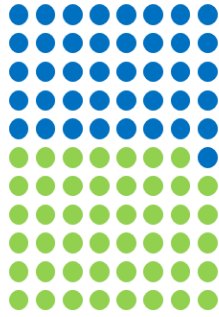
Elinkeinorahoitus

Haettu rahoitus

19,9 M€

Myönnetty rahoitus

10,7 M€

2 946

rahoitushakemusta

1 480

myönteistä
rahoituspäätöstä

Kuva 16: Tunnuslukuja Tekesin elinkeinorahoituksesta 2016

Tekesin tarjoama laajentui vuonna 2016 innovaatio- rahoituspalveluista elinkeinorahoituspalveluihin. Elinkeinorahoituksen palveluita olivat messuavustus, vientirengas ja innovaatio-aseteli. Messuavustus ja vientirengas siirtyivät vuonna 2016 ELY-keskuksesta Tekesille. Vientirengasrahoitus päättyi vuoden 2016 lopussa, mutta yritysten yhteisiä vientiponnisteluja voidaan jatkossakin rahoittaa Tekesin muita rahoituspalveluja käyttäen. Vuonna 2017 elinkeinorahoituksen palvelut laajenevat kattamaan myös AV-tuotantotuen (audiovisuaalisen alan tuotantokannustin), energiatuen, laivanrakennuksen innovaatiotuen ja TF Explorer -tuen. Tekesin tarjoaman laajentuminen elinkeinorahoitukseen on kasvattanut pienten rahoituspalvelujen määrää, lisännyt Tekesin tarjoaman sirpaleisuutta ja laventanut Tekesin asiakaskuntaa myös muihin kuin kasvua ja kansainvälistymistä tavoitteleviin yrityksiin.

Tekes myönsi elinkeinorahoitusta vuonna 2016 kaikkiaan 10,8 milj. euroa. Rahoitushakemuksia elinkeinorahoituksen palveluihin saatiin 2946 kpl. Myönteisiä rahoituspäätöksiä tehtiin 1480 kpl. Hakemusten hylkyprosentti oli 40%. Uuden hakemuksen käsittelyajan mediaani elinkeinorahoituksen palveluissa oli 7 vrk vuonna 2016. Maksatusten käsittelyajan mediaani oli puolestaan 14 vrk. Elinkeinorahoituksen päätöksiin tuli oikaisuvaatimuksia 37 kpl, joka vastaa 1,4% kaikista elinkeinorahoituksen muutoksenhakukelpoisista päätöksistä.

Tekes aloitti syksyllä 2016 Innovaatio-aseteli-palvelun kokeiluluonteisesti. Seteli osoittautui menestyksekkääksi rahoituspalveluksi ja se on saanut positiivista julkisuutta. Innovaatio-aseteli on tarkoitettu yrityksille innovaatiotoimintaan liittyvien asiantuntijapalveluiden hankintaan. Palveluntuottajina voivat toimia esimerkiksi innovaatio- palveluja tarjoavat yritykset, yliopistot, ammattikorkeakoulut ja tutkimusorganisaatiot. Tekes sai innovaatio- setelihakemuksia 2350 kappaletta. Innovaatio-aseteleitä myönnettiin yhteensä 1115 kpl (6,908 milj. euroa). Innovaatio-aseteliin liittyvät oikaisuvaatimukset aiheuttivat piikin loppuvuoden oikaisuvaatimusten määrässä. Innovaatio-asetelirahoitusta jatketaan vuonna 2017.

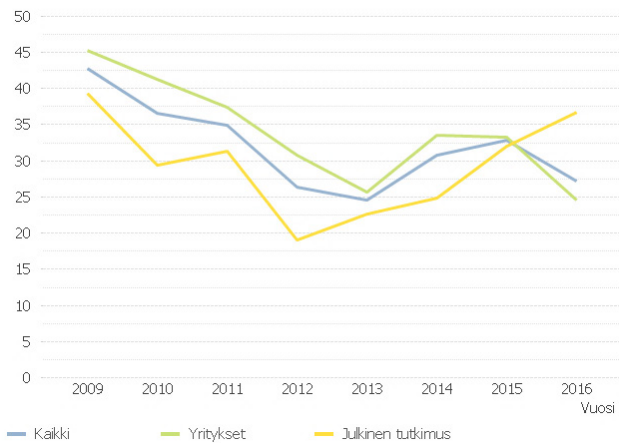
Strategiset ohjelmat

Tekesin ohjelmat ovat rahoitus- ja asiantuntijapalveluiden kokonaisuuksia, joiden avulla Tekes tarjoaa asiakkailleen verkostoja ja tietoa kansainvälisen liiketoiminnan kehittämisen tueksi. Ohjelmatoiminnan sisällölliset painopisteet olivat luonnonvarat ja resurssitehokkuus, digitaalisuus elinkeinojen uudistajana, hyvinvointi ja terveys, uudet liiketoimintaekosysteemit, markkinoille vienti sekä aineettomuus ja arvonluonti.

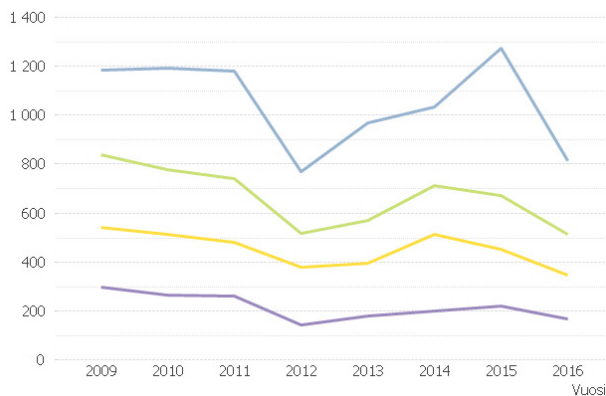
Vuonna 2016 Tekesin ohjelmiin sijoitettiin 124 milj. euroa eli 27 % (2015: 33 %) myönnetystä rahoituksesta (Kuva 16). Ohjelmien kautta rahoitettiin 526 projektia, joissa Tekesin rahoitus oli avustusta 64 milj., lainaa 24 milj., tutkimusrahoitus 31 milj. ja EAKR 4 milj. euroa. Sekä rahoitettujen projektien määrä että myönnetty rahoitus laskivat sekä yritysten että julkisen tutkimuksen projekteissa. Yritysrahoituksessa laski myös ohjelmara- hoituksen osuus koko yritysrahoituksesta. Julkisen tutkimuksen ohjelmara- hoituksen osuus kaikesta julkisen tutkimuksen rahoituksesta sen sijaan nousi. (Kuvat 17 ja 18). Tekesin, yritysten ja tutkimuslaitosten yhteenlaskettu panostus ohjelmiin vuonna 2016 oli 240 milj. euroa (2015: 351).

Uusien ohjelmien käynnistyspäätöksiä ei tehty vuonna 2016, mutta ohjelmien rinnalle ja niiden täydentämiseksi lanseerattiin useita lyhytkestoisempia kampanjoita. Esimerkkejä ovat Clean Soil – pilaantuneiden maa-alueiden kunnostus, Bio-, cleantec- ja digiliike- toiminnan pilotit ja demot, Drones – Speed up innova- tion, ja dLab – radikaalia yhteiskehittämistä -kampanjat. Lisäksi käynnistettiin Reboot-kokonaisuus, johon muun muassa liittyi hackathoneja, ideakilpailuja ja muita uusia kampanjatyyppejä aloitteita.

Vuoden 2016 aikana päättyi kaksi Tekesin ohjelmaa: Green Mining sekä Huippuostajat. Kaiken kaikkiaan ohjelmia oli käynnissä 13. Rahoituksella mitattuna suurim- pia ohjelmia olivat Teollinen internet, Fiilis, BioNets ja 5th Gear, joiden kaikkien kokonaisrahoitus oli yli 20 milj. euroa. Kysynnän vaihtelu oli ohjelmakohtaisesti suurta.

Kuva 17 Ohjelmarahoituksen osuus %

Kuva 18 Ohjelmissa rahoitettujen projektien määrä

Tekesin tarjoamia kansainvälisen tutkimus- ja innovaatioyhteistyön väyliä olivat esimerkiksi Euroopan komission rahoittamat ohjelmat (Horisontti 2020), Euroopan maiden yhteiset ohjelmat (EUREKA, COST), eurooppalaiset yhteistyöverkostot (Eurostars, Euroopan avaruusjärjestö ESA) sekä yhteistyö maailmanlaajuisesti (International Energy Agency, tieteen suurhankkeet). Tekesin Market Access -ohjelmat tarjosivat suomalaisille pk-yrityksille ammattilaisten tekemän liiketoimintasuunnitelman Yhdysvaltojen, Kiinan tai Kaakkois-Aasian markkinoille.

Strategia, ohjaus ja kehittäminen

Vuoden 2015 lopussa tehty strategiatuoreutus lähti vahvasti toteutukseen 2016. Strategian keskeisiä muutoksia olivat panostus asiakaslähtöisyyteen, yhteistyön ja pelinrakentajuuden korostaminen, rahoituksen kohdistuminen entistä voimakkaammin startup- ja pk-yrityksiin, sekä ohjelmatoiminnan uudistaminen. Strategian jalkautumisessa panostettiin ensin asiakaslähtöisyyden jalkautumiseen.

Työhön on kehitetty LDA (lead-develop-account) asiakkuuksien johtamismalli, jonka käyttöönotto käynnistyy 2017 alussa. Myös Tekesin temaattisten valintojen Biotalous ja Cleantech, Digitaalisuus sekä Hyvinvointi ja Terveys toteutukset käynnistettiin uusien johtajien voimin. Vuoden 2016 aikana todettiin, että teema-alueet tarvitsevat täsmäytetyt strategiat ja Team Finland tason toimintasuunnitelmat. Syyskaudella toteutettiin Hyvinvointi ja Terveys -alueen strategian fokusointi ja jatkuvan strategiatyön toimintatavan käyttöönotto. Työ jatkuu Digitaalisuus, Biotalous ja Cleantech sekä poikkialaisilla teemoilla vuoden 2017 alussa. Oleellista on ollut myös ennakoituvuuden saaminen asiakasrajapintaan OppSpace-työkalulla ja sen hyödyntämisellä asiakastyössä ja jatkuvassa strategiatyössä.

Tekes on vuoden aikana tukenut myös työ- ja elinkeinoministeriön elinkeinoelämän ja talouden "ison kuvan" visioinnin prosessia sekä ennakoituvuuden juurruttamista ja kasvuportfolioajattelun kytkemistä politiikkalinjausten prosesseihin.

Tekes jatkoi kehittämistoiminnassa vahvaa panostamista palvelumuotoiluun ja asiakasymmärryksen lisäämiseen. Tekesin palvelutarjoama tuotteistettiin ja asiakastyön uusi Lead – Develop – Account eli LDA-malli kuvattiin. Lisäksi Tekes uudisti asiakastyön johtamismallin ja asiakaspalautekyselyn sekä tuotteisti palvelut selkeiksi ja asiakkaan kasvupolun eri vaiheisiin osuviksi kokonaisuuksiksi. Keskeisenä tavoitteena on ollut siirtää asiakastyön painopistettä valmiiden projektihakemusten käsittelystä ennen hakemista tapahtuvaan asiakasvalintaan ja sparraukseen.

Tekes julkaisi vuonna 2016 uuden käytettävyydeltään ja teknologialtaan modernin hakemuspalvelun. Keskeisin tavoite uudistuksessa oli kysyä asiakkailta vain päätöksenteon kannalta relevanttia tietoa ja vain sellaista tietoa, jota ei saa muista lähteistä. Asiakkailta saatu palaute uudesta palvelusta on ollut erittäin hyvää. Keskeinen kehittämistoiminnan työtapajota sovellettiin myös hakemuspalvelun uudistamisessa, on ollut nk. Customer Club toiminta. Se on tuotteistettu konsepti asiakkaiden kanssa tehtävää yhteiskehittämistä varten. Kuuntelemalla asiakasta varmistetaan palvelujen parempi osuvuus ja se, että tehdään oikeita asioita.

Muita kehittämistoiminnan tuloksia ovat seuraavat. Team Finland talon uudet työtilat valmistuivat ja Tekes muutti Ruoholahteen. Tekes lanseerasi lokakuun 2016 alussa innovaatioasetelin kokeilukäyttöön. Kolmen kuukauden aikana yli Tekesiin tuli 2 300 hakemusta ja Tekes myönti reilusti yli tuhat seteliä. Julkisessa palveluntarjoajien tietokannassa oli vuoden lopussa noin 1 500 palveluntarjoajaa ja reilut 3 500 palvelua. Otimme myös Team Finland Opportunity Space tietoaalustan tuotantokäyttöön ja Pirkanmaan ELY-keskuksen kasvua innovaatioyksikön 92 työntekijästä tuli vuoden 2017 alusta tekesläisiä.

Kärkihankkeet

Tekes osallistui vuoden 2016 aikana työ- ja elinkeinoministeriön ohjauksella Suomen hallituksen kärkihankkeiden toteutukseen. Osa Tekesin toimenpiteistä toteutettiin hallituksen erityisellä kärkihankerahoituksella ja osa Tekesin normaaleilla rahoitusvaltuuksilla. Kärkihankkeiden toimeenpanoa varten Tekes sai valtion talousarviossa 30 milj. euroa, josta tutkimustulosten kaupallistamiseen varattiin 14 milj. euroa, kasvuhakuisten pk-yritysten cleantech-ratkaisuihin 6 milj. euroa, biotalouden uusiin tuotteisiin, palveluihin ja liiketoimintamalleihin 7 milj. euroa, cleantech-pilotteihin 2 milj. euroa ja pilaantuneiden maa-alueiden kunnostamisen demonstraatioihin 1 milj. euroa.

Kärkihankkeilla Tekes käynnisti uudenlaisia rahoitus- tuotteita ja ohjelmia yritysten ja tutkimusorganisaatioiden tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoimintaa varten. Kärkihankkeissa tehtyä työtä on raportoitu pääosin toimintakertomuksen muissa kappaleissa. Esimerkiksi tutkimustulosten kaupallistamisen edistämiseksi Tekes otti käyttöön uudet rahoitustuotteet Challenge Finland, Research Benefit ja Innovation Scout (luku 3.2.3). Kärkihankerahoituksen myötä tutkimuksen ja yritysten yhteishankkeiden volyymi on kasvanut ja verkottuminen tapahtuu yhä useammin yhteishankkeen muodossa eikä alihankintana. Tekes edisti biotalouden ja cleantechin ratkaisuita mm. käynnistämällä BioNets- ja CleanWeb-ohjelmat. BioNets-ohjelmassa fokuksena ovat uudet biotuotteet. Hanketta on edistetty ekosysteemihaun avulla. Neljä biotalouden ekosysteemi-hanketta on saatu liikkeelle v. 2016.

Tekes vahvisti Team Finland –verkoston yhteistyötä elinkeinoelämän kilpailukyvyyn vahvistamiseksi. Mm. Team Finland –palvelumalli on vakiintumassa käyttöön. Lisäksi on toteutettu TF OppSpace –palvelu, jonka tavoitteena on tuottaa kv. markkinatietoa, auttaa yrityksiä käynnistämään niihin liittyviä toimenpiteitä ja olla aktiivisesti yhteydessä suomalaiseseen yrityskehitykseen – myös niihin, jotka eivät vielä ole Tekesin asiakkaita. Team Finland –verkoston yhteistyöstä on raportoitu tarkemmin luvussa 4.

5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Tavoite: Tekesin palveluiden laatu säilyi korkeana.

Tekesin asiakaspalaute on edellisvuosien hyvällä tasolla. Asiakaspalautejärjestelmän muutoksen vuoksi vuoden 2016 arvioinnissa käytettävä tunnusluku on muuttunut, eikä se ole täysin vertailukelpoinen edellisten vuosien tulosten kanssa. Vuoden 2016 asiakastytyväisyystuloksissa Tekesin laatu oli 4 (v. 2015: 4) ja palvelun hyödyllisyys 4,3 (v. 2015: 4,2). Avoimissa palautteissa vastaajat kiittivät erityisesti Tekesin asiantuntijoiden erinomaista asiakaspalveluasennetta ja asiantuntemusta sekä päätöksenteon sujuvuutta. (Taulukko 12)

Myös kielteisen päätöksen saaneet ovat yhä melko tyytyväisiä Tekesistä saamaansa palveluun, vaikka heidän näkemyksensä laski jonkin verran syksyn aikana. Kielteisen rahoituspäätöksen saaneiden antamat arvosanat olivat palvelun laatu 3,3 (v. 2015: 3,3) ja palvelun hyödyllisyys 3,5 (v. 2015: 3,4).

Tekesin tapahtumia järjestettiin vuoden aikana 145 ja niissä oli osallistujia yhteensä noin 11 000.

Tapahtumiin osallistujien palautteen keskiarvo (konkreettina tilaisuudesta) oli viime vuonna 4.

Seurantamittari: Asiakaspalautetta seurataan Tekesin Q1/2016 määrittämällä kyselyllä, josta ensimmäiset tulokset saatavissa 30.8.2016 mennessä.

Tekes uudisti asiakaspalautejärjestelmänsä elokuun 2016 alusta alkaen. Asiakas voi antaa palautetta jättäessään hakemuksen (lyhyt pyyntö arvioida sähköistä hakemusprosessia), ja yksityiskohtaisemmin saadessaan myönteisen tai kielteisen rahoituspäätöksen sekä hankkeen päätyttyä. Rahoituspäätöksen ja hankkeen päättymisen jälkeen asiakkaille lähetetään sähköpostikysely, jossa kysytään seuraavia asioita:

Taulukko 12 Tulossopimuksen tunnuslukutavoite, asiakaspalaute Tekesin toiminnasta

Palvelukyky ja laatu				
Tunnusluku	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 toteutuma	2016 tavoite
Asiakaspalautteen yleisarvio Tekesin toiminnasta (1-5)*	4,3	4,3	4,2	>4,3

*) Tekes on uudistanut asiakaspalautekyselyn vuonna 2016, joten 2014 ja 2015 tulokset eivät ole täysin vertailukelpoisia 2016 tulosten kanssa. V. 2016 yleisarvio on palveluiden laatu ja hyödyllisyys -lukujen keskiarvo.

- oliko meidät helppo tavoittaa tarvittaessa;
- millainen oli asiakaspalveluasenteemme;
- autoimmeko asiakasta löytämään uusia näkökulmia toiminnan kehittämiseen;
- pystyimmekö haastamaan asiakasta tavoitteiden asettamisessa ja kasvuvision pohdinnassa;
- onko toimintatapamme sujuva, reilu ja läpinäkyvä;
- saako meiltä tietoa myös muiden Team Finland -toimijoiden palveluista;
- mitä mieltä asiakas on Tekesin palveluiden laadusta ja hyödyllisyydestä.

Lisäksi asiakas voi antaa avointa palautetta ja pyytää Tekesiltä yhteydenottoa palautteeseensa liittyen.

1.8.2016 jälkeen hakemuksen jälkeen lähetettyyn kyselyyn vastasi 341 asiakasta, hankkeen jälkeen lähetettyyn 100 asiakasta. Palveluiden laadun ja hyödyllisyyden lisäksi tavoitettavuus, asiakaspalveluasenne sekä toimintatavan reiluus ja läpinäkyvyys saavat kaikki erinomaisia arvioita (>4), ja muidenkin vastausten arvio on pääsääntöisesti yli 3,5.

Asiakaspalautteen keruun lisäksi Tekesissä on otettu käyttöön jatkuvan palvelukehityksen tueksi asiakasklubi, jossa voidaan yhdessä asiakkaiden kanssa kehittää Tekesin palveluita ennen niiden julkistamista. Ensimmäiset arviot klubin toiminnasta ovat olleet erittäin positiivisia.

Seurantamittari: Oikaisuvaatimukset

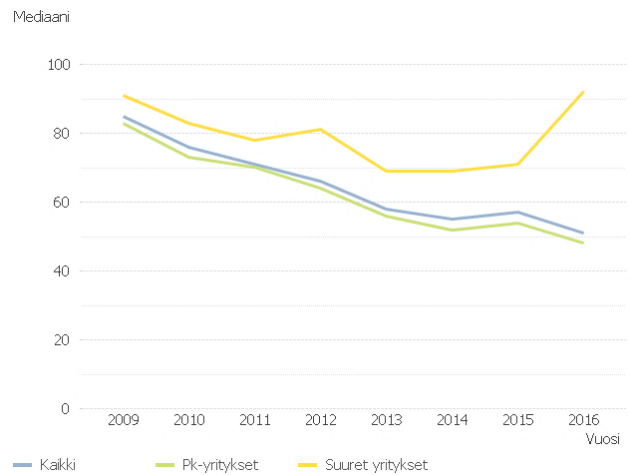
Innovaatorahoituksen oikaisuvaatimusten määrä ja suhteellinen osuus laskivat selvästi vuonna 2016. Oikaisuvaatimusten määrä oli 48 kappaletta (2015: 89) ja oikaisuvaatimukseen johtaneiden päätösten osuus 0,38 % (2015: 0,70 %) kaikista päätöksistä. Vuonna 2016 annettiin seitsemän hallinto-oikeuden päätöstä, joissa kahdessa asia palautettiin uudelleen käsiteltäväksi. Muut viisi valitusta hylättiin. Lisäksi annettiin kaksi korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) päätöstä, joissa Tekesin päätöksiä koskevat purkuhakemukset hylättiin. Kahdessa KHO:n päätöksessä KHO otti kantaa rahoitustietojen julkisuuteen, jonka johdosta niiden julkisuus laajeni. Kolme käräjäoikeuden tuomiota liittyen avustuspetoksiin; yhdessä tapauksessa syytteet hylättiin, kahdessa tapauksessa tuomio törkeästä avustuspetoksesta. Kaikista tapauksista on valitettu hovioikeuteen.

Seurantamittarit: Rahoitushakemusten sekä maksupyynnön ja raportin käsittelyajat.

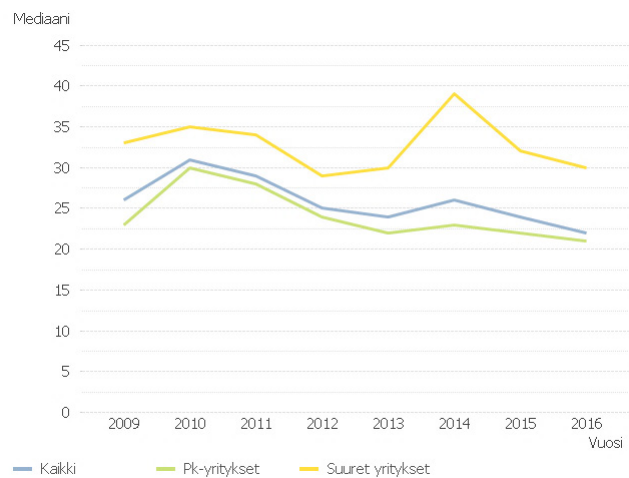
Uuden rahoitushakemuksen käsittelyaika lasketaan erikseen pk-yrityksille ja suuryrityksille. Pk-yritysten hakemusten käsittelyaika on laskenut jo pitkään, viime vuonna mediaani laski 6 vuorokaudella vuodesta 2015 ja oli 48 vrk. Suuryritysten uuden hakemuksen käsittelyajan mediaani nousi reilusti ollen 92 vrk.

Tavoitteesta (<75 vrk) jäätin reilusti. Yhteishankkeet ja kärkihankkeet ovat osoittautuneet ennakoitua työlämmiksi, mikä vaikutti käsittelyaikoihin. (Taulukko 13, Kuva 19)

Maksupyynnön ja raportin käsittelyaika laski sekä pk että suurilla yrityksillä. Pk-yrityksillä käsittelyaika pieneni yhdellä vuorokaudella vuodesta 2015 ja oli nyt 21 vrk, suurilla yrityksillä lasku oli 2 vuorokautta ja käsittelyaika vuonna 2016 oli 30 vrk (Taulukko 13, Kuva 20).

Kuva 19 Yritysten hakemusten käsittelyaika

Kuva 20 Yritysten maksujen käsittelyaika

Tekes jakoi rahoituksellaan erityisesti projektien sisältö- ja markkinariskejä (Kuvat 21 ja 22). Näin saatiin asiakkaat ottamaan suurempia kehitysharppauksia ja tähtäämään lupaavammille markkinoille kuin olisi ollut mahdollista ilman Tekesin rahoitusta. Verrattuna vuoden 2015 tasoon pk-yritysten hyväksytyt projektit olivat kuitenkin vähemmän riskipitoisia talousriskin ja markkinariskin suhteen. Markkinariskissä suuren riskin (60 %) projektien suhteellinen määrä laski ja merkittävän riskin (40 %) riskitason omaavien projektien suhteellinen määrä nousi. Talousriskissä merkittävän riskin (40 %) riskitason omaavien projektien suhteellinen määrä laski ja pienen riskin (20 %) määrä nousi.

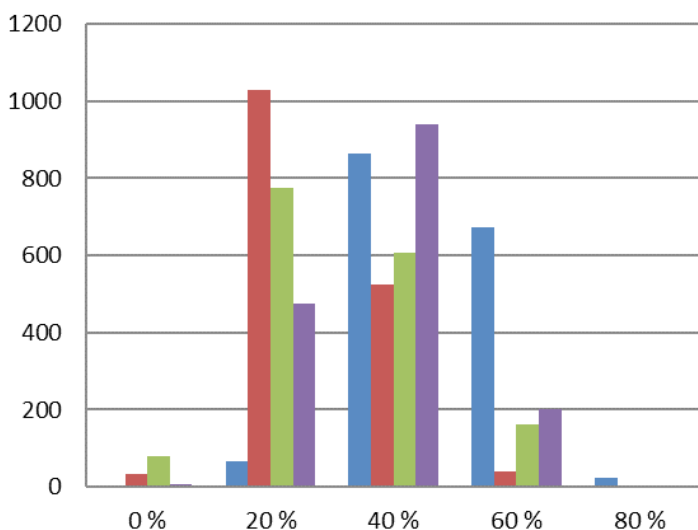
Taulukko 13 Tulossopimuksen tunnuslukutavoitteet, asiakaspalvelu ja laatu.

Palvelukyky ja laatu				
Tunnusluku	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 toteutuma	2016 tavoite/arvio
Oikaisuvaatimukset /muutoksenhakuelpoiset päätökset, %*	0,69	0,7	0,38	<0,68
Uuden rahoitushakemuksen käsittelyaika (mediaani) pk-yrityksille, vrk	52	54	48	<55
Uuden rahoitushakemuksen käsittelyaika (mediaani) suuryrityksille, vrk**	69	71	92	<75
Maksupyynnön ja raportin käsittelyaika pk-yritykselle, vrk	23	22	21	<23

* Innovaatorahoituksen osalta tunnusluku on 0,38. Kun lasketaan otetaan innovaatorahoituksen lisäksi elinkeinorahoituksen tiedot, olisi tunnusluku 0,55

** Luvut eivät sisällä projekteja, joissa merkittävä osa käsittelyajasta koostuu kansainvälisestä arvioinnista ja rahoituksen yhteensovittamisesta.

Pk-yritykset

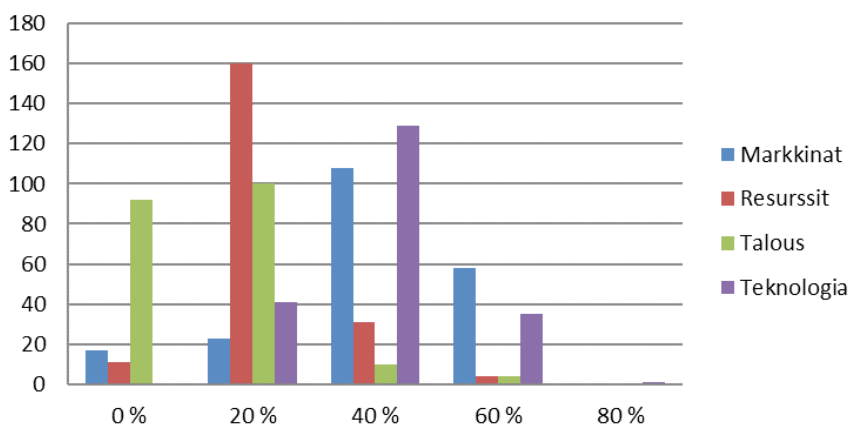

Kuva 21 Pk-yritysten projektien riskiluokitus

Teknologia- ja resurssiriskissä ei ollut muutoksia. Myös suurten yritysten rahoituksessa talousriskissä siirryttiin vähemmän riskipitoisiin hankkeisiin. Suuren riskin (60 %) suhteellinen osuus laski ja pienen riskin (20%) ja ei tunnistettavaa riskiä (0%) osuus nousi. Teknologiariskissä kehitys oli myös pois 60 % suuren riskin projekteista kohti pienen riskin (20%) projekteja.

Konkurssien määrä laski vähän. Asiakasyrityksiä asetettiin vuonna 2016 konkurssiin 57 (2015: 64, 2014: 60). Luvussa on mukana ne yritykset, joille on maksettu rahoitusta viiden vuoden aikana ennen konkurssia tai joilla on vielä lainaa maksamatta takaisin (rahoitusta maksettu viimeisen 5 vuoden aikana 15,7 milj. euroa ja lainaa oli jäljellä 17,6 milj. euroa).

Suuryritykset

Kuva 22 Suurten yritysten projektien riskiluokitus

6

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Asiakaskeskeisyys ja asiakastyön kehittäminen olivat vuoden 2016 keskeisiä kehittämisalueita. Vuoden aikana uudistettiin asiakastyön toimintamallia ja työstettiin asiakastyön rooleja "lead-develop-account"-mallin (LDA-malli) kautta. Uusien roolien kautta asiantuntijoilla on mahdollisuus erikoistua omia vahvuuksia vastaaviin tehtäviin. Samalla pyritään nostamaan työn tehokkuutta. Strategisten osaamisten kehittämisessä keskityttiin erityisesti sparrausosaamiseen eli siihen, miten kohtaamme ja keskustelemme asiakkaiden kanssa.

Tekes muutti 15.8.2016 uusittuihin monitoimitiloihin Ruoholahteen Team Finland-taloon yhdessä kumppaniorganisaatioidensa Finpron ja Finnveran kanssa. Toimitilaprojektia valmisteltiin henkilöstöä eri tavoin osallistaen. Lisäksi paneuduttiin yhteistyön tiivistämiseen kumppaniorganisaatioiden kanssa. Yhteisellä verkkoavoriivillä kerättiin yhteistyössä keskeisiä asioita. Toimitilaan muuttavien organisaatioiden esimielle järjestettiin muutosvalmennusta, jossa vahvana näkökulmana oli muutoksen inhimillinen puoli ja esimiehen rooli sen tukijana.

Muuton jälkeen yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä on tuettu mm. kaikille avoimilla info-tilaisuuksilla "TF-tunneilla" sekä yhteisillä kampanjoilla ja tilaisuuksilla. Työ- ja toimintatapoja kehitetään ja uudistetaan edelleen vuonna 2017.

Tavoite: Henkilötyövuodet

Henkilötyövuosikertymä vuonna 2016 oli 267,3 eli htv-määrä laski 6,3 % edellisvuodesta. Henkilöstön vähentyminen johtui mm. siitä, että vuonna 2016 jäi poikkeuksellisen paljon henkilöitä eläkkeelle (yhteensä 10) ja että ulkopuolisia rekrytointeja tehtiin erittäin harkiten.

Hallitus päätti huhtikuussa 2016 siirtää innovaatio- ja keksintötoimintaa ja liiketoiminnan kansainvälistymistä koskevat kehittämis- ja koordinaatiotehtävät sekä pieniä energiatukia koskevat tehtävät ELY-keskuksista Tekesiin vuoden 2017 alusta. 92 henkilön siirtymistä valmisteltiin tiiviisti syksyllä 2016. Siirto ei vaikuttanut henkilöstön työskentelypaikkakuntiin.

Tavoite: Kokonaistyötyytyväisyys. Team Finland kumppanuusorganisaatioiden yhteinen henkilöstökysely.

Kevään 2016 aikana Tekesin, Finpron ja Finnveran henkilöstö osallistettiin verkkoavoriivien kautta miettimään mitkä asiat ovat tärkeitä tulevassa yhteistyössä ja työyhteisössä. Näitä asioita mitattiin TF-pulssikyselyllä kesän ja syksyn aikana ja seurattiin henkilöstön palautteen ja kokemusten kehittymistä ajankohtaiseen muutostilanteeseen keskittyen (Tekesin muutto elokuussa yhteisiin Team Finland –toimitiloihin ja synergiatyön lisääntymisen TF-toimijoiden kesken). Pulssikyselystä saadut tulokset ovat siten rajatummalla kuin perinteisissä laajoissa henkilöstökyselyissä, eivätkä nyt saadut tulokset ole vertailukelpoisia aikaisempien vuosien tulosten kanssa. Vuoden lopussa parhaimmat tulokset tulivat osa-alueista luottamus (77 pistettä/100) ja asiakaslähtöisyys (70/100). Yleinen työtyytyväisyys sai 64 pistettä/100. Kehittämistä on tulosten mukaan osa-alueissa johtaminen, oppiminen ja TeamFinland –tavoitteet. TF-pulssimittauksen tulosten perusteella pohja yhteistyölle on kunnossa ja toimijoiden välinen luottamus on hyvällä tasolla. Myös oppiminen toisilta TF-toimijoilta oli alkanut. Tuloksia käsiteltiin yksiköissä, esimiesten aamukahveilla ja yhteisellä TF-tunnilla. Vuoden lopussa käynnistettiin projekti yhteistyön ja toimintatapojen edelleen tiivistämiseksi.

Eryteisesti Team Finland toiminnan muutostilanteesta johtuen jatkossa käytettävän henkilöstötyytyväisyyttä mittaavan työkalun valinta päätettiin siirtää alkuvuoteen 2017.

Tavoite: Johtaminen paranee. Tekesin esimiehille on tehty 360-kysely ja sen perusteella jokaiselle henkilökohtainen kehityssuunnitelma.

Merkittävänä johtamisen kehittämisprojektina toteutettiin 360-johtamis palaute kaikille Tekesin johtoon ja keskihohtoon kuuluville. Palautteen yhteenvetona voidaan todeta, että Tekesin 360-tulokset ovat "Suomen esimiesnormin" yläpuolella. Esimiesten muilta saama palaute ja itsearvio ovat lähellä toisiaan, mikä on hyvä asia. Esimiesten vahvuudet ovat esimerkkinä toimiminen ja ihmisläheinen johtamisote. Esimiesten kehittämisalueita ovat jämäkyys ja tavoitteellisuuden lisääminen. Esimiesten kanssa on käyty palautteet läpi, keskusteltu ja sovittu kehittämistoimenpiteistä.

Vuodesta 2011 alkaen johtamisen kehittämistä on edistetty pitkäjänteisesti mm. coachingin keinoin.

Lisäksi esimies- ja johtamistehtävien rekrytointikriteerejä on muokattu ja organisaatorakennetta on yksinkertaistettu esimies- ja johtamisroolien osalta. Myös henkilöstötoimintojen ja johdon/ esimiesten yhteistyötä on tiivistetty. Kehittämistoimenpiteiden vaikutus heijastuu vuoden 2016 palautteissa: vuoden 2011 kehittämisaalueet ovat kääntyneet vahvuudeksi. Vuonna 2011 palautteissa vahvuusalueina nousivat: itseluottamus, systeemijajattelu, jämäkkyys sekä Tekesin toimintaan liittyvä osaaminen. Kehittämisaalueina vastaavasti olivat empaattisuus, tunnealy, strateginen ajattelu, valmentaminen sekä kommunikointi. Vuoden 2017 johtamisen kehittämisessä tullaan painottamaan edelleen valmistavaa johtamista sekä erityisesti jämäkkyuden ja tavoitteellisuuden lisäämistä.

Vuonna 2016 toteutettiin EFQM-laaduitsearviointi henkilöstölle suunnattuna työpajasarjana. Laatuarvioinnilla haluttiin saada kokonaiskuva Tekesin toiminnasta organisaationa. Havaintojen mukaan Tekesissä on yhdessä tekemisen meininki ja hyvä yhteishenki. Johtamisilmapiiri koettiin avoimena ja osallistavana. Päivittäis- ja henkilöjohtamisessa toivottiin kuitenkin yhdenmukaisiamista.

Tekesissä on vahva ja osallistava strategiaprosessi, strateginen suunta ja tavoitteet on määritelty ja tavoitteiden toteutumista seurataan. Havaintojen mukaan strategian kytkemistä työntekijän omaan työn tekemiseen voisi voimistaa. Team Finland –yhteistyö koettiin havaintojen mukaan hyvänä ja asiakaslähtöisenä. Yhteisiin Team Finland –toimitiloihin muuton koettiin lisäävän yhteistyötä asiakkaan parhaaksi.

Muita henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja on esitetty Taulukossa 15.

Tekesin henkilöstöstä vähintään ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaneiden osuus oli 72,9 %. Henkilöstöstä 9,6 % työskenteli johto- ja esimiestehtävissä, 64,1 % asiantuntijatehtävissä ja 26,3 % toimihenkilötehtävissä. Henkilöstöstä 93,8 % oli vakinaisessa palvelussuhteessa.

Naisten osuus henkilöstöstä oli 52,5 %. Johdossa naisten osuus oli 28,6 % (v. 2015: 36,4 %) keski johdossa 50,0 % (44,4 %), asiantuntijatehtävissä 41,6 % (43,1 %) ja toimihenkilötehtävissä 83,1 % (84,1 %).

Henkilöstö oli vuonna 2016 keskimäärin 5,9 työpäivää sairaana henkilötyövuotta kohden (v. 2015: 7,0 pv), mikä on huomattavasti vähemmän kuin valtiolla keskimäärin.

Taulukko 14 Tulossopimuksen tunnuslukutavoitteet: henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen				
Tunnusluku	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 toteutuma	2016 tavoite
Henkilötyövuodet (htv, kokonaisluku)	286	285	267	285
Kokonaistyötyytyväisyys (1-100)*			64	-

* Vuoden 2016 tunnusluku ei ole vertailukelpoinen vuosien 2014-15 tunnuslukujen kanssa. V. 2016 kysely on toteutettu Team Finland henkilöstön pulssikyselyllä, jossa keskityttiin henkilöstön kokemuksiin Team Finland –muutostilanteeseen liittyen. V. 2014-15 kyselyt on toteutettu GreatPlaceToWork-kyselyllä. Kokonaistyötyytyväisyyden tunnusluvun laskenta perustuu v. 2016 erilaisiin taustakysymyksiin.

Taulukko 15 Muita tunnuslukuja, henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Tunnusluku	2014 toteuma	2015 toteutuma	2016 toteutuma
Henkilöstömäärä, henkilöstörakenne ja henkilöstökulut:			
Henkilöstön lukumäärä	287	284	259
Henkilöstön lukumäärän muutosprosentti	-0,7	-1,0	-8,8
Keski-ikä (n/m)	48,4	49,3	49,9
Koulutustaso, indeksiluku (n/m)	6,0/6,9	6,1/7,0	6,1/6,9
Vakinaiset, määräaikaiset prosenttiosuus	93,7	89,4	93,8
Kokoaikaiset, prosenttiosuus	94,4	94,4	95,8
Tehdyn työajan osuus säännöllisestä vuosityöajasta (n/m)%	80,3	77,5	80,9
Työhyvinvointi:			
Lähtö- ja tulovaihtuvuus (% henkilöstöstä)	5,5 / 4,2	3,1 / 2,9	2,8 / 3,2xxx
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen (% henkilöstöstä)	0	0	0
Sairauspoissaolot, pv/htv	5,9	7,0	5,9
Työterveyshuolto (euroa/htv)	607	494	657
Työkunnan ja työtyytyväisyyden edistäminen (euroa/htv)	149	139	264
Osaaminen ja muu aineeton pääoma:			
Koulutus ja kehittäminen (euroa/htv)	1303	1091	1283
Koulutus ja kehittäminen (työpäivät/htv)	4,8	4,3	2,5

7

Tilinpäätösanalyysi

7.1 Rahoituksen rakenne

Tekesille talousarviossa osoitettu rahoitus kasvoi 3 % ja oli 593,9 milj. euroa (sis. aiemmilta vuosilta siirtyneet määrärahoja 18,7 milj. euroa). Rahoituksen sisällöllinen painopiste muuttui jonkin verran lainarahoituksen kasvassa 7 %. Momentin 32.20.40 Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen rahoitus pieni 9 %, mutta tätä kompensoi hallitusohjelman kärkihankerahoitus momentille 32.01.42 Cleantech- ja biotalousratkaisujen sekä innovaatioiden kaupallistamisen tukeminen. Eduskunta päätti myös sijoitustoimintaan tehtävästä kertaluonteisesta lisäpanostuksesta: momentin 32.20.89 Pääomasijoitus Tekes Pääomasijoitus Oy:lle määrärahoja nostettiin 50 %. Toimintamenorahoitus väheni 6 % (4 %, jos huomioidaan edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat).

Tekesillä oli käytettävissään suoraan Tekesille myönnetyn budjettirahoituksen lisäksi TEM:n, LVM:n, UM:n ja VM:n myöntämiä määrärahoja yhteensä 62,6 milj. euroa, minkä lisäksi toimintamenomomentille tuloutettiin yhteistoiminnan tuottoja valtion virastoilta ja laitoksilta 0,2 milj. euroa. Tämä muiden virastojen Tekesin käyttöön myöntämä rahoitus kasvoi 7 % edellisvuoteen verrattuna. Tämän lisäksi Tekesin kautta kulki EU-rahoitusta noin 2,7 milj. euroa, mistä 2,4 milj. oli eu-koordinaatiota. Tekesin myöntämien lainojen lyhennysten ja korkojen kehittymistä on käsitelty kohdassa 7.2.2. ja takaisinperintöjä kohdassa 10.2.

7.2 Talousarvion toteutuminen

7.2.1. Valtuudet

Tekesin käytössä oli valtuuksia yhteensä 437 milj. euroa, mikä on 27 % vähemmän kuin 2015 (sis. myös muut kuin eduskunnan Tekesille suoraan osoittamat valtuudet). Momentille 32.20.40 kohdentuneet valtuuksien suuret leikkaukset liittyivät hallitusohjelman säästöpäätöksiin. Leikkaus kohdentui voimakkaimmin julkiseen tutkimukseen, joka väheni 56 %. Momentille 32.20.40 tuli kertaluontoinen 10 milj. euron valtuuslisäys Microsoftin irtisanomisiin liittyen. Vuoden 2016 aikana käynnistetty innovaatioasetelikeilu rahoitettiin avustusmomentilta ja rahoitusta myönnettiin tähän tarkoitukseen 6,9 milj. euroa.

Erityisesti avustusmomentille kohdentunut leikkaus tarkoitti valtuuksien avustus/lainasuhteen edelleen jatkunutta muutosta, vaikka myös käytettävissä olleet lainavaltuudet pienenevät 11 %. Tekesin käytössä olleista rahoitusvaltuuksista jo 42 % oli lainavaltuuksia, kun vuonna 2012 osuus oli vain 20 %. Lainavaltuuksien suhteellinen osuus onkin kasvanut usean vuoden ajan.

Taulukko 16 Myöntämisvaltuudet ja niiden käyttöaste 2012–2016 (milj. euroa)

Momentti	2012	2013	2014	2015	2016 Käytetty	Jäijellä	Käyttö-%	Käyttö-%	Käyttö-%	Käyttö-%		
	milj.€	milj.€	milj.€	milj.€	milj.€	31.12.16	2016	%	%	%		
Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen, julkisen tutkimus	32.20.40	204	214	175	178	78	78	0,0	100 %	100 %	100 %	100 %
Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen, yritysten avustus	32.20.40	242	220	225	182	163	163	0,0	100 %	98 %	100 %	100 %
Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan	32.20.83	117	137	181	206	183	167	16,1	91 %	100 %	90 %	78 %
Valtuudet yhteensä		562	571	581	566	424	408	16,1	96 %	99 %	98 %	93 %
Energiatuki	32.60.40		6		2							
Kansainvälisyyden avustus yritysten yhteishankkeisiin	32.20.43					1	1	0	59 %			
EU:n rakennerahastot	32.50.64	14	13	20	34	12	6	5,9	51 %			
Yhteensä		576	590	601	602	437	415	22	80 %			

v.2016 tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiovaltuutus sisältää edelliseltä vuodelta uusittua valtuutta 0,005 milj.€ ja lainavaltuutus sisältää edelliseltä vuodelta uusittua valtuutta 36,093 milj.€. v.2016 EU-rakennerahastotvaltuutus sisältää edelliseltä vuodelta uusittua valtuutta 6,024 milj.€. v.2015 tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiovaltuutus sisältää edelliseltä vuodelta uusittua valtuutta 0,088 milj.€ ja lainavaltuutus sisältää edelliseltä vuodelta uusittua valtuutta 38,718 milj.€. v.2014 tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiovaltuutus sisältää edelliseltä vuodelta uusittua valtuutta 0,494 milj.€. ja lainavaltuutus sisältää edelliseltä vuodelta uusittua valtuutta 13,713 milj.€. v.2014 EU-rakennerahastotvaltuutus sisältää vanhan ohjelmakauden (2007-2013) valtuuden 2,281 milj.€. ja uuden ohjelmakauden (2014-2020) valtuuden 17,813 milj.€. jota ei ehditty käyttää ollenkaan v.2013 tutkimus-kehittämis- ja innovaatiovaltuutus sisältää edelliseltä vuodelta uusittua valtuutta 7,271 milj.€. v.2011 lainavaltuutus sisältää edelliseltä vuodelta uusittua valtuutta 0,01 milj.€.

Taulukko 17 Tekesin myöntämismääräysten käyttämättä jätöt 2011–2016

Valtuusmomentti	Alkuperäinen valtuus 2011-2016	Sitoumukset 31.12.16 asti	Maksettu 31.12.16 mennessä						
	milj. €	milj. €	milj. €	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen	2 367	2 272	1 756	4,3 %	4,3 %	4,0 %	4,0 %	4,1 %	4,0 %
Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan ¹⁾	925	761	582	9,5 %	10,7 %	12,1 %	16,8 %	17,3 %	17,7 %
Yhteensä	3 292	3 034	2 338	4,6 %	5,1 %	5,4 %	6,9 %	7,5 %	7,9 %

¹⁾ Lainat sisältävät tuotekehitys lainat, pääomaehtoiset lainat sekä perustamisvaiheeseen pääomelainat.

Käyttämättä jätöt sisältävät rahoituspäätösten (ko. valtuuden) peruutukset ja käyttämättä jääneet 31.12.2016 asti siitä osin kuin projekti jostain syystä keskeytyy, toteutuu aiottua suppeampana tai päättyy suunniteltua aikaisemmin.

Prosentit on laskettu kysäisen ja viiden edellävän valtuusvuoden yhteenlasketuista tiedoista.

Momentin 32.20.40 valtuudesta käytettiin 100 % ja momentin 32.20.83 valtuudesta 91 %. Lainavaltuuden avustuksia alhaisempi käyttö liittyy lähinnä siihen, että edelliseltä vuodelta siirtyi lainavaltuuksia 36,1 milj. käytettäväksi vuonna 2016. Käyttämättä jääneet lainavaltuudet uusitaan vuodelle 2017.

EAKR –valuudesta käytettiin 51 %. Eniten valtuutta jäi käyttämättä Pohjois-Savossa, 1,9 milj. euroa. EAKR-rahoituksella pyrittiin luomaan alueellisia ekosysteemejä eli yritysten ja tutkimuslaitosten verkostoja. Toteutustavaksi valittiin erillinen hakukierros ko. tarkoitukseen, mutta se ei tuottanut odotetusti rahoituskriteerejä vastaavia hakemuksia. Erillisten EAKR-hakujen järjestäminen mietitään jatkossa uudelleen.

Uutena valtuutena TEM irrotti Tekesin käyttöön miljoona euroa momentilta 32.20.42 Kansainvälistymisavustus yritysten yhteishankkeisiin, josta käytettiin 59 %.

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen -valuuden käyttämättä jätöt ovat pysyneet ennallaan. Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan -valuuden käyttämättä jätöt ovat edelleen hieman kasvaneet. Rahoitettavien projektien osalta Tekes kannustaa asiakkaitaan kehittämään toimintaansa laajasti ottaen huomioon myös esim. liiketoimintamalleihin kohdistuvan tutkimus- ja kehittämistoiminnan. Tekes kohdistaa rahoituksensa niihin projekteihin, joiden tuotto-odotukset ovat poikkeuksellisen suuria ja yrityksen kehittämistoiminta laaja-alaista, minkä vuoksi riskitkin ovat aikaisempaa suurempia. Näiden tavoitteiden vuoksi aikaisempaa suurempi osa projekteista keskeytyy, mikä näkyy lainavaltuuden lisääntyvänä käyttämättä jättämisenä. Avustushankkeiden osalta näin ei tapahdu, koska avustuksissa erilaiset ketterät toimintamallit, kuten jaksotettu rahoitus, ovat lainarahoitusta helpommin toteutettavissa.

7.2.2. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan määrärahat

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen

Momentille 32.20.40 Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen osoitetut määrärahat vähenivät 9 % edelliseen vuoteen verrattuna. Tämä on pääosin seurausta hallitusohjelman säästöpäätöksistä. Momentille osoitettiin kertaluontoinen 1,4 milj. euron lisäys Microsoftin irtisanomisiin liittyen, minkä lisäksi kolmannessa lisätalousarviossa momentille myönnettiin lisäystä 5 milj. euroa rahoituspäätösten maksatusarvioiden tarkentumiseen liittyen. Momentin sisältöön tehtiin muutoksia liittyen ennakoiden maksamiseen. Mahdollisuus maksaa ennakoita budjettitalouden ulkopuolisille tutkimusorganisaatioille poistui. Toisaalta momentille täydennettiin mahdollisuus maksaa ennakoita pienille ja keskisuurille yrityksille, kun ennakkomaksulla vähennetään muun julkisen rahoituksen tarvetta Tekesavustuksen siltarahoitukseen. Momentin määrärahoista käytettiin 100 %.

Momentille 32.20.40 sisältyy virheellinen talousarviokirjaus, 296 299 euroa. Kyseinen maksuspäätös on tehty Tekesin hanketietojärjestelmässä virheellisesti ko. momentilta, kun se olisi pitänyt tehdä momentilta 32.60.40 Energiatuki, jolta alkuperäinen rahoituspäätös on tehty. Kirjaus väärältä momentilta on aiheutunut inhimillisestä virheestä. Momentin 32.60.40 valtuus kytkettiin hanketietojärjestelmässä väärään määrärahaan momentille 32.20.40. Sisällöllisesti hankkeen rahoituspäätös olisi alun perin voitu tehdä myös momentilta 32.20.40. Taloushallinto ja rahoitus tehostavat hankejärjestelmän tarkistuksia virheiden välttämiseksi. Lisäksi taloushallinto lisää kirjanpidon ja hankejärjestelmän täsmäytyksiä vuoden aikana virheiden havaitsemiseksi.

Taulukko 18 Tekesin lainakantaa koskevia tietoja, 1000 euroa

	31.12.2012	% laina- kannasta	31.12.2013	% laina- kannasta	31.12.2014	% laina- kannasta	31.12.2015	% laina- kannasta	31.12.2016	% laina- kannasta
Lainakanta	640 531		683 532		721 651		751 480		829 076	
- Tuotekehityslainat	467 713		520 315		571 422		621 291		708 790	
- Tuoteparannuslainat	209		209		209		178		178	
- Pääomaehtoiset										
tuotekehityslainat	126 593		113 777		101 687		85 682		80 092	
- Perustamisvaiheen pääomallainat	11 783		11 018		10 148		8 379		7 675	
- Pääomallainaksi muutetut tuotekehityslainat	34 233		38 213		38 208		35 972		34 343	
Uudet lainat	98 731	15,4 %	102 364	15,0 %	103 221	14,3 %	131 878	17,5 %	147 580	17,8 %
Tileistä poistetut perimättäjätöt	11 502	1,8 %	16 730	2,4 %	20 156	2,8 %	22 214	3,0 %	20 207	2,4 %
Lainojen lyhennykset ¹⁾	22 474	3,5 %	33 427	4,9 %	35 561	4,9 %	34 155	4,5 %	35 718	4,3 %
Maksetut korot	4 913	0,8 %	5 024	0,7 %	8 299	1,1 %	6 721	0,9 %	7 226	0,9 %
Varsinaiset luottotappiot	11 377	1,8 %	9 207	1,3 %	9 523	1,3 %	45 681	6,1 %	14 058	1,7 %
JÄRJESTÄMÄTTÖMÄT LAINAT										
Eräntyneet korot	2 100		2 906		3 272		4 929		4 928	
Eräntyneet lyhennykset	21 462		28 035		32 104		33 632		38 747	
Eräntyneet viivästyskorot	147		171		168		83		65	
Eräntyneet yhteensä ²⁾	23 709	3,7 %	31 112	4,6 %	35 544	4,9 %	38 644	5,1 %	43 740	5,3 %
Eräntyneiden lainojen pääoma	88 622	13,8 %	109 417	16,0 %	121 070	16,8 %	104 988	14,0 %	132 841	16,0 %
Järjestämättömien lainojen pääoma	56 877	8,9 %	78 960	11,6 %	91 721	12,7 %	97 091	12,9 %	74 730	9,0 %
PERIMÄTTÄJÄTTÄMIS- PÄÄTÖKSET TEKESISSÄ										
Jätetty perimättä 1000 €	13 846	2,2 %	22 284	3,3 %	21 381	3,0 %	24 023	3,2 %	19 449	2,3 %
% ja kyseisiin hankkeisiin myönnetystä lainoista	62 %		56 %		55 %		57 %		55 %	
Perimättäjäntämispäätösten lukumäärä	84		115		102		98		118	

¹⁾ Lyhennysten jakaumat:

- v. 2016: L/30,6 milj. = 86 %; POL/4,5 milj. = 12%; Perustamisvaiheen POL/0,6 milj. = 2%
- v. 2015: L/30,9 milj. = 91 %; POL/2,6 milj. = 8%; Perustamisvaiheen POL/0,5 milj. = 1%
- v. 2014: L/28,5 milj. = 80 %; POL/6,7 milj. = 19%; Perustamisvaiheen POL/0,4 milj. = 1%
- v. 2013: L/25 milj. = 75 %; POL/7,96 milj. = 24 %; Perustamisvaiheen POL/0,5 milj. = 1%
- v. 2012: L/18,9 milj. = 84 %; POL/3,3 milj. = 15 %; Perustamisvaiheen POL/0,3 milj. = 1%

²⁾ Eräntyneet korot, lyhennykset ja viivästyskorot = vuoden lopun tilanne

Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan

Momentille 32.20.83 Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan osoitetut määrärahat lisääntyivät 7 %, mikä liittyy aiempien vuosien valtuuksien väliaikaiseen lisäykseen. Momentin määrärahoista käytettiin 100 %.

Lainakanta kasvoi 10 %, mikä johtuu Tekesin lainavaltuuksien lisäyksestä viimeisten vuosien aikana. Lainojen lyhennykset kasvoivat samalla 5%. Eräntyneet lyhennykset kasvoivat 15 % ja eräntyneiden lainojen pääoma 27 %. Tekes on työ- ja elinkeinoministeriön tulosohjauksessa nostanut suuriin tuottoihin tähtäävää riskinottoa, mistä seuraa, että suurempi osa projekteista epäonnistuu. Eräntyneiden lyhennysten ja eräntyneiden lainojen pääoman kasvua selittää myös se, että yleisen hankalan taloudellisen tilanteen vuoksi rahoitettujen hankkeiden tulosten kaupallistaminen voi viivästyä.

Maksuvapautuspäätöksiä tehtiin Tekesissä 19 % vähemmän kuin edellisellä vuonna, 19,4 milj. eurolla. Maksuvapautuspäätösten suhde ko. hankkeisiin myönnettyjen lainojen kokonaismäärään on pysynyt suurin piirtein aiempien vuosien tasolla. Vuodelle 2016 ei osunut yhtään suurta yksittäistä päätöstä eikä yksittäisen lainansaajan laajaa, usean lainan samanaikaista maksuvapautusta, mikä osaltaan selittää maksuvapautuspäätösten vähenemistä.

Varsinaiset luottotappiot palasivat vuoden 2015 poikkeuksellisten epäkuranttien saatavien tileistäpoistojen jälkeen normaalille tasolle ja olivat 1,7 % lainakannasta, kun vuosina 2012-2014 ne olivat olleet 1,3-1,8% lainakannasta.

Taulukko 19 Rahoituskulujen kehitys

€1 000	Tuotekehityslainat				Pääomaehtoiset lainat			Lainat yhteensä				
	2014	2015	2016	Muutos 2015/2016	2014	2015	2016	Muutos 2014/2015	2014	2015	2016	Muutos 2015/2016
Perimättäjätöt ja anteeksiannot	14 484	12 412	20 702	67 %	5 672	9 802	-494	-105 %	20 156	22 214	20 207	-9 %
Varsinaiset luottotappiot	7 617	34 342	10 731	-69 %	1 905	11 339	3 327	-71 %	9 523	45 681	14 058	-69 %
Yhteensä	22 101	46 754	31 433	-33 %	7 577	21 140	2 832	-87 %	29 679	67 895	34 265	-50 %

Pääomaehtoisten lainojen luottotappiolla mukana v. 2014: 497.600,40 €, v. 2015: 1.222.886,75 € ja v. 2016: 99.956,80 € perustamisvaiheen pääomallain luottotappiolla. Pääomaehtoisten lainojen perimättäjätöissä ja anteeksiannoissa mukana v. 2015: 100.000 € perustamisvaiheen pääomallain perimättäjätöissä ja anteeksiannoissa

Cleantech, biotalousratkaisujen sekä innovaatioiden kaupallistamisen tukeminen

Hallituksen kärkihankkeisiin liittyen Tekesille osoitettiin momentilta 32.01.42 Cleantech- ja biotalousratkaisujen sekä innovaatioiden kaupallistamisen tukeminen kolmevuotinen siirtomääräraha. Määrärahasta käytettiin vain 5,6 %, mutta rahoituspäätöksillä se kuitenkin sidottiin lähes kokonaan. Hankkeet ovat tyypillisesti pitkäkestoisia, joten maksatukset painottuvat vuosille 2017-2018.

Pääomasijoitustoiminta

Tekesille osoitettiin talousarviossa 30 milj. euron määräraha pääomasijoitustoimintaan kohdennettavaksi Tekes Pääomasijoitus Oy:n osakkeiden merkintään ja muun pääoman maksamiseen momentilta 32.20.89. Määräraha muutettiin arviomäärärahasta siirtomäärärahaksi sijoitustoiminnan joustavuuden lisäämiseksi. Määrärahaan osoitettiin kertaluonteinen 10 milj. euron lisäys hallituksen työllisyyden ja kilpailukyvyyn lisäämisen tavoitteisiin liittyen. Toisessa lisätalousarviossa momentin perusteluja täydennettiin siten, että Tekes Pääomasijoitus Oy voi myös tehdä sijoituksia yhdessä muiden julkisten toimijoiden kanssa niiden hallinnoimiin pääomarahastoihin, jotka tekevät sijoituksia yhdessä yksityisten kasvuyrityssijoittajien kanssa tai yksityisten kasvuyrityssijoittajien hallinnoimiin pääomarahastoihin. Määrärahasta käytettiin 13,3%. Määrärahasta 10 milj. euron osuus kohdistuu tutkimustulosten kaupallistamiseen liittyvään sijoitustoimintaan ja siirretty Tekes Pääomasijoitus Oy:lle käytettäväksi 3,9 milj. euroa kahden uuden rahaston sijoitussitoumuksiin. Loput varataan tulevien tutkimustulosten kaupallistamiseen liittyvien rahastojen sitoumuksiin. 15 milj. euroa on varattu businessenkeliin yhteissijoitusrahaston EAF:n sijoitussitoumukseen. Tätä rahastoa valmistellaan yhdessä EIF:n ja enkelijärjestöjen kanssa; rahaston valmistumisen tavoite oli joulukuussa 2016, mutta sopimusprosessi on vienyt huomattavasti oletettua pidempään.

Innovatiiviset kaupungit -ohjelma (INKA)

Tekesillä oli vuonna 2016 käytettävissään momentin 32.20.42. Innovaatiokeskittymien kehittäminen talousarviovuosien 2014-2016 määrärahaa yhteensä 16,9 milj. euroa. Määrärahasta käytettiin 23 %. Sidottuna erilaisiin hankkeisiin on kaikesta määrärahasta yhteensä 54 %. Inka-ohjelman kansallisiin tukitoimenpiteisiin oli käytettävissä 0,5 milj. euroa, mikä käytettiin kokonaan. Elokuussa todettiin, että kaikkea talousarviovuoden 2014 rahaa ei ehditä käyttää ohjelman hankkeisiin. Työ- ja elinkeinoministeriölle palautettiin avustusta 1,6 milj.

euroa ja Inka-ohjelman hankintoihin kuuluvaa rahaa 0,2 milj. euroa. Nämä palautukset eivät sisälly oheisiin määräraha- ja käyttölukuihin.

Business with Impact –ohjelma (BEAM)

Tekesin käytössä oli momentilta 24.30.66 Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö talousarviovuosien 2014-2016 määrärahaa yhteensä 3,0 milj. euroa. Määrärahasta käytettiin 23 %. Sidottuna erilaisiin hankkeisiin on kaikkea määrärahasta yhteensä 97 %. Keväällä todettiin, että kaikkea talousarviovuoden 2014 määrärahaa ei saada sidottua ja käytettyä vuonna 2016, joten ulkoasianministeriölle palautettiin 1,77 milj. euroa. Palautukset eivät sisälly oheisiin määräraha- ja käyttölukuihin.

Median innovaatiotuki

Momentilta 31.40.44 Median innovaatiotuki Tekesillä oli käytettävissään yhteensä 27,35 miljoonaa, josta avustuksiin 13,74 milj. euroa ja lainoihin 13,13 milj. euroa. Media-alan innovaatio-kilpailun järjestämis- ja aktivointitoimintaan oli käytettävissä 0,48 milj. euroa, josta käytettiin 0,13 milj. euroa. Kaikesta määrärahasta käytettiin 31 % vuoden 2016 aikana ja sidottuna eri hakkeisiin on yhteensä 45 %.

Määrärahan tarkoituksena on edistää media-alan rakennemuutosta ja tukea uusien journalististen sisältöjen, palvelujen ja ratkaisujen luomista ja kehittämistä digitaalisessa toimintaympäristössä. Media-alan murros on niin suuri, että yritykset joutuvat miettimään koko liiketoimintakonseptinsa uudelleen, jotta ne menestyvät lisääntyvässä kansainvälisessä kilpailussa ja uusien jakeluteiden vallatessa perinteisen median paperijakelun. Radikaaliin liiketoiminnan uudistamiseen tähtäävien projektien käynnistämispäätökset vaativat yritysten omissa päätöksentekoaikakymissä runsaasti pohdintaa ja aikaa, minkä vuoksi rahoituksen sitominen on ollut hiddasta.

7.2.3. Elinkeinorahoituksen määrärahat

Energiatuki

TEM myönsi Tekesin käyttöön momentilta 32.60.40 Energiatuki biopoltoaineteknologian pilot –hankkeille aiempien vuosien valtuuksien käytöstä aiheutuvien menojen maksamiseen alun perin 2,9 milj. euroa. Tekesin ilmoittamien määrärahan käyttötietojen pohjalta TEM vahvisti määrärahaksi 1,5 milj. euroa. Tekes teki edellä avustusmomentin kohdalla kuvatun energiatukimomentille kuuluneen maksatuksen virheellisesti 32.20.40, eikä se siis näy energiatukimomentin käyttönä.

Vientirengashankkeet ja messuavustukset

Momentilta 32.20.43 Kansainvälistymisavustus yritysten yhteishankkeisiin oli käytettävissä 0,7 milj. euroa. Työ- ja elinkeinoministeriö osoitti Tekesille rahoitusta vientirengashankkeita koskeviin valtionapupäätöksiin. Hankkeet etenivät arvioitua hitaammin ja määrärahaa ei käytetty lainkaan. Määrärahaan liittyneestä valtuudesta käytettiin kuitenkin 0,6 milj. euroa ja tämä aiheuttaa määrärahojen tarvetta erityisesti vuosille 2017 ja 2018.

Momentilta 32.01.40 Valtionavustus yritysten kansainvälistymiseen ja yrittäjyyden edistämiseen oli käytettävissä messuavustuksiin 3 milj. euroa, josta käytettiin 59 %. Määräraha sidottiin rahoituspäätöksillä lähes kokonaan ja loput maksatukset toteutuvat vuosina 2017-2018.

7.2.4. Toimintamenot

Tekes sai vuoden 2016 talousarviossa toimintamenoäärärahaa 38,448 milj. euroa. Ensimmäisessä lisätalousarviossa vähennettiin 0,296 milj. eroa. Vähennyksestä 0,070 milj. euroa aiheutuu yhden henkilötyövuoden siirrostä momentille 32.01.01. ja loput johtuvat VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta. Käytettävissä vuonna 2016 oli siten yhteensä 38,152 milj. euroa toimintamenoäärärahaa. Vähennystä edelliseen vuoteen oli 2,4 milj. euroa eli 6 %. Suurin osa vähennyksestä johtui talousarvion 2016 kehysleikkauksista.

Aiemmilta vuosilta siirtynyttä toimintamenoäärärahaa oli käytettävissä yhteensä 18,7 milj. euroa, josta hanke- ja ohjelmatoiminnan menojen määrärahaa 12,7 milj. euroa ja toimintameno-määrärahaa 6,0 milj. euroa. Toimintamenomomentin käyttö oli 3 % pienempää kuin 2015, mutta määrärahaa käytettiin kuitenkin 1 milj. euroa enemmän kuin sitä vuoden 2016 talousarviossa saatiin. Tekes pyrki sopeuttamaan toimintaansa talousarviossa tullessiin leikkauksiin vähentämällä mm. toiminnan kuluja 1,7 milj. euroa, mutta tämä ei kokonaan riittänyt ja siirtyvän määrärahan määrä pieneni.

Toimintolaskennasta ja sen tuloksista on raportoitu toiminnan tuottavuutta ja taloudellisuutta käsittelevissä kohdissa.

Hanke- ja ohjelmatoiminta

Hanke- ja ohjelmatoiminnan siirtomääräraha on osa Tekesin toimintamenomomenttia 32.20.06. Määrärahan käyttö perustuu hankintasopimuksiin ja -tilauksiin, joita ovat esimerkiksi Tekesin strategian sisältölinjauksia toteuttavien ohjelmien koordinointi- ja muut palvelut. Vuonna 2016 käytettävissä olleet hanke- ja ohjelmatoiminnan määrärahat olivat yhteensä 18,6 milj. euroa, mikä oli saman verran kuin edellisenä vuonna. Hankintojen usein pitkäkestoisen luonteen vuoksi määrärahan maksaminen seuraa hankintoihin sitoutumista merkittävällä viiveellä. Vuonna 2016 hanke- ja ohjelmatoiminnan hankintoja maksettiin 6,7 milj. eurolla, joka oli 13 %

Taulukko 20 Hanke- ja ohjelmatoiminnan määrärahat ja niiden käyttö, 1000 euroa

	2015	2016	Muutos 2015/2016
Määrärahaa siirtyi edellisvuodelta	11 326	12 648	12 %
Määrärahaa TA:ssa	7 245	5 997	-17 %
Yhteensä	18 571	18 645	0 %
Maksettu edellisen vuoden hankinnoista	5 320	4 509	-15 %
Maksettu talousarviovuoden hankinnoista	602	2 193	264 %
Maksettu yhteensä	5 922	6 702	13 %
Määrärahaa siirtyy seuraavalle vuodelle	12 649	11 943	-6 %
Siirtyvästä määrärahasta on sidottu hankintapäätöksin 45%.			

Taulukko 21 Hanke- ja ohjelmatoiminnan selvitys- ja kehittämismenojen sisäisen budjetin käyttö vastuualueittain, 1000 euroa

Vastuualue	Sisäinen budjetti	Sidottu ml. peruuntunut	Budjettia jäljellä
Johto			
STARTUP-yritykset		250	
PK-yritykset		285	
Verkostoyritykset ja tutkimus		580	
Asiakastyön tuki ja rahoitus		510	
Strategia ja ohjelmat		4 012	
Toiminnan tuki			
Yhteensä	11 988	5 637	6 351

enemmän kuin edellisenä vuonna. Seuraavalle vuodelle siirtyi määrärahaa 11,9 milj. euroa, joka on 6 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Siirtyvästä määrärahasta on sidottu hankintapäätöksin 45 %.

Sisäisessä budjetissa 2016 oli uusiin hankintatarkoituksiin käytettävissä 12 milj. euroa, josta vuoden aikana eri kohteisiin sidottiin 5,6 milj. euroa. Sitomatta jätettiin reilut 6 milj. euroa, josta noin 5 milj. euroa on tarkoitus käyttää vuoden 2017 aikana kv-toiminnan merkittäviin lisäpanostuksiin.

Tuottavuusraha ja koulutustuki

Tekes sai vuosien 2015 ja 2016 työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tuottavuusmäärärahaa momentilta 32.01.21 yhteensä 30 000 euroa. Vuoden 2015 määräraha, 15 000 euroa, käytettiin energiätuen Eval-kehittämisen ja testauksen asiantuntijapalveluihin ja vuoden 2016 määräraha siirrettiin käytettäväksi seuraavalle vuodelle.

VM myösi Tekesin käyttöön koulutustukea 10 272 euroa momentilta 28.60.12 Osaamisen kehittäminen. Määräraha käytettiin kokonaisuudessaan.

7.2.5. Tulot

Momentille 12.32.99 Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muut tulot kertyi Tekesin tuloja yhteensä 1,4 milj. euroa (tuloarvio 1,5 milj. euroa) lähinnä Tekesin myöntämien avustusten takaisinperinnöistä ja korkotuloista. Muutos edellisvuoteen oli 6 %. Momentille on kirjattu inhimillisen virheen vuoksi yksi 36 960 euron erä, joka olisi pitänyt kirjata momentille 12.39.10. Tekes lisää talous- ja liiketalouskirjanpidon ristiintarkistuksia vastaavien virheiden välttämiseksi.

Siirrettyjä määrärahoja peruutettiin momentille 12.39.04 yhteensä 0,975 milj. euroa. Vuoden 2014 talousarvion momentilta 32.20.42 Innovaatiokeskittymien kehittäminen on peruttu 0,859 milj. euroa ja momentilta 24.30.66.4 Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö 0,116 milj. euroa. Määrärahoista suunnitellut ohjelmien hankkeet eivät toteutuneet kaikilta osin. Momentin 12.39.10 Muut sekalaiset tulot, yhteensä 0,2 milj. euroa sisältää pääosin nostamattomia lainoja. Edellä ensimmäisessä kappaleessa kerrottu 36 960 euron erä on jäänyt kirjautumatta momentille.

Momentille 13.01.05 Korot muista lainoista kertyi 7,2 milj. euroa Tekesin myöntämien lainojen korkotuloja ja momentille 15.01.04 Muiden lainojen lyhennykset 35,7 milj. euroa. Lainoja on analysoitu tarkemmin kohdassa Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan määrärahat.

Toimintamenomomentille 32.20.06 kertyi tuloja 0,4 milj. euroa. Tulojen jakautumista käsitellään tuottojen yhteydessä seuraavassa kappaleessa.

7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Tekesin tuotto- ja kululaskelman kulujäämä oli 422,4 milj. euroa ja vähennystä edelliseen vuoteen oli 13 %.

Toiminnan tuottoja kertyi nettomääräisesti 0,03 milj. euroa, joka on 92 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Bruttomääräisesti tuottoja kertyi enemmän, yhteensä 0,4 milj. euroa, mutta toiminnan tuottoja vähensivät avustusten tileistä poistot 0,35 milj. euroa. Bruttomääräisistä toiminnan tuotoista EU:lta. Kyse on rahoituksesta Era- ja Inno-Net verkostojen koordinointiin ja niihin osallistumiseen. Yhteistoiminnan kustannusten korvauksista valtion virastoilta ja laitoksilta kertyi 64 %, EU:lta saaduista matkakustannusten korvauksista 12 % ja Tekes Pääomasijoitus Oy:ltä peritystä vuokrasta 3 %. Lisäksi tuottoja kertyi vähäisessä määrin mm. omaisuuden myyntivoitoista.

Toiminnan kulut olivat yhteensä 60,1 milj. euroa, joka oli 8 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Ostoihin tilikauden lisääntyivät 0,6 milj. euroa, mikä johtui pääosin uuden toimitalon kalustamisesta. Henkilöstökulut vähenivät 5 % ja henkilötyövuosimäärä laski 18 htv:lla. Tämä johtui Tekesin toimintamenoihin tulleista säästöistä, minkä vuoksi korvausrekrytointeja tarkasteltiin erittäin kriittisesti.

Vuokrakulut laskivat 27 % (0,7 milj. euroa). Vakuutusyhtiö Fennia antoi alennusta Kyllikinportin toimitiloista 3,5 kuukaudelta, koska remontti alkoi toimitiloissa vuokrasuhteen aikana. Lisäksi Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Ilmarisen kanssa sovittiin neljä vapaakuukautta uusissa toimitiloissa. Uusien toimitilojen vuokramenot tulevat olemaan jatkossa pienemmät kuin aikaisempien toimitilojen.

Palvelujen ostot pysyivät suurin piirtein edellisvuoden tasolla. Muut kulut vähenivät 10 %. Muiden kulujen suurin erä koostuu kansainvälisille organisaatioille menevistä suorituksista (suurimpana Euroopan avaruusjärjestön ESA:n ohjelmamaksut 16 milj. euroa). Valmistus omaan käyttöön oli samaa suuruusluokkaa kuin edellisenä vuonna.

Rahoitustuotot kasvoivat 8 %, mikä johtuu pääomailainojen koroista. Rahoituskulut puolestaan vähenivät 50 %, mikä johtuu siitä, että lainasaamisten tileistä poistoja on tehty vähemmän kuin edellisenä vuonna. Viime vuonna korjattiin näitä eriä myös useammalta aikaisemmalta vuodelta.

Siirtotalouden kulut, yhteensä 332,3 milj. euroa, ovat avustusten ja rakennerahastoprojektien maksatuksia. Vähennystä edelliseen vuoteen on 26,9 milj. euroa eli 7 %. Suurimmat muutokset ovat siirtotalouden kuluissa yliopistoille, minkä osalta vähennystä on 18 %. Siirtotalouden kulut yliopistoille vähenivät mm. sen vuoksi, että aiemmin julkiseen tutkimukseen liittyen oli maksettu ennakoita, mikä ei ollut enää mahdollista vuonna 2016.

Uusia projekteja käynnistyi viime vuonna n. 100 milj. euroa vähemmän valtuuksien leikkausten vuoksi. Kuluissa voittoa tavoittelemattomille yhteisöille oli vähennystä 47 %, kuluissa paikallishallinnolle 8 % ja kuluissa valtionhallinnolle 6 %. Ainoastaan elinkeinoelämälle ohjattu rahoitus pysyi lähes samalla tasolla kuin edellisenä vuonna, mikä liittyi Tekesin strategiseen valintaan kohdentaa valtuuksiin tulleet hallitusohjelman säästöt muuhun kuin elinkeinoelämän rahoitukseen.

7.4 Tase

Taseen loppusumma 886,8 milj. euroa on 10 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Aineettomien hyödykkeiden suurin erä, muut pitkävaikutteiset menot 3,3 milj. euroa, sisältää itse tehdyt tai teetetyt tietojärjestelmät. Määrä kasvoi edellisestä vuodesta 109 %. Tekes kehitti vuonna 2016 sähköisen päätöksenteon, hakemuspalvelun, raportoinnin ja verkkoasioinnin järjestelmiä.

Käyttöomaisuusarvopaperit ovat yhteensä 44 050 100 euroa. 44 milj. euroa on siirtoa Tekes Pääomasijoitus Oy:n hankkimiin rahastoihin, johon lisäystä edellisestä vuodesta 4 milj. euroa. 50 000 euroa sisältää vuonna 2013 tehdyn sijoituksen Tekes Pääomasijoitus Oy:n osakepääomaan ja 100 euroa on Fird -osuuskunnan

osuusmaksua. Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset 122,1 milj. euroa muodostuvat Tekesin myöntämien pääomalainojen saamisista, joissa on vähennystä edelliseen vuoteen 6 %.

Rahoitusomaisuuden pitkäaikaiset saamiset 713,5 milj. euroa muodostuvat pääosin tuotekehityslainojen lainasaamisista ja kasvua edelliseen vuoteen verrattuna on 13 %.

Lyhytaikaiset saamiset ovat 3,8 milj. euroa, jossa lisäystä 8 %. Erä sisältää pääosin siirtosaamisia 3,3 milj. euroa ja myyntisaamisia 0,2 milj. euroa. Suurimman erän siirtosaamisissa muodostavat Tekesin lainojen korkosäästöt.

Lyhytaikaista vierasta pääomaa on 14,4 milj. euroa ja lisäystä 5 % edelliseen vuoteen verrattuna. Siirtovelat 5,2 milj. euroa lisääntyivät 9 %. Nämä ovat pääosin lomapalkkavelkoja 4,4 milj. euroa ja muita siirtovelkoja, mm. vuodenvaihteessa vuodelle 2016 laskuttamattomia ostolaskuja. Ostovelat kasvoivat paljon. Tämä on kuitenkin ostolaskujen saapumiseen liittyvää normaalia satunnaisvaihtelua.

Muiden lyhytaikaisten velkojen määrä on 5,8 milj. euroa ja vähennystä on 20 %. Olennaisin erä sisältää nostamattomia lainoja 5,7 milj. euroa.

8

Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Sisäisen valvonnan tilaa on vuoden aikana arvioitu henkilöstön kyselyiden ja haastatteluiden sekä sisäisten ja ulkoisten arvioiden ja tarkastusten avulla. Arvioinnin tukena on käytetty valtiovarainministeriön valtiovarain controller -toiminnon laatimaa valtion viraston ja laitoksen sekä rahaston suppeaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan arviointikehikkoa. Tekesin sisäisen valvonnan arvioidaan olevan toiminnan laajuuteen ja laatuun nähden asianmukaisella tasolla.

Elokuussa tapahtunut muutto Team Finland -taloon oli suuri muutos Tekesille. Uusi toimitalo mahdollistaa ja edellyttää uusia työnteon ja yhteistyön muotoja. Muutokseen on sopeuduttu hyvin, mutta uudessa toimitalossa toimimisessa ja Team Finland -organisaatioiden välisessä yhteistyössä on edelleen varaa jatkokehitykselle.

Team Finland -toimintaa arvioi vuoden 2016 aikana työ- ja elinkeinoministeriön asettama työryhmä. Marraskuussa annettu väliraportti sisälsi useita suosituksia toiminnan kehittämiseksi, muun muassa suosituksen ohjelmatoiminnan uudistamisesta. On tärkeää varmistaa, että toiminta jatkuu riskienhallinnan näkökulmasta laadukkaana myös mahdollisten muutosten suunniteltu- ja toteutusvaiheen yli.

Arvioinneissa esille tulleita keskeisiä kehityskohteita:

- Team Finland -yhteistyön sujuvoittaminen ja TF-talossa työskentelyn kehittäminen saadun palautteen pohjalta.
- varmistaa, että toimintatavat ja viestintä ovat yhtenäiset organisaatiosta riippumatta.

Sisäinen valvonta Tekesissä

Tekesin sisäisen valvonnan tarkoitus on varmistaa, että talous ja toiminta ovat lainmukaisia, toiminta on tuloksellista, Tekesin hallinnassa olevat varat ja omaisuus on turvattu ja johtamisen ja ulkoisen ohjauksen tarpeisiin saadaan oikeat ja riittävät tiedot. Sisäisen valvonnan perustan muodostavat toimiva valvontaympäristö, tavoitteellisuus ja tilivelvollisuus sekä kontrollit, järjestelmät ja riskien arviointi.

Merkittävänä julkisen rahoituksen käyttäjänä Tekesillä on korostunut valvontavastuu myöntämänsä ja maksamansa rahoituksen asianmukaisesta käytöstä. Siihen liittyvät menettelytavat ja kontrollit on tämän vuoksi mallinnettu ja kirjattu ylös erityisen huolellisesti.

Riskienhallinta Tekesissä

Tekesin riskienhallinta on integroitu toimintaprosesseihin, jolloin riskien tunnistaminen ja hallintakeinojen suunnittelu tehdään kunkin toiminnon yhteydessä.

Riskienhallintatoimenpiteet keskitetään merkittävimpiin riskeihin. Keskeisimmille operatiivisen päätöksenteon osa-alueille on luotu toimintaa tukevat ja varmistavat menettelytavat. Riskejä seurataan suunnittelun ja raportoinnin kautta. Riskienhallinnan toteuttamista varmistaa ja tukee riskienhallinnan erillinen prosessi. Työ- ja elinkeinoministeriön toimintatapamuutoksen vuoksi keskeiset riskit raportoidaan Tekesin tulossopimuksen liitteenä, eikä enää tilinpäätöksessä.

Riskinotossa lähtökohtaisesti tuotosten ja vaikutusten tulee olla suuremmat kuin panokset pitkällä aikavälillä. Strategisissa valinnoissaan ja rahoitus- ja muiden resurssien kohdistamisessa Tekes on valmis hyväksymään markkinaehtoisia toimijoita suurempia riskejä, kun kansantaloudellisten ja yhteiskunnallisten tuottomahdollisuuksien arvioidaan olevan riittävän suuret. Tällaisten riskien ottaminen ja innovaatiotoiminnan riskien jakaminen Suomen kansantaloudessa liittyy Tekesin olemassaolon perustaan.

9

Arviointien tulokset

Vuonna 2016 arvioitiin 10 ohjelmaa neljässä erillisessä, eri näkökulmin painotetussa arviointityössä. Arvioinnit näkökulmineen ja arvioituine ohjelmineen olivat 1) eitekniset ohjelmat (Muoto, Liito ja Serve), 2) EU-ohjelma-yhteistyön hyödyntäminen Tekesin ohjelmissa (Poltto-kennot ja Turvallisuus), 3) materiaali-alan ohjelmat (Pinta, Funktionaaliset materiaalit) ja 4) klustereiden/ekosysteemien muodostuminen (Combio, BioIT ja Trial).

Arviointien tulokset julkaistiin Tekesin ohjelmareportteja -sarjassa 2-5/2016. Arvioinneista laadittiin lisäksi "Evaluation Brief"-tiivistelmät, joissa esitetään tiivistetyt havainnot, johtopäätökset ja SWOT. Arviointien tulokset esiteltiin 31.8.2016 Team Finland -talossa järjestetyssä tilaisuudessa, johon oli kutsuttu myös sidosryhmien edustajia.

NonTech-ohjelmien voineen todeta toimineen tienraivaajina ja tuoneen Tekesille uusia asiakasryhmiä. EU:n puiteohjelman rinnalla toteutettujen ohjelmien osalta EU:sta saatu lisäarvo jäi rajalliseksi, kuitenkin niin että osa ohjelmissa rahoitetuista organisaatioista oli aktiiv-

isia myös puiteohjelmassa. Kansallisella puiteohjelmastrategialla ja proaktiivisella eurooppalaisella työllä voidaan laajentaa puiteohjelmiin osallistumista, samoin rahallisilla kannustimilla. Materiaali-ohjelmat toimivat hyvin ja johtivat merkittäviin hyödynnettäviin tuloksiin, kuten invest-in päätöksiin. Ekosysteemien kehittäminen popup-ohjelmien kautta vaikutti toimivalta ratkaisulta, sillä suurempi Tekes-ohjelma sai näin "lentävän lähdon". Pitkäjänteisesti rahoitettujen projektien ja 'fast failure'-lähestymistavan välillä on tärkeää löytää tasapaino. Kasvuyritysten tutkimustoiminnalle on tärkeää, että Suomessa on toimivia ekosysteemejä.

Vuoden aikana kehitettiin jatkuvan arvioinnin käytäntöjä Tekesin Beam- ja BioNets -ohjelmissa. Loppuvuodesta 2016 avattiin Tekesin cleantech-ohjelmia koskevan arvioinnin kilpailutus.

10

Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Tekes teki vuonna 2016 poliisille viisi (vuonna 2015 yhden) tutkintapyyntöä rahoitettuihin projekteihin kohdistuneista väärinkäytösepäilyistä. Pyyntöjen perusteina olivat epäilyt virheellisten ja puutteellisten tietojen antamisesta rahoitus- ja maksatushakemuksissa. Tapausten tutkinta on vielä kesken.

Vuonna 2016 annettiin kolme käräjäoikeuden tuomiota liittyen avustuspetoksiin; yhdessä tapauksessa syytteet hylättiin, kahdessa tapauksessa tuomio törkeästä avustuspetoksesta. Kaikista tapauksista on valitettu hovioikeuteen.

Kihlakunnansyyttäjä päätti olla nostamatta syytettä keväällä 2015 tapahtuneesta asiakastietojen laittomasta kopioinnista. Esitutkinnassa ei saatu näyttöä, että epäilyllä olisi ollut tarkoituksena hankkia itselle tai toiselle oikeudetonta taloudellista hyötyä tai vahingoittaa toista. Suuri osa asianomistajista luopui vaatimuksistaan prosessin aikana. Loput asianomistajat ja kaikki epäillyt ilmoittivat olevansa halukkaita asian sovitteluun. Tekesin osalta asia on loppuun käsitelty.

10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Tekes teki vuonna 2016 takaisinperintäpäättökseen 81 (v. 2015 105) kokonaan kansallisista varoista rahoitettuun projektiin. Laskutetut takaisinperinnät kasvoivat 12 % ja maksetut takaisinperinnät 38 %. Nousua selittää vuodelle 2016 osunut yksi merkittävän suuri takaisinperintä, joka näkyy niin laskutettujen kuin maksettujen takaisinperintöjen luvussakin.

10.2.1. EU-rahoitukseen liittyvät säännönmukaisuudet ja takaisinperinnät

Tekesin myöntämään ja maksamaan Euroopan Unionin rakennerahoituksen osarahoitusta sisältävään tukeen ei sisältynyt sääntöjenvastaisuuksia. Paikan päällä tehtäviä tarkastuksia ei ollut.

Tarkastusviranomaisen (VM:n Controller-toiminto) teki kymmenen hanketarkastusta. Yhdessä tarkastuksessa havaittiin huomautettavaa, mutta selvityksen jälkeen se ei aiheuttanut lisätoimenpiteitä. Muissa tarkastuksissa ei havaittu huomautettavaa.

Taulukko 22 Laskutetut ja maksetut takaisinperinnät 2012-2016, 1000 euroa

	2012	2013	2014	2015	2016
Laskutetut takaisinperinnät					
Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen	581	1 112	513	808	1 094
Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan	1 760	1 838	4 848	3 386	3 618
Laskutetut takaisinperinnät yhteensä	2 342	2 950	5 361	4 194	4 712
Maksetut takaisinperinnät					
Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen	89	582	493	552	1 049
Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan	985	526	1 841	763	764
Maksetut takaisinperinnät yhteensä	1 074	1 108	2 334	1 315	1 813
Maksetut takaisinperinnät sisältävät maksut, jotka on saatu ko. vuoden takaisinperinnästä.					
Maksetut takaisinperinnät eivät sisällä takaisinperintöihin liittyviä korkoja.					
Lainojen takaisinperinnät käsitellään Valtiokonttorissa.					

Innovaatorahoituskeskus Tekesin tilinpäätös 2016

32.20.83.	Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomr)	132 219 372,80	141 700 000	141 613 290,65	86 709,35	141 613 290,65	30 000 000,00	4 000 000,00	26 000 000,00
32.20.89.	Pääomasijoitus Tekes Pääomasijoitus Oy:lle (smr.3v)	20 000 000,00	30 000 000	4 000 000,00	0,00	30 000 000,00			
32.50.64.	EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, ulkorajajäyhetyö- ja muihin koheesiopoliittikan ohjelmiin (arviomr)	12 392 747,00	6 997 024	6 997 024,00	0,00	6 997 024,00			
	32.50.64.01. EAKR 2007-2013	12 392 747,00	0	0,00	0,00	0,00			
	32.50.64.01.1. EAKR (KPY)	12 392 747,00	0	0,00	0,00	0,00			
	32.50.64.07. EAKR 2014-2020 (KPY)	0,00	6 997 024	6 997 024,00	0,00	6 997 024,00			
32.60.40.	Energiatuki (arviomr)	1 317 578,20	1 477 672	1 477 672,00	0,00	1 477 672,00			
	Määrärahoittiyhteensä	606 748 830,53	604 855 325	522 705 075,66	804 923,07	604 050 401,50	167 157 014,85	59 602 119,08	106 579 551,74

Innovaatorahoituskeskus Tekesin talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

Valtuudet ja niiden käyttö (1000 €)	Vuoden 2016 valtuudet											
	Alkaisempien vuosien valtuuksien käyttö	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Talousarvio-menot 2016	Määrärahatarve 2017	Määrärahatarve 2018	Määrärahatarve 2019	Määrärahatarve myöhemmin	
32.20.20. Julkinen tutkimus- ja kehittämistoiminta ¹⁾	210 739	0	0	0	0	0	85	200	0	0	0	200
Alkaisempien vuosien valtuudet	210 739						85	200				200
Vuonna 2016 käytävissä olevat valtuudet												
32.20.40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen	3 422 296	241 015	50	241 065	241 064	1	334 620	274 300	217 485	105 070	35 630	632 485
Alkaisempien vuosien valtuudet	3 422 296						290 025	241 440	109 600	37 120	10 750	398 910
Vuonna 2016 käytävissä olevat valtuudet		241 015	50	241 065	241 064	1	44 594	32 860	107 885	67 950	24 880	233 575
32.20.83. Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan	1 134 878	146 823	36 093	182 916	166 804	16 112	141 613	139 900	77 685	28 000	13 633	259 218
Alkaisempien vuosien valtuudet	1 134 878						80 075	79 900	27 685	8 760	3 633	119 998
Vuonna 2016 käytävissä olevat valtuudet		146 823	36 093	182 916	166 804	16 112	61 538	60 000	50 000	19 220	10 000	139 220
Yhteensä	4 767 913	387 838	36 143	423 981	407 868	16 114	476 318	414 400	295 170	133 070	49 263	891 903
1) Vu 2010 momentti 32.20.20 ja 32.20.40 on yhdistetty yhdeksi momentiksi 32.20.40. Määrärahatarveet esittävät kullekin momentille vuoden valtuuksien käytöstä on määrärahatarveita.												
Jakopäätöksillä saadut valtuudet:												
Valtuudet ja niiden käyttö (1000 €)	Vuoden 2016 valtuudet										Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1000 €)	
	Alkaisempien vuosien valtuuksien käyttö	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Talousarvio-menot 2016	Määrärahatarve 2017	Määrärahatarve 2018	Määrärahatarve 2019	Määrärahatarve myöhemmin	Määrärahatarve yhteensä
32.60.40 Energiatuki	12 670	0	0	0	0	0	1 478	3 576	1 010	0	0	4 586
Alkaisempien vuosien valtuudet	12 670						1 478	3 576	1 010	0	0	4 586
Vuonna 2016 käytävissä olevat valtuudet												0
32.60.40 Yhteensä	12 670	0	0	0	0	0	1 478	3 576	1 010	0	0	4 586
Jakopäätöksillä saadut valtuudet:												

Vaihto- ja muiden käyttö (1000 €)	Vuoden 2016 vaihto- ja määrärahat					Vaihtokäytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahat (1000 €)						
	Aikaisempien vuosien vaihtokäyttö	Uudet vaihto- ja määrärahat	Uusitut vaihto- ja määrärahat	Vaihto- ja määrärahat yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Talousarviomenot 2016	Määrärahat 2017	Määrärahat 2018	Määrärahat 2019	Määrärahat myöhemmin yhteensä	
32.20.43 Kansainvälistymisavustus yritysten yhteishankkeisiin	0	1 000	0	1 000	595	405	0	181 300	413 434	0	0	594 734
Aikaisempien vuosien vaihto- ja määrärahat												0
Vuonna 2016 käytettävissä olleet vaihto- ja määrärahat		1 000		1 000	595	405	0	181 300	413 434	0	0	594 734
32.20.43 Yhteensä	0	1 000	0	1 000	595	405	0	181 300	413 434	0	0	594 734
Jakopäätöksillä saadut vaihto- ja määrärahat:												
Vaihto- ja muiden käyttö (1000 €)	Vuoden 2016 vaihto- ja määrärahat					Vaihtokäytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahat (1000 €)						
Aikaisempien vuosien vaihtokäyttö	Uudet vaihto- ja määrärahat	Uusitut vaihto- ja määrärahat	Vaihto- ja määrärahat yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Talousarviomenot 2016	Määrärahat 2017	Määrärahat 2018	Määrärahat 2019	Määrärahat myöhemmin yhteensä		
32.50.64 EU:n ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-, uko- ja yhteistyö- ja muihin koheesiopoliittisiin ohjelmiin (2014-2020)	34 392	5 914	6 024	11 938	5 884	6 997	10 977	8 224	2 741	5 483	27 425	
Aikaisempien vuosien vaihto- ja määrärahat	34 392					6 664	8 689	6 507	2 169	4 338	21 704	
Vuonna 2016 käytettävissä olleet vaihto- ja määrärahat		5 914	6 024	11 938	5 884	333	2 288	1 716	572	1 144	5 721	
32.50.64 Yhteensä	34 392	5 914	6 024	11 938	5 884	6 997	10 977	8 224	2 741	5 483	27 425	
Vaihto- ja muiden käyttö (1000 €)	Vuoden 2016 vaihto- ja määrärahat					Vaihtokäytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahat (1000 €)						
Aikaisempien vuosien vaihtokäyttö	Uudet vaihto- ja määrärahat	Uusitut vaihto- ja määrärahat	Vaihto- ja määrärahat yhteensä	Käytetty	Käyttämättä	Talousarviomenot 2016	Määrärahat 2017	Määrärahat 2018	Määrärahat 2019	Määrärahat myöhemmin yhteensä		
32.50.64 Yhteensä	4 814 975	394 752	42 168	436 920	22 403	484 793	610 253	717 638	135 811	54 746	1 518 648	

12 Tuotto- ja kululaskelma

INNOVAATORAHOITUSKESKUS TEKESIN TUOTTO-
JA KULULASKELMA

	1.1.2016 - 31.12.2016		1.1.2015 - 31.12.2015	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	1 072,50		198,00	
Vuokrat ja käyttökorvaukset	12 420,10		18 240,00	
Muut toiminnan tuotot	<u>18 245,12</u>	31 737,72	<u>356 887,37</u>	375 325,37
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	855 204,54		249 612,64	
Henkilöstökulut	20 919 614,08		22 003 077,21	
Vuokrat	1 847 576,49		2 544 543,32	
Palvelujen ostot	14 621 250,20		14 394 359,61	
Muut kulut	17 638 914,87		19 545 095,37	
Valmistus omaan käyttöön (-)	-1 290 198,15		-1 218 558,78	
Poistot	400 608,09		781 496,59	
Sisäiset kulut	<u>5 155 225,09</u>	<u>-60 148 195,21</u>	<u>6 844 605,75</u>	<u>-65 144 231,71</u>
JÄÄMÄ I		-60 116 457,49		-64 768 906,34
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	7 296 959,35		6 744 475,31	
Rahoituskulut	<u>-34 265 986,90</u>	-26 969 027,55	<u>-67 895 331,49</u>	-61 150 856,18
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset tuotot		0,00	<u>76 897,22</u>	76 897,22
JÄÄMÄ II		-87 085 485,04		-125 842 865,30
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Tuotot	<u>127 537,19</u>	127 537,19	<u>366 367,55</u>	366 367,55
Kulut				
Paikallishallinnolle	10 648 731,17		11 539 513,35	
Elinkeinoelämälle	193 452 294,83		194 859 086,80	
Voittoa tavoittelemattomille yhteisöille	2 968 301,90		5 638 279,85	
Yliopistoille	88 947 490,15		108 461 567,52	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	<u>36 240 484,00</u>	<u>-332 257 302,05</u>	<u>38 626 048,40</u>	<u>-359 124 495,92</u>
JÄÄMÄ III		-419 215 249,90		-484 600 993,67
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Perityt arvonlisäverot	257,40		47,52	
Suoritetut arvonlisäverot	<u>-3 153 854,08</u>	<u>-3 153 596,68</u>	<u>-3 217 277,66</u>	<u>-3 217 230,14</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-422 368 846,58</u>		<u>-487 818 223,81</u>

INNOVAATORAHOITUSKESKUS TEKESIN TASE

	31.12.2016		31.12.2015	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET				
Aineettomat oikeudet	25 669,81		38 711,06	
Muut pitkävaikutteiset menot	3 254 497,14		1 559 745,88	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	<u>0,00</u>	3 280 166,95	<u>792 119,95</u>	2 390 576,89
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	44 050 100,00		40 050 100,00	
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	<u>122 110 130,74</u>	<u>166 160 230,74</u>	<u>130 012 872,57</u>	<u>170 062 972,57</u>
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIOITUKSET YHTEENSÄ		169 440 397,69		172 453 549,46
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
PITKÄAIKAISET SAAMISET				
Pitkäaikaiset saamiset		713 457 659,25		629 582 624,78
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	178 891,73		412 599,31	
Siirtosaamiset	3 324 962,76		3 138 592,94	
Muut lyhytaikaiset saamiset	343 999,19		669,61	
Ennakkomaksut	<u>2 000,00</u>	3 849 853,68	<u>17 767,95</u>	3 569 629,81
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kassatilit	2 348,61		1 438,36	
Muut pankkitilit	<u>57 065,52</u>	<u>59 414,13</u>	<u>132 274,26</u>	<u>133 712,62</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		717 366 927,06		633 285 967,21
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>886 807 324,75</u>		<u>805 739 516,67</u>
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998	177 908 591,64		177 908 591,64	
Edellisten tilikausien pääoman muutos	614 072 945,36		561 364 901,69	
Pääoman siirrot	502 808 250,44		540 526 267,48	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-422 368 846,58</u>	872 420 940,86	<u>-487 818 223,81</u>	791 981 537,00
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN				
Saadut ennakot	99 218,67		125 706,97	
Ostovelat	2 454 109,43		732 550,74	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	456 571,14		475 074,99	
Edelleen tilittävät erät	371 453,43		393 527,49	
Siirtovelat	5 251 775,96		4 812 253,69	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>5 753 255,26</u>	<u>14 386 383,89</u>	<u>7 218 865,79</u>	<u>13 757 979,67</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		14 386 383,89		13 757 979,67
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>886 807 324,75</u>		<u>805 739 516,67</u>

Innovaatorahoituskeskus Tekesin liite 1: Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta.

1) Tekesin käyttöön osoitettiin uusi 3-vuotinen määräraha 32.01.42 Cleantech- ja biotalousratkaisujen sekä innovaatioiden kaupallistamisen tukeminen, kärkihankkeiden toteuttamiseen 2016-2018.

Momentille 32.20.40 tuli valtuuden lisäystä 10 milj. euroa ja määrärahan lisäystä 1,4 milj. euroa. Myöntämisvaltuuden kertaluonteinen lisäys käytetään Microsoftin irtisanomisista johtuen uusien yritysten perustamiseen, alkavien yritysten kansainvälisen kasvun suunnitteluun sekä ICT-osajien palkkaamiseen olemassa oleviin yrityksiin tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotehtäviin.

Momenttien 32.20.40 ja 32.20.83 vuodelta 2015 käyttämättä jääneistä myöntövaltuuksista sai tehdä päätöksiä vielä vuonna 2016.

Momentin 32.20.89 nimike Pääomasijoitus Tekes Pääomasijoitus Oy:lle on muutettu ja määräraha muutettiin samalla kiinteästä määrarahasta 3-vuotiseksi siirtomäärarahaksi.

Toisessa lisätalousarviossa vähennettiin momentin 32.20.06 Innovaatorahoituskeskus Tekesin toimintamenoja 0,296 milj. euroa. Vähennyksestä 0,070 milj. euroa aiheutuu yhden henkilötyövuoden siirrosta momentille 32.01.01 ja loput VaEL-maksun väliaikaisesta alentamisesta.

Kolmannessa lisätalousarviossa myönnettiin momentille 32.20.40 Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen 5,0 milj. euroa. Lisäys aiheutuu maksatusarvioiden tarkentumisesta.

Työ- ja elinkeinoministeriön päätöksellä 9.3.2016 osoitettiin momentilta 32.01.40 Valtionavustus yritysten kansainvälistymiseen ja yrittäjyyden edistämiseen määrärahaa 3,0 milj. euroa Team Finland-toimintaan (messuavustus).

Työ- ja elinkeinoministeriön päätöksellä 10.3.2016 osoitettiin momentilta 32.20.43 Kansainvälistymisavustus yritysten yhteishankkeisiin 1,0 milj. euroa valtuutta ja 0,7 milj. euroa määrärahaa vientirengashankkeita koskeviin valtionavustuspäätöksiin.

Työ- ja elinkeinoministeriön päätöksellä 14.3.2016 osoitettiin momentilta 32.60.40 Energiatuki arviomäärärahaa 2,905 milj. euroa liikenteen biopolttoaineteknologian pilot-hankkeisiin. Ministeriö on 26.1.2017 päätöksellään vahvistanut energiaturun käytön 1 477 672 euroa vuodelle 2016.

Työ- ja elinkeinoministeriön päätöksellä 22.6.2016 osoitettiin momentilta 32.20.42 Innovaatiokeskittymien kehittäminen määrärahaa 3,0 milj. euroa Innovatiiviset kaupungit-ohjelman (INKA) toteuttamiseen. Kirjeellä 26.8.2016 Tekes palautti talousarviovuoden 2014 määrärahaa 1,8 milj. euroa.

Työ- ja elinkeinoministeriö on päätöksellään 26.1.2017 vahvistanut EAKR 2014-2020 arviomäärärahan käytön 6 997 024 euroa vuodelle 2016.

Työ- ja elinkeinoministeriön päätöksellä 14.12.2016 jaettiin Tekesille hallinnonalan tuottavuusmäärärahaa 15 000 euroa momentilta 4.15.32.01.21 ja saman verran momentilta 32.01.21.

Liikenne- ja viestintäministeriö jakoi vuoden 2016 tilijaottelulla momentilta 31.40.44 Median innovaatiotuki avustuksiin 4,860 milj. euroa, lainoihin 5,0 milj. euroa.

Ulkoasiainministeriö jakoi tilijaottelun 2016 muutoksella 2.2.2016 määrärahaa momentilta 24.30.66.4 Varsinainen kehitysyhteistyö, Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö 1,5 milj. euroa. Määräraha osoitettiin Tekesin hallinnoimalle BEAM (Business with Impact) -kehitysinnovaatio-ohjelmalle. Tekes palautti ulkoasiainministeriölle vuoden 2014 vastaavaa määrärahaa 1,3 milj. euroa 31.5.2016 ja 470 000 euroa 30.8.2016.

Valtiovarainministeriö osoitti tilijaottelun muutoksella 16.5.2016 momentilta 28.60.12 Osaamisen kehittäminen määrärahaa koulutuskorvauksiin 10 272 euroa.

2) Ulkomaan rahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset on muutettu euroiksi käyttämällä Euroopan keskuspankin noteeraamaa vuodenvaihteen valuuttakurssia.

Valuutta	Kurssi 31.12.2016
CNY	7,334
RUB	71,924
USD	1,028

3) Arvostusperusteissa ei ole tehty muutoksia.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu yhdenmukaisin periaattein käyttöomaisuushyödykkeiden taloudellisen pitoajan mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintamenosta poistosuunnitelman mukaisesti.

Innovaatiorahoituskeskus Tekesin tilinpäätöksen liite 2: Nettoutetut tulot ja menot

	Tilinpäätös 2015	Talousarvio 2016 (TA + LTA)	Talousarvion 2016 määrärahojen käyttö vuonna 2016	Talousarvion 2016 siirto vuodelle 2016	Tilinpäätös 2016	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
							Edellisiltä vuosilta siirtyneet	Käytettävissä 2016	Käyttö 2016	Siirretty seuraavalle vuodelle
32.20.06. Innovaatiorahoitus- keskus Tekesin toimintamenot (smr 3v)										
Bruttomenot	41 103 107,24	38 252 000,00	26 774 929,53		38 524 645,90				39 495 795,94	
Bruttotulot	531 107,24	100 000,00	372 645,90		372 645,90				371 974,99	
Nettomenot	40 572 000,00	38 152 000,00	26 402 283,63	11 749 716,37	38 152 000,00	0,00	18 667 716,20	56 819 716,20	39 123 820,95	17 695 895,25

Innovaatorahoituskeskus Tekesin tilinpäätöksen liite 3: Arviomäärärahojen ylitykset

Innovaatorahoituskeskus Tekesillä ei ole vuonna 2016 arviomäärärahojen ylityksiä.

Innovaatorahoituskeskus Tekesin tilinpäätöksen liite 4: Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääluokan ja tilijaottelun numero ja nimi. Tilijaottelut eritellään myöntämisvuosittain.		Peruutettu	
		Tilijaottelu	Yhteensä
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala			
Vuosi 2014			
24.30.66.4	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö (EK)	115 873,00	115 873,00
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala			
Vuosi 2014			
32.20.42.	Innovaatiokeskittymien kehittäminen	859 471,03	859 471,03
Pääluokat yhteensä			
Vuosi 2014			
			975 344,03
			975 344,03

Innovaatorahoituskeskus Tekesin tilinpäätöksen liite 5: Henkilöstökulujen erittely

	2016	2015
Henkilöstökulut	17 748 126,74	18 233 758,63
Palkat ja palkkiot	17 762 880,05	18 331 426,86
Tulosperusteiset erät	0,00	0,00
Lomapalkkavelan muutos	-14 753,31	-97 668,23
Henkilösivukulut	3 171 487,34	3 769 318,58
Eläkekulut	2 852 465,44	3 403 332,61
Muut henkilösivukulut	319 021,90	365 985,97
Yhteensä	20 919 614,08	22 003 077,21
Johdon palkat ja palkkiot, josta	809 244,90	1 338 368,55
- tulosperusteiset erät	0,00	685,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	5 940,00	5 600,00
Johto	1 540,00	1 980,00
Muu henkilöstö	3 620,00	3 620,00

Innovaatorahoituskeskus Tekesin tilinpäätöksen liite 6: Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Omaisuusryhmä	Poisto- menetelmä	Poistoaika vuotta	Vuotuinen poisto % ¹⁾	Jäännösarvo € tai %
112 Aineettomat oikeudet				
1120 Ostetut atk-ohjelmistot	tasapoisto	5 vuotta	20,00	0 %
114 Muut pitkävaikutteiset menot				
1140 Itsevalmistetut ja teetetyt atk-ohjelmat	tasapoisto	5 vuotta	20,00	0 %
1149 Muut pitkäaikaiset menot	tasapoisto	3 vuotta	33,33	0 %
125-126 Koneet ja laitteet				
1250 Autot ja muut maakuljetusvälineet	tasapoisto	5 vuotta	20,00	0 %
1254 Kevyet työkoneet	tasapoisto	7 vuotta	14,29	0 %
1255 Atk-laitteet ja niiden oheislaitteet	tasapoisto	3 vuotta	33,33	0 %
1256 Toimistokoneet ja -laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20,00	0 %
1257 Puhelinkeskukset ja muut viestintälaitteet	tasapoisto	5 vuotta	20,00	0 %
1258 Audiovisuaaliset koneet ja laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20,00	0 %
1269 Muut koneet ja laitteet	tasapoisto	5 vuotta	20,00	0 %
127 Kalusteet	tasapoisto	5 vuotta	20,00	0 %
128 Muut aineelliset hyödykkeet	ei poistoja			
130 Käyttöomaisuusarvopaperit	ei poistoja			
136 Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	ei poistoja			

Innovaatorahoituskeskus Tekesin tilinpäätöksen liite 7: Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Aineettomat hyödykkeet

	Aineettomat oikeudet	Muut pitkä- vaik.menot	Ennakkomaksut Keskener.hank.	Yhteensä
Hankintameno 01.01.2016	94 952,33	2 718 341,09	792 119,95	3 605 413,37
Lisäykset	0,00	2 082 318,10	1 290 198,15	3 372 516,25
Vähennykset	0,00	0,00	-2 082 318,10	-2 082 318,10
Hankintameno 31.12.2016	94 952,33	4 800 659,19	0,00	4 895 611,52
Kertyneet poistot 01.01.2016	56 241,27	1 158 595,21	0,00	1 214 836,48
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	13 041,25	387 566,84	0,00	400 608,09
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot		0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset				
Kertyneet poistot 31.12.2016	69 282,52	1 546 162,05	0,00	400 608,09
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	25 669,81	3 254 497,14	0,00	3 280 166,95

Aineelliset hyödykkeet

	Koneet ja laitteet	Kalusteet	Muut aineell. hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 01.01.2016	0,00	0,00	0,00	0,00
Lisäykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset	0,00	0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.2016	0,00	0,00	0,00	0,00
Kertyneet poistot 01.01.2016	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden suunnitelmasta poikkeavat poistot	0,00	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset				
Kertyneet poistot 31.12.2016	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	0,00	0,00	0,00	0,00

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset

	Arvopaperit	Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	Yhteensä
Hankintameno 01.01.2016	40 050 100,00	130 012 872,57	170 062 972,57
Lisäykset	4 000 000,00	0,00	4 000 000,00
Vähennykset	0,00	-5 070 528,77	-5 070 528,77
Hankintameno 31.12.2016	44 050 100,00	124 942 343,80	168 992 443,80
Kertyneet poistot 01.01.2016	0,00	0,00	0,00
Vähennysten kertyneet poistot	0,00	0,00	0,00
Tilikauden arvonalennukset	0,00	-2 832 213,06	-2 832 213,06
Kertyneet poistot 31.12.2016	0,00	-2 832 213,06	-2 832 213,06
Arvonkorotukset	0,00	0,00	0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.2016	44 050 100,00	122 110 130,74	166 160 230,74

Innovaatorahoituskeskus Tekesin tilinpäätöksen liite 8: Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	2016	2015	Muutos 2016-2015
Korot euromääräisistä saamisista	7 299 246,92	6 754 501,00	544 745,92
Korot valuuttamääräisistä saamisista	131,43	157,61	-26,18
Emissio-, pääoma- ja kurssierot saamisista	-2 419,00	-10 183,30	7 764,30
Osingot	0,00	0,00	0,00
Liikelaitosten voiton tuloutukset	0,00	0,00	0,00
Muut rahoitustuotot	0,00	0,00	0,00
Rahoitustuotot yhteensä	7 296 959,35	6 744 475,31	552 484,04
Rahoituskulut	2 016	2 015	Muutos 2016-2015
Korot euromääräisistä veloista	1 188,52	778,44	410,08
Korot valuuttamääräisistä veloista	0,00	0,00	0,00
Emissio-, pääoma- ja kurssierot veloista	0,00	0,00	0,00
SWAP-maksut veloista	0,00	0,00	0,00
Sijoitusten ja lainasaamisten tileistäpoistot	34 264 798,38	67 894 511,05	-33 629 712,67
Muut rahoituskulut	0,00	42,00	-42,00
Rahoituskulut yhteensä	34 265 986,90	67 895 331,49	-33 629 344,59
Netto	-26 969 027,55	-61 150 856,18	34 181 828,63

Innovaatorahoituskeskus Tekesin tilinpäätöksen liite 9: Talousarvioloudesta annetut lainat

Sektorit	Lainapääoma		Lisäys		Vähennys		Lainapääoma		Pääomamuutos	
	31.12.2016	2016	2016	2016	2016	2016	31.12.2015	2016-2015	2016-2015	2016-2015
Yritykset	710 094 044,09	145 662 858,15	61 727 604,54	626 158 790,48	83 935 253,61					
Yritykset	703 873 566,09	139 560 858,15	61 727 604,54	626 040 312,48	77 833 253,61					
-Julkiset yritykset	391 178 743,54	64 899 530,05	40 751 218,79	367 030 432,28	24 148 311,26					
-Yksityiset yritykset	312 694 822,55	74 661 328,10	20 976 385,75	259 009 880,20	53 684 942,35					
Asuntoyhteisöt	6 220 478,00	6 102 000,00	0,00	118 478,00	6 102 000,00					
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	2 359 831,49	537 852,00	291 655,33	2 113 634,82	246 196,67					
Muut rahoituslaitokset	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
Rahoituksen ja vakuutuksen välitystä avustavat laitokset	2 359 831,49	537 852,00	291 655,33	2 113 634,82	246 196,67					
Kotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
Työnantaja- ja muut elinkeinonharjoittajien kotitaloudet	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00					
Kotitalouksia palvelevat voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	175 000,00	0,00	61 000,00	236 000,00	-61 000,00					
Muut voittoa tavoittelemattomat yhteisöt	175 000,00	0,00	61 000,00	236 000,00	-61 000,00					
Yhteensä	712 628 875,58	146 200 710,15	62 050 259,87	628 508 425,30	84 120 450,28					

Liitteessä 9 esitetään tiedot ainoastaan Tekesin tuotekehityslainoista. Tiedot Tekesin pääomailainoista esitetään liitteessä 10. Sektorijako perustuu Kaupparekisterin ja Valtiokonttorin lainajärjestelmän tietoihin.

Sektorikohtaiset lainapääoman alkusaldot ovat muuttuneet vuoden 2015 tilinpäätöksessä ilmoitetuista. Sektorikohtaiset erot johtuvat tehdyistä sektorimuutoksista. Asiakkaiden nostamattomat lainamaksatuspäätökset sisältyvät Yritykset-sektorin tietoihin, 7.041.587,50 € vuonna 2015 ja 5.662.691 € vuonna 2016.

Innovaatiorahoituskeskus Tekesin tilinpäätöksen liite 10: Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	31.12.2016			31.12.2015	
	Kappale määrä	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet	50001		44 050 100,00		40 050 100,00
Fird-osuuskunta	1		100,00		100,00
Tekes Pääomasijoitusyhtiö Oy	50000		50 000,00		50 000,00
Tekes Pääomasijoitusyhtiö Oy			44 000 000,00		40 000 000,00
Osakkeet ja osuudet yhteensä	50001		44 050 100,00		40 050 100,00

Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset

	Kirjanpitoarvo 31.12.2016	Kirjanpitoarvo 31.12.2015
Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset	122 110 130,74	130 012 872,57
Pääomalainat	122 110 130,74	121 633 923,12
Perustamisvaiheen pääomalainat		8 378 949,45
...		
Yhteensä	122 110 130,74	130 012 872,57

Innovaatiörahoituskeskus Tekesin tilinpäätöksen liite 11: Taseen rahoituserät ja velat

31.12.2016	Vaihtuvakorkeiset			Kiinteäkorkeiset			Yhteensä
	Alle 1 vuosi	Alle 1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	Alle 1 vuosi	Alle 1 - 5 vuotta	Yli 5 vuotta	
Vastaavien rahoituserät							
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	77 023 454,42	21 230 835,10	23 855 841,22	0,00	0,00	0,00	122 110 130,74
Euromääräiset lainasaamiset	13 575 610,63	475 863 407,34	221 423 460,26	2 295,94	1 558 302,14	205 799,27	712 628 875,58
Rahat, pankkisaamiset ja muut rahoitusvarat	0,00	0,00	0,00	59 414,13	0,00	0,00	59 414,13
Yhteensä	90 599 065,05	497 094 242,44	245 279 301,48	61 710,07	1 558 302,14	205 799,27	834 798 420,45

Innovaatiorahoituskeskus Tekesin tiilinpäätöksen liite 12: Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Muut monivuotiset vastuut

Valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarviomenot 2016	Määräraha-tarve 2017	Määräraha-tarve 2018	Määräraha-tarve 2019	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Tavanomaiset sopimukset ja sitoumukset yhteensä	1 416 125,47	1 330 860,50	1 330 860,50	1 330 860,50	4 990 726,89	8 983 308,39

Vuokrasopimus on voimassa 30.9.2023 saakka.

Muulla kuin valtion talousarvion yksityiskohtaisten perustelujen yleisten määräysten kohdan Toimintamenomäärärahat perusteella tehdyt sopimukset ja sitoumukset

€	Talousarviomenot 2016	Määräraha-tarve 2017	Määräraha-tarve 2018	Määräraha-tarve 2019	Määräraha- tarve myöhemmin	Määräraha- tarve yhteensä
Muut sopimukset ja sitoumukset yhteensä	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut monivuotiset vastuut yhteensä	1 416 125,47	1 330 860,50	1 330 860,50	1 330 860,50	4 990 726,89	8 983 308,39

Innovaatorahoituskeskus Tekesin liite 13: Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Innovaatorahoituskeskus Tekesillä ei ole taseeseen sisältyviä rahastoituja varoja.

Innovaatorahoituskeskus Tekesin liite 14: Taseeseen sisältymättömät rahastoidut varat

Innovaatorahoituskeskus Tekesillä ei ole taseeseen sisältymättömiä rahastoituja varoja.

Innovaatorahoituskeskus Tekesin liite 15: Velan muutokset

Innovaatorahoituskeskus Tekesillä ei ole liitteen mukaisia velkoja.

Innovaatorahoituskeskus Tekesin liite 16: Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Innovaatorahoituskeskus Tekesillä ei ole liitteen mukaisia velkoja.

Innovaatorahoituskeskus Tekesin liite 17: Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Tekesin taseen käyttöomaisuusarvopapereissa on Tekes Pääomasijoitus Oy:n osakkeissa 0,05 milj. euroa ja sijoituksena vapaan oman pääoman rahastoon 44,0 milj. euroa. Lisäystä on 4,0 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Talousarviossa määräraha on budjetoitu momentille 32.20.89 Pääomasijoitus alkavien yritysten pääomasijoitustoimintaan. Tekes Pääomasijoitus Oy on merkitty kaupparekisteriin 1.3.2014. Yhtiön osakkeet omistaa Suomen valtio ja omistajaohjauksesta vastaa Innovaatorahoituskeskus Tekes. Tekes tekee sijoitukset Tekes Pääomasijoitus Oy:n vapaan oman pääoman rahastoon, joten omistuksen arvo Tekesin taseessa kasvaa vuosittain sijoituksen määrällä. Yhtiö sijoittaa varojaan alkaviin yrityksiin sijoitettaviin pääomarahastoihin yhdessä yksityisten Tekesin sijoittajien kanssa.

Tekes Pääomasijoitus Oy:n tilinpäätös on käsitelty hallituksen kokouksessa 30.1.2017. Kun tilikaudella 2016 on pysyvien vastaavien sijoitusten arvon alennus ja erityisesti kuluvana vuonna tehty arvonalennusten palautus yhteensä 0,122 milj. euroa, ei Tekesillä ole tarvetta tehdä arvonalennusta kirjanpidossaan.

Liite 18 Tekesin tulossopimuksen tulosmittarit 2016

Tunnusluku	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 toteuma	2016 tavoite
Yhteiskunnallinen vaikuttavuus				
Gloaalisti kilpailukykyinen elinkeinoelämä				
Alkavat ja pk-yritykset 1)				
Alkavien yritysten keräämä vieras ja yksityinen pääoma/Tekesin rahoitus, kerroin (paras neljännes ylittää tavoitearvon)	1,7	1,1	1,6	>2
Pk-yritysten uusi vienti/Tekesin rahoitus, kerroin (paras neljännes ylittää tavoitearvon)	17	19	30	>20
Rahoitettujen hankkeiden synnyttämä vuosittainen vienti/Tekesin rahoitus, kerroin	17	18	26	>10
Houkutteleva innovaatioympäristö				
Suuret yritykset				
Suurten yritysten tutkimus- ja innovaatioalihankinnat pk-yrityksiltä ja tutkimusorganisaatioilta/Tekesin rahoitus (%) 2)	87	83	90	>90
Julkiset tutkimusorganisaatiot				
Yritysten arvio tutkimustulosten ja osaamisten kaupallisen hyödyntämisen todennäköisyydestä, %	ei seurannassa	ei seurannassa	72	>65
Kaikkien segmenttien yhteinen tavoite				
Horisontti 2020-ohjelman kautta kotiutettavan EU-rahamäärän lisääntyminen 7.puiteohjelmaan verrattuna (%)	ei seurannassa	45	54	>50
Biotalous- ja cleantech-ratkaisuja kehittävien pk-yritysten vienti kasvaa				
Biotalous- ja cleantech-ratkaisuja kehittävien pk-yritysten viennin määrä	ei seurannassa	1009	1758	
Toiminnallinen tuloksellisuus				
Yhteiset Team Finland -tavoitteet				
Yhteinen Team Finland -kansainvälistymispalvelujen asiakastytyväisyyssmittaus	ei seurannassa	ei seurannassa	4,0	3,6
Toiminnallinen tehokkuus				
Rahoitus ja asiakkuustyön kokonaiskustannukset/myönnetty rahoitus, %	4,4	4,1	6,0	<7
Asiakaspalautteen yleisarvio Tekesin toiminnasta (1-5) 3)	4,3	4,3	4,2	>4,3
Pk-yritysten osuus yritysrahoituksesta, %	63	70	77	>70
Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen				
Henkilöstön työhyvinvointi sekä johtaminen paranee				
Henkilötyövuodet	286	285	267	285

1) Pk-yrityksiin luetaan poikkeuksellisesti myös ns. MidCap-yritykset (EU:n pk-määritelmää suuremmat yritykset, joiden liikevaihto on alle 300 milj. euroa.)

2) Ei koske ns. MidCap-yrityksiä.

3) Tekes on uudistanut asiakaspalautteksen vuonna 2016, joten luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia v. 2014 ja 2015 kanssa.

Liite 19 Tekesin tulossopimuksen seurantamittarit 2016

Tunnusluku	2014 toteutuma	2015 toteutuma	2016 toteuma	2016 arvio
Globaalisti kilpailukykyinen elinkeinoelämä				
Tekesin asiakkaana olevien aloittavien yritysten määrä strategisilla kasvualoilla (biotalous, cleantech, digitaalisuus, terveysala) 1)	563	517	690	
Tekesin rahoitus pilot- ja demonstraatiohankkeisiin strategisilla kasvualoilla (bio, clean, digi, terveys) (milj. €)	40	126	133	30
Rahoitettujen hankkeiden riskitaso (kansainvälistyvien kasvuyritysten ennakoitu liikevaihto/Tekesin rahoitus), kerroin	24	26	37	> 21
Team Finland yhteisasiakkuus-yritysten (yritysten, joille on tehty TF-palveluehdotus) viennin kasvu	ei seurannassa	ei seurannassa	203 %	20 %
Työorganisaatioiden kehittämishankkeiden määrä	213	134	190	140
Työorganisaatioiden kehittämishankkeiden rahoituksen määrä (milj. €)	10,7	7,8	7,3	11
Houkutteleva innovaatioympäristö				
Rahoitettujen innovatiivisia julkisia hankintoja valmistelevien hankkeiden volyyymi (milj. €)	3,2	1,2	0,3	
Rahoitettujen innovatiivisia julkisia hankintoja valmistelevien hankkeiden määrä (kpl)	24	8	3	
Tiivistä kansainvälistä yhteistyötä sisältävien hankkeiden osuus kaikista rahoitetuista hankkeista (%)	20	21	20	
Valtiontukiohjelman mukainen alkavien yritysten pääomasijoitustoiminta 2)				
Vuoden aikana toteutuneiden rahastositoumusten lukumäärä, kpl	0	2	2	3
Vuoden aikana tehdyt sijoitussitoumukset rahastoihin (milj. €)	7,4	12	12	18
Tekes Pääomasijoitus Oy:n rahastositoumukset yhteensä (milj. €, kumulatiivinen)	7,4	19,4	31,4	37,4
Rahastojen uusien kohdeyritysten lukumäärä	29	20	41	
Tekes Pääomasijoitus Oy:n maksamat rahakutsut (milj. €)	1,2	1,5	3,4	
Yksityisen pääoman osuus Tekes Pääomasijoitus Oy:n rahastosijoituskohteissa (milj. €, kumulatiivinen)	25,5	48,7	68,1	83,8
Ulkomaisen pääoman osuudet ja määrät rahastoissa	-	0	0,2	
Asiakaspalaute Tekesin toiminnasta				
Oikaisuvaatimukset/muutoksenhakukelpoiset päätökset, % 3)	0,69	0,7	0,38	< 0,68
Toiminnallinen tuloksellisuus				
Uuden rahoitushakemuksen käsittelyaika (mediaani) pk-yrityksille, vrk	52	54	48	< 55
Uuden rahoitushakemuksen käsittelyaika (mediaani) suuryrityksille, vrk 4)	69	71	92	< 75
Maksupyynnön ja raportin käsittelyaika pk-yritykselle, vrk	23	22	21	< 23

1) Vuoden 2014 luku ei ole vertailukelpoinen uudempien lukujen kanssa seurattavan uudistamisen vuoksi.

2) Taulukon lukuihin on sisällytetty Finnvera Oyj:ltä ostettujen Vigo-rahasto-osuuksien tiedot paitsi rivillä Vuoden aikana tehdyt uusien rahastositoumusten lukumäärä ja Vuoden aikana tehdyt sijoitussitoumukset rahastoihin. V. 2015 luvut ovat joltain osin hieman muuttuneet aikaisemmin raportoiduista. Laskentatavasta johtuen määrissä on pientä vaihtelua.

3) Luvut eivät sisällä projekteja, joissa merkittävä osa käsittelyajasta koostuu kansainvälisestä arvioinnista ja rahoituksen yhteensovittamisesta.

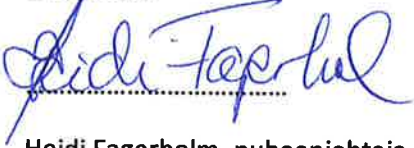
4) Vuoden 2016 luku ei ole vertailukelpoinen vuosien 2014-15 tunnuslukujen kanssa. Kokonaistyötyytyväisyyden tunnusluvun laskenta perustuu v. 2016 erilaisiin taustakysymyksiin.

Allekirjoitus

Tekesin johtokunta on hyväksynyt tilinpäätöksen.

Helsingissä 27 . helmikuuta 2017

Johtokunta

Heidi Fagerholm, puheenjohtaja

Juha Ala-Mursula

Aki Kangasharju

Liisa Välikangas

Pääjohtaja

Pekka Soini

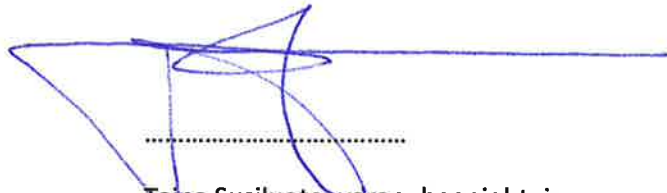
Valtiontalouden tarkastusvirasto on tarkastanut tämän tilinpäätöksen ja tarkastuksesta on annettu tilintarkastuskertomus.

Helsingissä

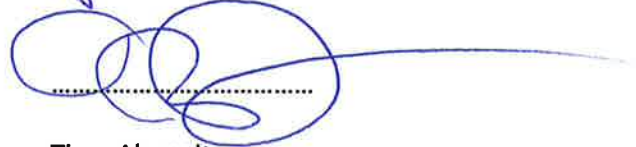
.....

Maarit Rannisto

Ylitarkastaja

Taina Susiluoto, varapuheenjohtaja

Timo Ahopelto

Eero Pekkola

Tekes

Porkkalankatu 1, Ruoholahti
PL 69, 00101 Helsinki
Vaihde: 029 50 55000
www.tekes.fi

